

POLIROM
Top 10+

H.P. LOVECRAFT

Prizonierul faraonilor

H.P.
LOVECRAFT

Prizonierul
faraonilor

Traducere din limba engleză
de Mircea Oprea

POLIROM
2020

© 2020 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;

sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-9376-4

ISBN PDF: 978-973-46-9377-1

ISBN print: 978-973-46-8201-0

Coperta: Carmen Parii

Pe copertă: © Guliver/iStockphoto.com – NadiiaZ

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

Pasionat încă de mic de poezia arabă și de mitologia greacă, de chimie și astronomie, H.P. LOVECRAFT (1890-1937), celebrul autor de „weird fiction“, se dovedește un copil precoce. În 1904, după moartea bunicului, bunăstarea familiei intră în declin, odată cu starea de spirit a lui Lovecraft, care, ratând absolvirea liceului, e obsedat de gândul sinuciderii. Pasiunea pentru lectură îl salvează însă și Lovecraft începe să se implice în viața literară a vremii, intrând într-o celebră polemică versificată cu unul dintre semnatarii unei rubrici din revista *The Argosy*. În perioada 1915-1923 greează chiar el un ziar, *The Conservative*, în vreme ce colaborează intens cu alte reviste, publicând eseuri și poezie. Moartea mamei, în 1921, aduce o nouă perioadă neagră în viața lui Lovecraft, din care avea să-l salveze în scurt timp întâlnirea, la o conferință a jurnaliștilor, cu Sonia Haft Greene, cea care urma să-i fie soție. Cuplul se mută în Brooklyn, iar viața lui Lovecraft se îndreaptă către recunoașterea ca scriitor profesionist, odată cu primele povestiri publicate în *Weird Tales*, o revistă newyorkeză de literatură de consum. Precaritatea pecuniară, izolarea și valul de „străini“ care asaltau orașul îi inspiră lui Lovecraft o ficțiune nostalgică (*The Shunned House*, 1924), dacă nu de-a dreptul înnegurată și pesimistă (*The Horror at Red Hook*, 1925). În 1926, cei doi se întorc în Providence, unde trei ani mai târziu se despart. Va urma însă o perioadă fastă, când Lovecraft își descoperă în sfârșit filonul de scriitor de ficțiune stranie, fantezistă, inspirată de supranatural și chemarea către cariera de om de litere. Acum publică proze celebre precum *The Call of Cthulhu* (1926; *Chemarea lui Cthulhu*, Polirom, 2019), *At the Mountains of Madness* (1931) și *The Shadow out of Time* (1934-1935). Tot acum sprijină cariera unor scriitori tineri precum August Derleth, Donald Wandrei, Robert Bloch sau Fritz Leiber. Ultimii trei ani de viață i-au fost umbriți de nesiguranță. Povestirile i se vând din ce în ce mai greu, se întreține din redactări și scrieri la comandă, poezie și nonficțiune. Moare în iarna lui 1937, bolnav și nefericit. Prozele lui, care nu apucaseră să fie publicate laolaltă în timpul vieții, vor apărea abia în 1939, în volumul *The Outsider and Others*, titlu urmat de altele, reluate în multe ediții și traduse în numeroase limbi, datorită cărora H.P. Lovecraft și-a câștigat intrarea în canonul literaturii americane și universale.

Prizonierul faraonilor¹

I

Misterul la mister trage. De când am devenit renumit îndeplinind lucruri inexplicabile, am dat peste povești și împrejurări stranii, care erau legate, în mintea oamenilor, de interesele și ocupația mea. Unele dintre întâmplările respective erau banale și neînsemnate, altele, profund dramatice și captivante, câteva mi-au oferit experiențe bizare și pline de risc, iar altele, în fine, m-au antrenat în ample cercetări științifice și istorice. Întotdeauna am vorbit fără reținere despre ele și așa o să fac mereu, dar există una despre care până azi m-am ferit să pomenesc; o descriu aici numai și numai la insistențele editorilor acestei gazete, la urechile cărora povestea a ajuns sub forma unor zvonuri vagi, venite dinspre alți membri ai familiei mele.

Trecută sub tăcere până acum, aceasta se referă la vizita particulară făcută de mine în Egipt, cu paisprezece ani în urmă, despre care n-am vorbit din mai multe motive. Pe de-o parte, nu

vreau să profit de niște fapte categoric autentice, de circumstanțe aparent necunoscute miilor de turiști ce roiesc în jurul piramidelor, și nici de un secret atât de bine păzit de autoritățile de la Cairo, care nu pot fi pe de-a-ntregul necunoscătoare. Pe de alta, îmi displace să relatez un incident în care imaginația mea fantastică a jucat, fără îndoială, un rol însemnat. Ceea ce am văzut, ori ceea ce am crezut că văd, de bună seamă că nu s-a întâmplat. Ar trebui mai degrabă privit drept rezultatul lecturilor mele de-atunci, în domeniul egiptologiei, și al speculațiilor antrenante pe acest subiect, provocate de mediul înconjurător. Amplificate de starea de exaltare în care ajunsesem din pricina unor împrejurări deja teribile, viziunile mi-au fost, desigur, destul de puternice încât să mă antreneze în oroarea acelei nopți grotești și îndepărtate.

Era în ianuarie 1910. Tocmai încheiasem un contract în Anglia și semnasem altul pentru un turneu prin teatrele australiene. Întrucât mi se acorda timp suficient pentru deplasare, am hotărât să mă aleg cu avantaje maxime de pe urma ei. Așadar, întovărașit de soția mea, am traversat în chip plăcut continentul și m-am îmbarcat pe vasul Malwa spre Port Said. De acolo, îmi propuneam să vizitez principalele locuri istorice din sudul Egiptului, înainte de a porni spre Australia.

Călătoria a decurs agreabil, presărată cu numeroasele incidente amuzante ale unui magician aflat la bord. Ca să am liniște, intenționasem să-mi păstrez numele secret, însă am fost constrâns să mă trădez din cauza aceluși confrate magician, preocupat să uimească pasagerii cu numere dintre cele mai comune; asta a trezit în mine spiritul de concurență, într-o manieră distructivă pentru anonimatul meu. Menționez episodul datorită consecințelor stârnite de el, pe care ar fi

trebuit să le prevăd înainte să-mi dezvălui profesia dinaintea unei mulțimi de turiști gata să se împrăstie prin valea Nilului. Rezultatul a fost că de-acum mi se știa identitatea oriunde mă duceam, ceea ce ne lipsea, pe soția mea și pe mine, de tihna căutată. Deși călătoream ca să descopăr diverse curiozități, devenisem eu însumi, forțat, obiectul curiozității altora!

Veniți în Egipt în căutarea pitorescului și-a misticii profunde, am fost destul de dezamăgiți când vasul și-a aruncat ancora la Port Said și pasagerii au debarcat. Mici dune de nisip, geamanduri plutind pe ape puțin adânci și un orașel european mohorât, fără nici un interes, cu excepția statuii marelui De Lesseps, toate acestea ne-au sporit nerăbdarea de-a ajunge în sfârșit în zonele turistice importante. Prin urmare, după unele discuții, am hotărât să mergem la Cairo, apoi la piramide, după care să luăm vaporul spre Australia din portul Alexandria, încât să putem vizita așezările greco-romane ale acestei străvechi metropole.

Călătoria pe calea ferată, cu o durată de patru ore și jumătate, a fost suportabilă. Am văzut o mare parte din Canalul Suez, de-a lungul căruia am înaintat până la Ismailia, și ne-am făcut o primă impresie despre Egiptul antic pe seama canalului restaurat din Regatul Mijlociu. Apoi, pe înserate, am descoperit în sfârșit orașul Cairo: o constelație sclipitoare ce pur și simplu ne-a orbit, odată ajunși în marea gară centrală.

Din nou, însă, am rămas dezamăgiți de faptul că tot ce vedeam era european, mai puțin costumele și mulțimea pestriță. Un pasaj subteran prozaic conducea la o piață năpădită de mașini, de taxiuri, de tramvaie. Lumini electrice străluceau pe toate clădirile înalte, îndeosebi pe teatrul unde am fost invitat în zadar să mă produc – m-am mulțumit cu rolul

de spectator –, care fusese rebotezat de curând Cosmograful american. Ne-am suit într-un taxi care rula pe străzi largi și elegante și am descins la Hotelul Shepherd's. Cu serviciul impecabil din restaurant, cu ascensoarele și luxul în general anglo-american al ansamblului, Orientul misterios și trecutul imemorial păreau nespuse de departe.

Totuși, ziua următoare ne-a proiectat în plin miezul unei atmosfere încântătoare, demne de *O mie și una de nopți*. Iar pe străzile cotite și în peisajele exotice din Cairo părea să renască Bagdadul lui Harun-al-Rașid. Orientându-ne după ghidul nostru de călătorie Baedeker, tocmai ne plimbam prin Grădinile Ezbekiyeh, de-a lungul străzii Moski, în căutarea cartierului indigen, când am acceptat serviciile unui cicerone gălăgios, care, în ciuda întâmplărilor ce aveau să urmeze, s-a dovedit un maestru în felul său.

Doar mai târziu mi-am dat seama că ar fi trebuit să cer un ghid autorizat. Omul era bine bărbierit, cu voce neobișnuit de joasă și relativ curat. Semăna cu un faraon, pretindea să fie numit Abdul Reis el-Drogman și părea să aibă destulă autoritate asupra celor de condiția sa. Mai târziu, poliția avea să declare că nu-l cunoaște, adăugând și că Reis e un nume folosit de orice persoană cu autoritate, pe când Drogman nu e, bineînțeles, nimic altceva decât stâlcirea grosolană a cuvântului întrebuițat pentru a-l desemna pe șeful grupurilor de turiști: „dragoman“.

Abdul ne-a condus către minunile despre care doar citisem și la care visasem. Vechiul Cairo e prin el însuși o carte de istorie și un vis. E un labirint de alei strâmte, parfumate cu mirodenii secrete, ale căror balcoane în stil arăbesc și ferestre în relief aproape că se unesc deasupra străzilor pietruite. În

înghesuiala din traficul oriental se aud strigăte bizare, plesnituri de bici, scârțâit de căruțe, clinchet de monede și răgete de măgari. Un caleidoscop de veșminte în toate culorile, voaluri, turbane și fesuri. Sacagii și derviși, câini și pisici, ghicitori de noroc și bărbieri își tăiau unii altora calea. Iar peste tot acest spectacol răsunau gemetele cerșetorilor orbi, ghemuiți sub arcadele porților, și chemările puternice ale muezinilor din minaretele subțiri care se detașau pe cerul de un albastru profund și neschimbător.

Am vizitat bazarurile acoperite, mai puțin zgomotoase, găsim-le la fel de încântătoare. Mirodenii, parfumuri, tămâie, covoare, mătăsuri, statui vechi din alamă înfățișându-l pe Mahmoud Suleiman stând cu picioarele încrucișate printre jeleuri, în vreme ce tineri gălăgioși macină semințele de muștar. Mai departe ne-a atras privirile o coloană corintică provenită, poate, din Heliopolisul vecin, unde Augustus își plasase una din cele trei legiuni egiptene. Antichitatea începea să se amestece cu exotismul. Apoi am văzut toate moscheile și muzeul, le-am văzut pe toate, simțindu-ne că nu îngăduim ca deliciile dăruite nouă de Arabia să fie șterse de farmecul mai plin de mister al Egiptului faraonic, emanat din inestimabilele comori ale muzeului. Acesta trebuia să ne încununeze vizita, dar deocamdată ne-am îndreptat întreaga atenție către gloria sarazină medievală a califilor, ale căror minunate morminte-moschei alcătuiesc o necropolă feerică și strălucitoare, la marginea deșertului Arabiei.

Pe îndelete, Abdul ne-a condus de la Sharia Mahomed Ali până la Bab-el-Azab, vechea moschee a sultanului Hassan, flancată de turnuri în spatele cărora se ridică în pantă un drum cu ziduri pe margini, ajungând la puternica citadelă construită

de Saladin din pietrele uitatelor piramide. Soarele apunea când ne-am început urcușul. Am înconjurat moscheea modernă a lui Mahomed Ali și am contemplat de la înălțimea amețitoare a parapetului un Cairo mistic, un Cairo scânteietor, pe de-a-ntregul aurit, cu cupolele sale sculptate, cu minarete zvelte, cu grădini pline de strălucire.

Marele dom roman al muzeului nou domina din depărtare orașul, iar dincolo, de cealaltă parte a cursului galben și misterios al Nilului, care-i mama erelor și-a dinastiilor, se ascundeau nisipurile amenințătoare ale deșertului libian, șerpuitoare, iridescente și pline de vechi taine blestemate.

Soarele roșu cobora spre orizont, aducând cu sine răcoarea neliniștitoare a crepusculului egiptean. Și pe când stătea în echilibru pe marginea lumii, ca acel zeu străvechi din Heliopolis, Ra-Horakhti, Soarele la apus, pe fundalul roșu-închis al luminii sale sângerii am văzut profilându-se contururile negre ale piramidelor de la Giza, mormintele paleogene de acolo având deja un mileniu vechime când Tutankhamon urca pe tronul său de aur, în îndepărtata Tebă. Atunci am știut că sfârșiserăm cu Cairo, orașul sarazin, și că era timpul să gustăm acum misterele mai adânci ale Egiptului antic – negrul Khem al lui Ra și-al lui Amon, Isis și Osiris.

În dimineața următoare, am vizitat piramidele. Am luat o trăsură ca să ajungem în mica insulă Ghizereh, legată de malul apusean printr-un mic pod englezesc, cu uriași arbori *lebbakh*. Am pornit în lungul drumului ce ținea malul, trecând astfel de marea grădină zoologică de la periferia localității Giza. Apoi, pătrunzând în interior către Sharia El-Haram, am traversat o regiune cu canale noroioase și sate indigene sărăcăcioase, până când obiectul interesului nostru s-a ivit din pâcla zorilor,

răsfrângându-se în bălțile de pe marginea drumului. Patruzeci de secole ne contemplau, așa cum le spusese acolo, soldaților săi, însuși Napoleon.

Calea se înălța brusc și am ajuns în sfârșit pe platforma dintre stația de troleu și Hotelul Mena House. Abdul Reis, care ne cumpărase biletele pentru piramide, părea să se fi înțeles cu beduinii zgomotoși, grăbiți și agresivi dintr-un sat de case din chirpici, aflat nu prea departe, care asaltau orice călător și a reușit nu doar să-i țină la distanță, dar a mai și obținut o excelentă pereche de cămile, luând pentru sine un măgar și încredințând conducerea animalelor noastre unui grup de bărbați și băieți mai mult costisitori decât utili. Distanța ce trebuia parcursă nu făcea necesară prezența cămilelor, însă n-am regretat că adăugam experienței noastre această formă neliniștitoare de transport în deșert.

Ridicate pe un înalt platou stâncos, aceste piramide erau așezate la nordul unei serii de cimitire regale și aristocratice din vecinătatea capitalei dispărute Memfis, aflată pe același mal al Nilului, ceva mai la sud de Giza, care-și trăise apogeul între anii 3400 și 2000 î.Cr. Cea mai mare dintre piramide, care e și cea mai apropiată de drumul modern, a fost construită de regele Kheops sau Khufu pe la anul 2800 î.Cr. și are mai mult de o sută treizeci de metri înălțime. La sud-vest, în ordine, se găsesc a doua piramidă, construită după o generație de regele Khefren, ceva mai mică decât precedenta, dar părând mai mare din pricină că e zidită pe un teren înălțat; și cea de-a treia piramidă, a regelui Mikerinos, mult mai modestă, ridicată pe la anul 2700 î.Cr. La marginea platoului, și la est de cea de-a doua piramidă, cu un chip modelat probabil după portretul colosal al

lui Khefren, restauratorul său regal, se ridică monstruosul Sfinx – mut, sardonice și mai înțelept decât eternitatea și omenirea.

În diferite locuri se întâlnesc piramide mai mici și ruine ale piramidelor minore. Întregul platou este presărat cu morminte de demnitari de un rang inferior celui regal. Acestea din urmă, la origine, erau marcate prin *mastaba* sau construcții de piatră, semănând cu niște bancuri, de felul celor descoperite în alte cimitire din Memfis și al căror exemplu strălucit e mormântul lui Perneb de la Muzeul Metropolitan din New York. Dar la Giza toate aceste vestigii vizibile au dispărut, victime ale timpului și ale jefuitorilor. Și doar cavitățile scobite în stâncă, umplute cu nisip sau degajate de arheologi, mai supraviețuiesc spre a-și atesta existența anterioară. Fiecare mormânt avea o capelă unde preoții și rudele ofereau hrană și rugăciuni aceluia Ka ce dădea târcoale, adică spiritului vital al defunctului. Micile morminte au propriile capele închise în acele *mastaba* de piatră sau superstructuri, însă capelele mortuare ale piramidelor ce înmormântau faraonii regali erau temple distincte, construite fiecare la răsărit de piramidă și unite printr-un coridor cu o capelă imensă sau o propilee, la marginea platoului stâncos.

Capela centrală ce conducea la cea de-a doua piramidă, pe jumătate îngropată în nisipuri, are o deschidere subterană la sud-est de Sfinx. O solidă tradiție i-a dat numele de „Templul Sfinxului”, ceea ce se justifică dacă Sfinxul îl reprezintă cu adevărat pe Khefren, cel care-a ridicat cea de-a doua piramidă. Există istorii neplăcute care menționează un Sfinx de dinainte de Khefren, însă nimeni nu-i va cunoaște vreodată trăsăturile chipului antic, fiindcă monarhul le-a înlocuit cu ale sale, pentru ca oamenii să poată privi colosul fără spaimă.

În capela centrală s-a găsit, în mărime naturală, statuia din diorit a lui Khefen, aflată în prezent la Muzeul din Cairo. Statuia aceasta m-a impresionat puternic. Nu sunt sigur dacă acum e excavat complet, însă când am văzut edificiul, în 1910, era cufundat aproape cu totul în pământ, cu intrarea zăvorâtă pe timp de noapte. De lucrări se ocupau germanii, și războiul sau alte întâmplări probabil le-au întrerupt. Aș fi dat mult să știu ce s-a întâmplat cu un anume puț dintr-o galerie transversală, unde statuile faraonului au fost descoperite alături de unele reprezentând babuini. Printre beduini circulau niște zvonuri, dar Cairo le discredita sau rămânea mut în această privință.

Traseul urmat de noi cu cămilele în dimineața aceea cotea brusc pe dinaintea sediului poliției, făcut din scânduri, lăsând poșta, farmacia și prăvăliile în stânga. Pornea apoi spre sud-est, formând o buclă care înconjura platoul stâncos și se oprea în fața deșertului, chiar la poalele marii piramide. Am trecut de această construcție ciclopică prin latura ei răsăriteană, ce domină o vale cu piramide mai mici dincolo de care, la est scânteiază Nilul etern, iar la vest sclipește deșertul veșnic. Cele trei piramide păreau foarte apropiate. Celei mai mari îi lipsea învelișul exterior, încât își lăsa la vedere lespezile enorme, pe când următoarele mai erau acoperite, ici-colo, de haina care le dăduse odinioară un aspect neted și finisat.

Acum coboram spre Sfinx, amuțiți de fascinația teribililor săi ochi lipsiți de vedere. Pe marele piept de piatră am distins cu greutate emblema lui Ra-Horakhti, cu care Sfinxul a fost confundat într-o dinastie ulterioară. Cu toate că nisipul acoperise placa aflată între labele gigantice, ne-am amintit inscripția lui Tutmes al IV-lea și visul avut de acesta pe când nu

era decât prinț. Surâsul Sfinxului ne-a produs atunci o vagă tulburare. Am început să ne gândim la legenda pasajelor subterane de sub înfiorătoarea creatură, ducând spre adâncuri pe care nimeni n-ar fi avut curajul să le aproximeze. Abisurile acelea se leagă de mistere mai vechi decât dinastiile scoase de noi la lumina zilei și au o sinistră tangență cu prezența durabilă a zeităților nefirești, cu capete de animale, din vechiul panteon al regiunii străbătute de Nil. Tot în clipele acelea, mi-a trecut prin minte un lucru a cărui semnificație tragică n-avea să-mi apară decât după mult timp.

Alți turiști începeau să ne depășească, așa că am mers cincizeci de metri mai încolo, spre sud-est, până la intrarea în Templul Sfinxului, acoperită, despre care am mai spus înainte că era marea intrare în coridorul ce ducea la capela mortuară din cea de-a doua piramidă. O apreciabilă parte a vestigiilor era încă ascunsă sub nisipuri și, coborând de pe cămilă și apucând-o printr-un pasaj mai nou spre culoarul de alabastru și spre marea sală cu coloane, am avut impresia că Abdul și funcționarul german nu ne arătau tot ce era de văzut.

După asta, am făcut circuitul convențional al piramidelor, vizitând cea de-a doua piramidă și straniile ruine ale capelei sale mortuare din est, a treia piramidă și sateliții săi miniaturali de la sud, ca și capela ruinată de la răsărit, mormintele din stâncă ale dinastiilor a IV-a și a V-a, cu structurile lor alveolare, și faimosul mormânt al lui Campbell, al cărui orificiu obscur se afundă la șaisprezece metri sub pământ, până la un sarcofag sinistru, degajat din nisip de unul dintre conducătorii cămilelor noastre după o coborâre vertiginoasă cu coarda.

Niște strigăte au ajuns până la noi dinspre Marea Piramidă, unde beduinii înconjurau un grup de turiști, propunându-le să

asiste la o cățărare în viteză pe monument. Recordul urcușului și-al coborâșului este de șapte minute. Dar numeroși șeici robuști și fiii lor dornici de câștig ne-au asigurat că puteau face încercarea în numai cinci minute, dacă primeau un *baksheesh* substanțial. Nu s-a găsit nici un amator, însă Abdul ne-a condus apoi el însuși în vârful construcției, fapt ce ne-a îngăduit să profităm de o priveliște neegalată ca splendoare. Vedeam de acolo nu doar îndepărtatul și luminosul Cairo, încoronat de citadela cu coline violete și aurii, ci și toate piramidele din ținutul Memfis, de la Abu Roash, în nord, până în sud, la Dashur. Piramida în trepte de la Saqqara, marcând trecerea de la *mastaba* spre piramida veritabilă, se profila distinct pe nisipul din zare, atrăgându-ne privirile. Chiar în apropierea acestui monument de tranziție s-a descoperit celebrul mormânt al lui Perneb, la mai mult de șase sute patruzeci de kilometri în nordul văii stâncoase a Tebei, unde își doarme somnul Tutankhamon. Din nou, emoția mi-a tăiat răsuflarea. Perspectiva unor asemenea vestigii antice și secretele pe care fiecare dintre aceste vechi monumente păreau să le conțină mă umpleau de respect și de un sentiment al imensității pe care nu-l încercasem nicicând înainte.

Obosiți de urcuș și agasați de beduinii sâcâitori, care sfidau parcă prin manifestările lor toate regulile bunului-gust, am renunțat să pătrundem în coridoarele înguste ale piramidei. Am văzut însă niște turiști curajoși pregătindu-se să intre în măruntaiele înăbușitoare ale impresionantului mausoleu al lui Kheops. După ce-am scăpat de paznicul nostru din partea locului, plătindu-l mult prea mult, ne-am întors, prin soarele după-amiezii, la Cairo împreună cu Abdul Reis. regretând însă că nu fuseserăm mai îndrăzneți. Se povesteau atâtea lucruri

fascinante despre subteranele acelea! Evident, ele nu figurau în nici un ghid. Se spunea că există un mare număr de coridoare cu intrările zidite în pripă și ascunse de niște arheologi discreți, după ce le găsiseră și începuseră să le cerceteze.

Bineînțeles, zvonurile nu se întemeiau pe nimic precis, însă era destul de curios faptul că vizitatorilor nu li se permitea niciodată să intre noaptea în piramide, iar în timpul zilei li se interzicea accesul în sălile inferioare și în cripta din Marea Piramidă. În acest ultim caz, poate că era de temut efectul psihologic, sentimentul pe care l-ar fi trăit vizitatorul simțindu-se îngropat sub uriașa lume de zidărie masivă, acestuia adăugându-i-se nevoia de-a se târî printr-un coridor îngust pe care o capcană neînsemnată sau un accident cât de mic l-ar fi putut astupa. Toată povestea părea în egală măsură stranie și ademenitoare, așa că ne-am decis să revenim cu prima ocazie pe platoul piramidelor. Ocazia aceasta mi s-a oferit mie cu mult mai repede decât mă așteptam.

În seara respectivă, obosiți de epuizantul program al zilei, turiștii din grupul nostru au optat pentru odihnă. Prin urmare, am ieșit cu Abdul Reis pentru încă o promenadă prin pitorescul cartier arab. Îl văzusem deja pe ziuă, dar doream să-i cercetez aleile și bazarul și pe timp de noapte, când umbrele adânci și sclipirile plăcute ale luminii îi sporeau splendoarea și iluziile fantastice. Mulțimea de localnici se rărea, însă spațiul era totuși animat și zgomotos când am nimerit peste un grup de beduini puși pe petrecere în Souk al-Nahhasin, bazarul pielarilor. Cel ce părea să le fie șef, un tânăr înfumurat, cu trăsături grosolane și cu fesul înclinat în chip provocator, ne-a observat și l-a recunoscut cu vădită nemulțumire pe ghidul meu, incompetent, dar semeț și disprețuitor.

Mi-am zis că, poate, îi displicuse zâmbetul lui, acea ciudată imitație de rânjet pe care o mai văzusem la Sfinx și pe care o remarcasem adesea cu o iritare amuzată, sau pesemne nu-i plăcea vocea joasă, sepulcrală a lui Abdul. În orice caz, schimbul de insulte ancestrale s-a întetit rapid. Și, curând, Ali Ziz, cum i se spunea când nu era blagoslovit cu vreun nume plin de desconsiderare, începu să-l tragă violent pe Abdul de veșminte, ceea ce s-a soldat imediat cu o ripostă brutală, degenerată într-o îmbrânceană energică, în decursul căreia protagoniștii își pierdură sacrosanctele acoperitori de cap. Scandalul ar fi luat proporții, de bună seamă, dacă n-aș fi intervenit să-i despart cu forța.

Primită la început rău de ambele părți, medierea mea a reușit în cele din urmă să impună un armistițiu. Beligeranții își potoliră mânia și, morocănoși, își puseră veșmintele în ordine. Cu un subit și profund aer de demnitate, amândoi încheiară un neobișnuit pact al onoarei, care, am înțeles imediat, la Cairo este un obicei ce coboară din cea mai îndepărtată Antichitate. Urma ca ei să-și rezolve neînțelegerea printr-o luptă nocturnă cu pumnii în vârful Marii Piramide, mult după plecarea ultimului amator de clar de lună. Fiecare dintre combatanți trebuia să-și adune o echipă de martori, iar întâlnirea, o succesiune de runde desfășurate în cea mai civilizată manieră posibilă, trebuia să aibă loc la miezul nopții.

Tot acest program m-a ațâțat nespul. Lupta în sine promitea să fie unică spectaculoasă, iar gândul la scena ce urma să se deruleze în vârful anticei construcții ce domina antediluvianul platou Giza, sub luna lividă a palidelor ceasuri dinspre dimineață, îmi puneă în mișcare toate fibrele închipuirii. La cererea mea, Abdul a fost de acord să mă includă în grupul său

de martori. L-am însoțit, deci, tot restul serii respective, prin diferite cotloane ale celui mai „nelegiuit” cartier din oraș, în principal la nord-est de Ezbekiyeh, de unde și-a adunat o teribilă bandă de bătăuși drept decor pugilistic.

La scurt timp după ora nouă, cocoțat pe măgari ce purtau nume regale ori sugestive pentru memoria turiștilor, ca Ramses, Mark Twain, J.P. Morgan și Minnehaha, grupul nostru șerpuia prin aglomerarea de străzi în parte orientale, în parte occidentale. Am traversat Nilul, mâlos și plin de catarge, pe podul cu lei de bronz și am apucat-o, într-un galop mărunț printre arborii *lebbakh*, pe drumul spre Giza. Călătoria ne-a luat ceva mai mult de două ore. Ajunși la destinație, ne-am încrucișat cu turiștii întârziați pe calea de întoarcere, am salutat ultimul troileu al zilei și am rămas în sfârșit singuri cu noaptea, cu trecutul și cu luna spectrală.

Apoi am zărit masivele piramide la capătul drumului. Păreau macabre, încărcate de o stranie și atavică amenințare pe care n-o remarcasem în plină zi. Până și cea mai mică dintre ele avea ceva înspăimântător, căci acolo fusese îngropată de vie regina Nitocris, din dinastia a VI-a! Rafinata regină Nitocris, care-și invitasese într-o zi toți dușmanii la un mare ospăț într-un templu situat sub nivelul Nilului, înecându-i apoi prin deschiderea vanelor. Îmi amintesc că arabii murmurau lucruri stranie în legătură cu Nitocris și evitau cea de-a treia piramidă în anumite pătrare ale lunii. Iar Thomas Moore la ea se gândea, probabil, scriind aceste lucruri preluate de barcagiii din Memfis:

Nimfa subterană ce locuiește

Între geme neînsorite și-ascunse glorii –

*Doamna Piramidei!*²

În ciuda grabei noastre, Ali Ziz și grupul său ne întrecuseră, căci am văzut siluetele măgarilor profilate pe platoul pustiu de la Kafr-el-Haram. Ne-am îndreptat către o sordidă așezare arabă din vecinătatea Sfinxului, evitând drumul obișnuit ce duce la Mena House, unde polițiștii somnoroși și ineficienți ar fi putut să ne observe și să ne ia la întrebări. Acolo, nu departe de mormintele curtenilor lui Khefren, beduinii își lăsară cămilele și măgarii priponiți de pietrele mortuare, și ne conduseră printre stâncile înnisipate până la Marea Piramidă. Arabii se cățărară grăbiți pe coastele mâncate de vreme ale edificiului, iar Abdul Reis îmi oferî un sprijin de care n-aveam nevoie.

Cum știu cei mai mulți dintre călători, vârful adevărat al acestei construcții a fost de mult erodat de vânturi, lăsând loc unei platforme destul de plate, de doisprezece metri pătrați. Pe acest platou fantastic se formă un cerc și lupta se desfășură sub ochiul sardonic al lunii. Lăsând la o parte strigătele scoase de spectatori, ea semăna cu toate celelalte lupte la care asistasem până atunci prin cluburile sportive din America. Privind-o, am simțit că nu le lipseau unele dintre cele mai puțin admirabile instituții ale noastre. Am urmărit fiecare lovitură, fentă și apărare cu ochi experimentați. Înfruntarea a fost scurtă și, în ciuda îndoielilor mele privitoare la metodele folosite, am simțit un fel de mândrie de proprietar când Abdul Reis a fost declarat învingător.

Împăcarea s-a produs incredibil de repede și, în mijlocul cântecelor, al declarațiilor de prietenie și al toasturilor ce-au urmat, îmi era greu să accept că avusese loc, de fapt, vreo bătaie. La un moment dat, am avut impresia că eu sunt în

centrul discuției mai degrabă decât antagoniștii. Cu puțină arabă cunoscută, am priceput că tovarășii mei discutau despre performanțele mele profesionale, despre capacitatea mea de a scăpa din orice loc unde aş fi fost închis. M-a surprins să văd că mă cunoșteau atât de bine, însă am remarcat la ei și oarecare ostilitate și destul scepticism cu privire la isprăvile mele în materie de evadare. Puțin câte puțin, am avut revelația faptului că străvechea magie a Egiptului nu dispăruse fără să lase urme. Frânturi dintr-o bizară știință secretă și din practici religioase mai supraviețuiau pe ascuns printre felahi, mergându-se până acolo încât izbânzile unui *hahwi* sau magician străin sunt mereu contestate și disprețuite. Îmi spuneam că ghidul meu cu voce joasă, Abdul Reis, semăna mult cu un străvechi preot egiptean ori cu un faraon, sau cu un sfinx surâzător... și-mi puneam întrebări.

Deodată, s-a întâmplat ceva menit să arate cât de just gândeam și să blestem ușurința cu care acceptasem evenimentele nopții, fără să-mi dau seama că ele nu fuseseră decât pretexte goale și răuvoitoare. Fără avertisment, la un semn discret al lui Abdul, întreaga bandă de beduini s-a aruncat asupra mea. M-au legat imediat cu niște funii groase, mai solid decât am fost legat vreodată în întreaga mea viață, pe vreo scenă sau altundeva.

La început m-am zbatut, însă mi-am dat seama curând că un singur om nu putea ține piept la vreo douăzeci de barbari viguroși. Mâinile mi-au fost legate la spate, genunchii îndoiți la maximum, iar încheieturile brațelor și gleznelor mi-au fost de asemenea legate între ele prin corzi bine strânse. În gură mi-au băgat un căluș sufocant și mi-au pus o legătură bine strânsă peste ochi. Apoi, pe când arabii mă purtau pe umeri, coborând

piramida, am suportat răutățile ghidului, care, cu vocea lui joasă, își bătea joc de mine cu plăcere diabolică. Mă asigura că „puterile mele magice” urmau să fie puse curând la încercare, eclipsând fără îndoială orice urmă din orgoliul câștigat anterior, în triumfurile mele din America și Europa. Egiptul, îmi aminti el, e foarte vechi. E plin de mistere și de puteri de demult, pe care experții de astăzi, ale căror puteri eșuaseră până acum să mă prindă în capcană, nu le pot concepe măcar.

La ce distanță și în ce direcție mă purtau? N-aș fi putut spune. În asemenea circumstanțe, eram incapabil să fac o apreciere exactă. Știam totuși că nu foarte departe, întrucât paznicii mei nu și-au grăbit vreun moment pașii, iar pe umeri m-au ținut surprinzător de puțin. Tocmai acest timp uimitor de scurt mă face aproape să tremur de fiecare dată când mă gândesc la Giza și la platoul său, încolțit de idei privind apropierea de rutele zilnice străbătute de turiști, care existau pe-atunci și sigur mai există și azi.

Dar acele nereguli diabolice despre care vorbesc nu s-au manifestat de la început. Răpitorii, depunându-mă pe o suprafață pe care am recunoscut-o mai curând nisipoasă decât stâncoasă, mi-au trecut o funie peste piept și m-au târât câțiva metri, până la o deschizătură colțuroasă în pământ, în care m-au împins cu brutalitate. Mi s-a părut că m-am lovit timp de secole întregi de pereții de piatră zgrunțuroasă ai unui puț îngust pe care l-am luat drept unul dintre numeroasele morminte de pe platou, asta până când adâncimea înflorătoare, aproape de necrezut, mi-a răpit orice putere de speculații.

Oroarea situației mele creștea cu fiecă secundă. Ca o coborâre prin stâncă goală să dureze atât de mult fără să atingi însuși miezul planetei, sau ca vreo funie făcută de om să poată

fi atât de lungă încât să mă balanseze în adâncurile acelea blestemate și aparent fără fund, în măruntaiele pământului, mi se părea atât de grotesc, încât mi-era mai ușor să mă îndoiesc de simțurile mele tulburate, decât să le accept. Nici măcar acum nu sunt sigur, căci știu în ce măsură poate deveni înșelătoare noțiunea de timp când ești scos din contextul normal. Eram însă destul de convins că-mi păstrasem până atunci conștiința intactă și că măcar nu adăugam fantasmale imaginației la o imagine suficient de hidoasă în realitatea ei, explicabilă printr-un soi de iluzie cerebrală îngemănată cu o halucinație veritabilă.

Toate acestea n-au fost însă cauza primului meu leșin. Calvarul șocant sporea în continuare, iar începutul terorilor ce-au urmat a fost o creștere perceptibilă a vitezei. Acum, arabii desfășurau cu rapiditate frânghia aceea infinit de lungă, iar pereții aspri și apropiați ai puțului m-au zgâriat cumplit în căderea-mi nebunească. Hainele îmi erau zdrențuite și am simțit că sângerez abundent, iar asta în afară de durerea îngrozitoare, tot mai mare. O amenințare abia definită îmi asaltă brusc nările. Era un miros pătrunzător de umiditate și de putreziciune, fără asemănare cu ceva ce mai simțisem vreodată, cu urme vagi de mirodenn și tămâie, ceea ce-i dădea o aură batjocoritoare.

Apoi s-a produs cataclismul mintal. A fost îngrozitor, de o hidoșenie dincolo de orice descriere, fiindcă totul se petrecea în suflet și e imposibil să dai amănunte despre lucrul acela. Era extazul unui coșmar, punctul culminant al posesiunii diavolești. Rapiditatea sa ținea de apocaliptic și satanic – într-o clipă, plonjam dureros în puțul strâmt care mă tortura cu milioanele sale de dinți, iar în următoarea pluteam pe aripi de lilieci prin

genunile infernului, legănându-mă liber prin spațiul umed și nesfârșit. M-am înălțat vertiginos spre culmile infinite ale eterului rece, apoi am plonjat cu răsuflarea tăiată spre nadirele flămânde și dezgustătoare ale vidului de jos. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru mila cu care a făcut să se cufunde în uitare Furiile conștiinței mele, care-mi sfâșiau spiritul ca niște harpii și-aproape că m-au scos din minți. Oricât de scurt, răgazul acesta mi-a dat forța fizică și luciditatea de-a îndura încercările încă și mai mari, de panică pur și simplu cosmică, ce pândeau și-și băteau joc de mine pe drumul care urma.

II

Treptat, mi-am revenit în simțiri după interminabila mea cădere prin spațiul infernal. Acest proces a fost de o durere infinită și colorat cu vise fantastice în care condiția mea, așa cum eram legat de mâini și de picioare, își găsea ilustrarea într-un fel singular. Cât timp le trăiam, natura precisă a acestor coșmaruri era foarte vie, însă mi se estompau în minte aproape imediat după aceea. Curând, am rămas numai cu cele mai vagi amintiri pentru a-mi explica teribilele evenimente ce urmau, reale sau imaginare. Visam că eram dedesubtul unei labe enorme și îngrozitoare, o labă galbenă, păroasă, cu cinci gheare, ieșită din pământ ca să mă înhațe și să mă strivească. Iar când m-am oprit să cuget asupra acestei labe, mi s-a părut că reprezenta Egiptul. În vis, am revăzut întâmplările

săptămânilor precedente și m-am simțit ademenit, subtil și perfid, în plasa infernală a vechii vrăjitorii de pe Nil, de către un spirit diavolesc ce exista în Egipt înaintea omului, și care va fi mereu prezent acolo după ce omul are să dispară.

Am văzut oroarea a ceea ce Antichitatea egipteană avea mai fioros, descoperind monstruoasa alianță pe care aceasta o stabilise mereu cu mormintele și cu templele morților. Am văzut procesiuni fantomă de preoți cu capete de taur și de șoim, de pisici și de ibiși, într-o neîncetată defilare prin labirinturi subterane și propilee titanice, pe lângă care omul nu-i decât o insectă, oferind sacrificii fără nume unor zeități indescriptibile. Coloși de piatră mărșăluiau prin noaptea nesfârșită, în fruntea unor hoarde de androsfincși rânjitori, conduși spre maluri de fluvii cu apă întunecată și stătătoare. Iar dincolo de toate acestea am văzut incarnarea malefică a necromanției primordiale, neagră și amorfă, căutându-mă lacomă în întuneric ca să înăbușe în mine spiritul ce îndrăznise s-o imite disprețuitor.

În creierul meu adormit lua contur o melodramă a urii și a sinistrei urmăririi. Am văzut sufletul negru al Egiptului, care mă fixa și mă chema prin șoapte neauzite. Mă atrăgea și mă ademenea irezistibil, cu strălucirea și farmecul sarazin, târându-mă în jos spre catacombe faraonice lipsite de vârstă, spre ororile inimii sale faraonice moarte și abisale.

Apoi, chipurile din vis începură să capete aparență omenească și mi-am văzut ghidul, pe Abdul Reis, în veșminte regale, cu surâsul disprețuitor al Sfinxului. Și am știut că trăsăturile sale erau ale lui Khefren cel Mare, care a ridicat a doua piramidă, acelea sculptate pe fața Sfinxului aidoma lui și cel care-a construit acel templu titanic, al cărui labirint de

coridoare arheologii cred că l-au săpat din nisipul criptelor și din piatra mută. Am privit mâna lungă, subțire și rigidă a lui Khefren, mâna văzută de mine la statuia de diorit de la Muzeul din Cairo, aceea pe care au descoperit-o în vestibulul cumplit. Mă mir că n-am urlat descoperind că era a lui Abdul Reis... Mâna aceea! Era îngrozitor de rece și mă strivea. Era frigul și strânsoarea sarcofagului... Gheața și îmbrățișarea mortală a Egiptului cu neputință de amintit. Egiptul necropolelor și-al nopții... Laba cea galbenă... Lucrurile stranii care se șoptesc despre Khefren...

Chiar atunci am început să mă trezesc, sau cel puțin să ies din starea apropiată de somn în care mă găseam. Mi-am amintit de lupta din vârful piramidei, de trădarea beduinilor, de atacul lor, de înspăimântătoarea descindere cu frânghia în insondabilele adâncuri deschise în stâncă, de căderea vertiginoasă și nebunească într-un vid înghețat, cu duhoare de putreziciune. Aveam acum senzația că stau întins pe o suprafață de piatră umedă, cu legăturile încă pătrunzându-mi dureros în carne. Era foarte frig și mi se părea că un ușor curent de aer trecea cu zgomot pe deasupra mea. Contuziile și tăieturile provocate de pereții zgrunțuroși ai puțului din stâncă mă făceau să sufăr cumplit, iar suflul de aer îmi sporea și mai mult durerea. Simplul fapt că adia peste mine îmi producea cele mai intolerabile chinuri. Întorcându-mă, m-am simțit reținut de sus, și-am conchis că funia cu care fusesem coborât încă ajungea la suprafață. Nu știam dacă arabii încă o țineau sau nu. N-aveam idee la ce adâncime eram. Știam că obscuritatea din jur era totală sau aproape, deoarece nici o rază de lumină nu traversa pânza cu care fusesem legat la ochi. N-aveam însă destulă încredere în simțurile mele cât să accept drept evidentă

adâncimea extremă pe care senzația de durată nesfârșită o imprimase descinderii mele.

Știind măcar că mă aflu într-un spațiu foarte larg, coborând drept de la suprafață printr-o deschizătură în stâncă, mi-am zis, cu îndoială, că poate închisoarea mea e chiar capela intrării subterane a lui Khefen cel Bătrân, în Templul Sfinxului. Poate vreun coridor interior pe care ghizii nu mi-l arătaseră cu prilejul vizitei mele de dimineață și de unde aș fi putut scăpa cu ușurință dacă regăseam drumul spre intrarea zăvorâtă. Ar fi fost o rătăcire prin labirint, nu mai rea însă decât altele de unde mi-am găsit calea în trecut. Primul pas era să scap de legături, de căluș și de fâșia ce-mi acoperea ochii. Asta, o știam, n-avea să fie o sarcină prea grea, fiindcă experți mai îndemânatici decât arabii aceia încercaseră pe mine tot felul de legături cunoscute, fără a reuși vreodată să mă dovedească în cariera mea lungă și variată.

Apoi mi-a trecut prin gând că arabii puteau foarte bine să alerge la intrare, așteptând acolo să mă atace, de îndată ce și-ar fi dat seama că mă eliberasem din funia lor. Asta, bineînțeles, admițând că locul încarcerării mele era chiar Templul Sfinxului, al lui Khefen. Deschizătura aflată direct în sus, oriunde ar fi dat, nu putea fi prea departe de vreo intrare modernă, obișnuită, din apropierea Sfinxului. Asta dacă era într-adevăr o distanță mare la suprafață, având în vedere că zona cunoscută de vizitatori nu e nicidecum enormă. Nu observasem nici un orificiu de acest fel în decursul vizitei de peste zi, dar știam că pe lângă astfel de cavități afundate în nisip poți trece foarte ușor fără să le vezi. Gândindu-mă la toate lucrurile acestea pe când zăceam pe piatră, legat fedeleș și deprimat, aproape că uitasem de ororile descinderii mele

abisale și de șocurile ce mă aruncaseră în comă cu atât de puțin timp înainte. Singura mea idee era să le pot face arabilor figura. În consecință, am luat hotărârea de-a mă elibera de legături cât puteam de repede, ferindu-mă să trag de coardă, ca să nu trădez o încercare eficientă sau chiar problematică de a-mi recăpăta libertatea.

Dar o asemenea hotărâre nu putea fi dusă la îndeplinire la fel de repede cum fusese luată. Câteva încercări preliminare îmi dovediră că era imposibil să încerc ceva fără numeroase mișcări. Așa încât n-am fost surprins când, după câteva smucituri mai energice, am simțit inelele funiei căzând peste mine. E clar, m-am gândit, că beduinii îmi simțiseră mișcările și lăsaseră să cadă capătul corzii, grăbindu-se probabil spre adevărata intrare a templului, ca să-mi pândească mișelește ieșirea. Gândul acesta nu era plăcut – dar îndurasem lucruri mai rele la vremea mea fără a clipi, și nu voi clipi nici acum. Mai întâi, trebuie să mă eliberez de legături, apoi să mă bazez pe iscusința mea pentru a scăpa din templu neatins. E curios cât de deplin ajunsesem să mă cred în templul antic al lui Khefren din apropierea Sfinxului, la doar mică distanță sub pământ.

Credința aceea mi-a fost alungată însă îndată și toate spaimile mele dinainte, legate de adâncimi supranaturale și de mistere demonice, și-au sporit oroarea și semnificația pe măsură ce-mi elaboram planul filosofic. Am spus că funia, căzând, se îngrămădea peste mine. Deodată, mi-am dat seama că ea *continua să se adune grămadă*, într-un mod de neconceput pentru o coardă de lungime normală. Prindea putere, devenind o avalanșă de cânepă acumulată ca un munte și îngropându-mă pe jumătate sub inelele ce se înmulțeau rapid. Curând am fost cu totul acoperit și mă sufocam în vreme ce mereu adăugatele

circumvoluțiuni mă înmormântau, luându-mi aerul. Simțurile mi-au șovăit iarăși, în timp ce încercam în van să lupt împotriva amenințării disperate și fatale. Mă tulbura nu atât faptul că sufeream chinuri dincolo de omeneasca putere de-a îndura, nici că viața și răsufierea mă părăseau încetul cu încetul, ci înțelegerea lucrului *implicat de lungimea supranaturală a corzii* și conștiința acelor abisuri necunoscute și incalculabile din măruntaiele pământului care mă înconjurau în acea clipă. Coborârea fără sfârșit și căderea mea vertiginoasă prin acest spațiu grotesc avuseseră loc, așadar, cu adevărat. Neîndoielnic, zăceam întins, neajutorat, în vreo cavernă fără nume, în inima planetei. O asemenea confirmare bruscă a groazei finale mi-a fost insuportabilă și pentru a doua oară m-am năruit într-o uitare îndurătoare.

Când spun uitare, nu înseamnă că era lipsită de vise. Dimpotrivă, absența mea din universul conștient era marcată de viziuni ale celei mai amuțitoare orori. Doamne!... Măcar dacă n-aș fi citit atâtea lucruri privitoare la egiptologie înainte de-a veni în această țară care e izvorul tuturor obscurităților și al spaimelor! Al doilea acces de inconștiență mi-a umplut din nou spiritul adormit cu secretele terifiante și arhaice ale ținutului. Printr-un hazard detestabil, visele mele se învârteau în jurul vechilor noțiuni privitoare la morți, la popasul lor în suflet și în corp, dincolo de mormintele misterioase, care erau mai mult case decât locuri de îngropăciune. Mi-am amintit, într-un fel de vise pe care mai bine nu le rememorez, construcția particulară, complicată a mormintelor egiptene, ca și doctrinele extrem de stranii, unice, pe baza cărora fuseseră ridicate.

Moartea și morții erau singura idee a unui astfel de templu. Oamenii aceia credeau în reînvierea literală a trupului și-l

mumificau cu grijă disperată, păstrând organele vitale în urcioare ermetic închise, alături de cadavru. În afară de trup, mai credeau și în alte două elemente, sufletul, care, după judecata și aprobarea lui Osiris, sălășluia în țara Celor Aleși, și obscurul, sinistrul Ka, sau principiul vieții, rătăcitor prin lumile superioare și inferioare într-un chip oribil, pretinzând din vreme în vreme să intre în corpurile păstrate, să consume hrana adusă de preoți și de rubedeniile pioase în capela mortuară, iar uneori – cum se vorbea în șoaptă – să ia corpul, ori dublul său de lemn care era îngropat întotdeauna alături, și să se dedea, în lumea de afară, unor practici imorale, teribil de respingătoare.

De-a lungul mileniilor, corpurile acelea s-au odihnit, admirabil închise, cu ochii sticloși fixați în tavan atunci când nu erau vizitate de Ka, așteptând ziua în care Osiris va trezi la viață simultan și pe Ka, și sufletul, conducând înțepenitele legiuni de morți afară din subteranele lăcașuri ale somnului. Urma să fie o resurrecție glorioasă, însă nu toate sufletele erau alese, la fel cum nu toate mormintele rămăseseră neviolat, așa că trebuia să te aștepti la *erori* grotești și la niște *anomalii* înspăimântătoare. Chiar și astăzi, arabii vorbesc cu voce scăzută despre adunări profane și ceremonii ce nu se pot mărturisi, practicate prin abisuri uitate, pe care doar acele Ka invizibile și înaripate și mumiile fără de suflet le pot vizita, întorcându-se neatinse.

Legende cele mai înfiorătoare sunt, probabil, cele referitoare la niște creații perverse ale sacerdoțiului decadent: *mumii compozite*, realizate printr-o îmbinare artificială de trunchiuri și de membre omenești cu capete de animale, imitând zeitățile vechi. În toate epocile istoriei, animalele sfinte

erau îmbălsămate pentru ca taurii, pisicile, ibișii, crocodilii vrăjitori și altele asemenea să poată reveni într-o bună zi în plină glorie. Dar abia în perioada decadentă au reunit egiptenii omenescul și animalicul în una și aceeași mumie, într-o vreme când nu mai înțelegeau drepturile și prerogativele lui Ka și ale sufletului. Nu se vorbește, cel puțin nu public, despre ce s-a întâmplat cu aceste mumii compozite și e sigur că nici un egiptolog nu le-a găsit vreodată. Zvonurile purtate de arabi sunt cu totul fanteziste și nu pot fi luate în seamă la modul serios. Ei spun chiar că bătrânul Khefren – cel cu Sfinxul, cu piramida a doua și cu templul alăturat – trăiește în adâncurile pământului, căsătorit cu regina-vampir Nitocris, și domnește peste mumii ce nu sunt nici oameni, nici bestii.

Îi visam așadar pe Khefren, pe soția lui și bizarele lor armate de morți hibridi, și iată de ce mă bucur că aspectul precis al viselor mele mi s-a șters din minte. Viziunea cea mai oribilă pornea de la o întrebare pe care mi-o pusesem în ziua precedentă, privind enigmatică sculptură din deșert, când încercam să-mi închipui cam pe la ce adâncime neștiută se făcea legătura secretă între Sfinx și templul aflat atât de aproape. Întrebarea aceasta, atât de nevinovată și de fantezistă atunci, dobânda în visul meu o însemnătate ce-i dădea caracter de obsesie frenetică și isterică... *Ce anomalie enormă și oribilă putea să fi reprezentat Sfinxul la origine?*

A doua trezire, dacă trezire va fi fost, îmi era marcată de amintirea unei orori profunde, pe care nimic altceva din viața mea, în afară de cea care vine după ea, nu o poate egala. Și totuși, viața îmi fusese mai plină de aventuri decât cea a majorității muritorilor. Amintiți-vă că-mi pierdusem cunoștința sub cascada unei funii a cărei lungime îmi revela adâncimea

catastrofală unde mă găseam. Acum, cu simțurile regăsite, nu mai percepeam greutatea de deasupra mea și, rostogolindu-mă, mi-am dat seama că, deși rămâneam mai departe cu călușul în gură și cu legătura pe ochi, *ceva sau cineva îndepărtase totuși de acolo inelele de cânepă ce mă sufocau*. Semnificația acestei întâmplări n-am descoperit-o decât încetul cu încetul, și cred că mi-aș fi pierdut încă o dată cunoștința, dacă n-aș fi atins deja un asemenea stadiu de epuizare emoțională, încât o oroare în plus sau în minus nu mai conta. Eram singur... dar lângă ce?

Înainte de a mă putea tortura singur cu noi întrebări, înainte de a face o nouă efortare ca să scap de legături, un alt element a devenit manifest. Dureri pe care nu le simțisem până atunci îmi sfâșiau brațele și picioarele, și aveam impresia că sunt acoperit de o cantitate de sânge uscat ce nu putea veni de la tăieturile și juliturile suferite. Pieptul îmi părea și el străpuns de sute de răni, ca și cum un ibis crud și titanic m-ar fi atacat cu lovituri de cioc. Fără nici o îndoială, puterea ce retrăsese coarda îmi era ostilă și începuse să-mi producă răni teribile, însă fusese cumva silită să se oprească. Senzațiile mele erau, totuși, exact contrariul celor la care te-ai fi putut aștepta. În loc să mă cufund într-o disperare fără nume, m-am simțit curajos și gata să acționez. Eram sigur acum că forțele răului se înfățișau ca elemente fizice pe care un om neînfricat le putea înfrunta de la egal la egal.

Încurajat de o asemenea constatare, am tras din nou de legături și mi-am folosit îndemânarea de-o viață spre a mă elibera, cum făcusem adesea sub reflectoare și în aplauzele mulțimii numeroase. Am început să-mi amintesc amănuntele familiare ale procesului de evadare și, întrucât funia cea lungă dispăruse, mi-am recăpătat pe jumătate credința că ororile

supreme fuseseră totuși niște halucinații și că nu existase niciodată vreo deschizătură înspăimântătoare, vreun abis fără fund sau vreo coardă interminabilă. Până la urmă, nu eram oare chiar în templul de intrare al lui Khefren, nu departe de Sfinx, și nu cumva arabii pătrunseseră acolo pe furiș ca să mă tortureze pe când zăceam lipsit de apărare? În orice caz, trebuia să mă eliberez. Iar odată ajuns în picioare, fără legături și căluș, cu ochii larg deschiși și gata să perceapă cea mai slabă rază de lumină, m-aș fi luptat cu bucurie împotriva unor inamici răuvoitori și perfizi!

N-aș putea spune cât timp mi-a trebuit pentru a-mi smulge funiile, probabil mai mult decât pentru reușitele de la spectacole, căci eram rănit, epuizat și slăbit de încercările suferite. Când, în fine, am fost liber și am putut respira aerul înghețat, umed și putred, încă și mai cumplit fără filtrul călușului și al pânzei de la ochi, am constatat că eram prea vlăguit și chinuit de cărcei ca să mă pot pune imediat în mișcare. Prin urmare, am rămas o vreme întins, străduindu-mă să-mi destind corpul chircit și amorțit, forțându-mi privirile să străpungă beznă ca să mă orientez.

Încetul cu încetul, puterile și flexibilitatea mi-au revenit, dar ochii nu distingeau nici cea mai vagă licărire. Clătinându-mă pe picioare, am scrutat zadarnic în toate direcțiile, întâlnind doar obscuritate la fel de adâncă precum cea care mă înconjurase când aveam ochii legați. Mi-am mișcat picioarele acoperite de sânge închegat sub fâșiile de pantalon rămase, constatând astfel că puteam umbla. Am ezitat în privința direcției de mers. Era evident că nu mă puteam aventura la întâmplare, cu riscul de-a mă îndepărta de deschizătura căutată. Rămas pe loc, am încercat să stabilesc direcția curentului de aer rece, fetid, cu

miros de sodă, pe care nu încetasem să-l simt. Închipuindu-mi că punctul de unde provenea era intrarea probabilă în acel hău, m-am străduit să mențin reperul și să merg în direcția respectivă.

În seara aceea avusesem cu mine o cutie de chibrituri și chiar și o mică lanternă electrică, dar acum, bineînțeles, buzunarele hainelor zdrențuite îmi fuseseră golite. Pe când înaintam prudent prin întuneric, curentul de aer deveni mai puternic și duhoarea mai intensă, apoi l-am putut percepe, în sfârșit, ca pe o emanație clară de vapori detestabili, ieșiți din vreun orificiu așa cum fumul djinnului scapă din urciorul pescarului în basmul oriental. Orientul... Egiptul... Cu adevărat, acest leagăn negru al civilizației a fost mereu o sursă de orori și de minuni inexprimabile! Cu cât mă gândeam mai mult la natura vântului din cavernă, cu atât creștea în mine neliniștea, căci, în ciuda mirosului căruia îi căutasem originea ca pe un ghid spre lumea din afară, înțelegeam acum că, după toate probabilitățile, emanația putredă nu avea nici o legătură cu aerul pur din deșertul Libiei, ci era sigur ceva vomitat din sinistrele abisuri de la adâncimi încă și mai mari. Așadar, mersesem în direcția greșită!

După o clipă de ezitare, am hotărât să nu fac cale întoarsă. Dacă mă îndepărtam de curentul de aer, n-aș mai fi avut nici un reper, fiindcă solul de piatră neregulată nu prezenta vreo configurație distinctă. Dacă urmam, totuși, firul curentului bizar, aș fi ajuns fără îndoială la un orificiu oarecare, de unde aș fi putut eventual să dau ocol pe lângă pereți, ca să explorez partea opusă a acestei peșteri ciclopice, unde era cu neputință să te orientezi. Știam foarte bine că puteam să dau greș. Aveam motive să cred că era o parte a Templului Khefren necunoscută

turiștilor și mi-a trecut prin minte că peștera putea foarte bine să fie necunoscută chiar și arheologilor, încât doar indiscreții arabi perfizi care mă închiseseră acolo să fi știut, din întâmplare, de existența ei. Dacă lucrurile stăteau așa, exista oare vreo trecere spre zonele cunoscute sau spre exterior?

Ce dovadă aveam, în fond, că mă găsesc în templul de intrare? Timp de câteva secunde, mi-au revenit gândurile cele mai nebunești și am meditat la amestecul viu de impresii: coborârea, suspendarea în spațiu, coarda, rănille și visele care erau, de fapt, doar vise. Ajunsesem oare la capătul vieții? Sau, într-adevăr, ar fi fost o îndurare dacă aceasta *ar fi fost* clipa de pe urmă? Nu-mi puteam răspunde la nici una dintre întrebări, însă am continuat să mi le pun până când destinul, pentru a treia oară, m-a făcut să mă prăbușesc în uitare. De data asta n-am mai visat, căci rapiditatea șocului nu mi-a lăsat timp de gândire, nici conștientă, nici subconștientă. Poticnindu-mă de o treaptă apărută pe neașteptate acolo unde greșosul curent de aer devenea atât de puternic cât să-i opun o rezistență fizică, am căzut cu capul înainte în josul unei scări monumentale, de piatră, într-un gol oribil, de neevitat.

Îmi datorez salvarea doar vitalității și rezistenței miraculoase a organismului uman. Adesea, rememorând noaptea respectivă, percep *comicul* celor trei leșinuri; repetarea lor amintește de primitivele melodrame cinematografice ale epocii. Bineînțeles, e posibil ca aceste trei leșinuri repetate să nu se fi produs vreodată, încât toate peripețiile din coșmarul subteran să nu fie altceva decât o înlănțuire de vise care a început cu șocul căderii mele în abis și s-a terminat în prospețimea mângâietoare a aerului liber și-a soarelui

ridicându-se, când m-am trezit întins pe nisipurile din Giza, în fața rânjelui sardonice al marelui Sfinx la răsărit.

Prefer să cred această ultimă explicație și m-am bucurat să aflu de la poliție că poarta ce închide templul de intrare al lui Khefren fusese găsită întredeschisă și că există într-adevăr o borbă largă la suprafață, într-un colț al platoului care-i încă îngropat. Am fost bucuros și de faptul că medicii îmi consideră rănilor datorate numai răpirii, legării la ochi, caznei de a mă elibera de funie, căderii – probabil într-o gaură din galeria interioară a templului, târării spre ieșire, scăpării și încercărilor îndurate... Un diagnostic foarte liniștitor. Și totuși, știu că există ceva ce merge dincolo de aparențe. Căderea aceea extraordinară mi-a lăsat o amintire mult prea vie ca să o neglijez, și e ciudat că nimeni n-a fost vreodată în stare să dea de urma unui om cu înfățișarea ghidului meu, Abdul Reis el-Drogman, călăuza cu voce de dincolo de mormânt și cu surâsul asemănător celui al regelui Khefren.

M-am îndepărtat de povestire în speranța vană, fără îndoială, de-a evita să relatez incidentul final, acela care, în mod foarte precis, trebuie să fi fost o halucinație. Dar am promis că-l relatez și nu-mi încalc niciodată promisiunile. Când mi-am revenit, sau am avut impresia că-mi revin în simțuri după ce căzusem la picioarele scării de piatră, eram la fel de singur în beznă ca înainte. Suflul grețos, rău și înainte, era acum putred, însă reușisem în bună măsură să mă obișnuiesc cu el, încât să-l pot suporta cu stoicism. Pe orbecăite, am început să mă îndepărtez târâș de locul de unde venea putoarea și, cu mâinile însângerate, pipăiam dalele colosale ale unui pavaj gigantic. La un moment dat, m-am lovit cu capul de un obiect dur, iar când am pus mâna pe el, mi-am dat seama că era baza

unei coloane, o coloană de-o măreție incredibilă, cu suprafața acoperită de hieroglife uriașe, dăltuite, pe care degetele mele le recunoșteau cu ușurință. Târându-mă mai departe, am dat peste alte coloane titanice, depărtate unele de altele neînțelese de mult. Deodată, atenția mi-a fost atrasă de ceva ce probabil auzul mi-a perceput subconștient, mult înainte de a-mi fi dat seama de asta.

Dintr-un abis situat încă și mai jos, în măruntaiele pământului, veneau niște *sunete* cadențate și precise, străine de tot ce auzisem până atunci. Am simțit aproape intuitiv că erau foarte vechi și categoric ceremoniale. Erau produse de un grup de instrumente pe care cunoștințele mele de egiptologie mi-au permis să le asociez cu flautul, sambuca, sistrul și timpanul. Ritmul acestei muzici, tubulatura, huruitul și bătăile îmi transmiteau un sentiment de groază cu mult mai puternic decât toate spaimile din lume, o teroare în mod bizar desprinsă de persoana mea și semănând cu un gen de milă obiectivă pentru planeta noastră care închide în adâncurile ei atâtea orori câte există în spatele acestor cacofonii egiptene. Sunetele își sporeau volumul și simțeam că se apropie. Apoi – și fie ca toți zeii tuturor panteoanelor să-și dea mâna pentru a mă feri să mai aud din nou ceva asemănător! – am început să percep, slab și în depărtare, *tropăitul morbid și milenial al unor creaturi aflate în marș*.

Oribil era faptul că niște umblete atât de *neasemănătoare* între ele puteau avansa într-un ritm atât de perfect. Monstruozitățile venite din cele mai profunde locuri ale pământului trebuie să se fi antrenat vreme de milenii ca să defileze în felul acela. Mers, șchiopătare, zornăială, târșăit, țopăială, totul pe sunetul de o cumplită discordanță al acelor

instrumente infernale. Și-apoi... Domnul să-mi scoată din minte amintirea acelor legende arabe! Mumiile lipsite de suflet... Întâlnirea cu acele Ka răătăitoare... hoardele de faraoni morți și blestemați de patruzeci de secole... *mumiile composite* pe care, în peșteri de onix, le conduceau regele Khefren și soția sa vampir, Nitocris...

Tropăitul se apropia – cerul să mă scutească de zgomotul unor asemenea picioare, al copitelor, labelor și ghearelor – începea să devină distinct! Pe dalele imense, neatinse de soare, o scânteie a izbucnit prin emanația infectă, și m-am ascuns îndărătul masei enorme a unei coloane ciclopice ca să mă adăpostesc o vreme de oroarea care era spectacolul milioanei de picioare ce avansau spre mine, susținând niște monstruoșități imunde, neomenști și lipsite de vârstă. Scânteierile se înmulțiră, tropăitul și ritmul discordant deveniră asurzitoare. În lumina portocalie, tremurătoare, se desfășura o scenă atât de impresionantă că, de surpriză, am uitat și de frică, și de repulsie. Baza coloanelor – atât de mari, încât mijlocul le era mai înalt decât putea cuprinde omul și, prin comparație, Turnul Eiffel ar fi părut minuscul – era plină de hieroglife gravate de niște mâini monstruoase, în cavernele acelea unde lumina zilei nu putea fi decât o amintire îndepărtată.

N-aveam să mă mai uit la arătările mășăluitoare. Am luat o asemenea hotărâre disperată în vreme ce le auzeam încheieturile trosnind și le respiram suflarea înțepătoare, pe lângă muzica și tropăiturile morților. Bine măcar că nu vorbeau! Dar, Dumnezeule! *Torțele lor nebunești proiectau umbre pe suprafața uriașelor coloane.* Cerul să-mi șteargă aceste viziuni! *Hipopotamii n-ar fi trebuit să aibă mâini omenești și nici*

să țină torțe în ele... Oamenii n-ar fi trebuit să aibă capete de crocodil!

Am încercat să-mi întorc privirile, însă umbrele, zgomotele, putoarea erau peste tot. Apoi mi-am amintit un lucru pe care obișnuiam să-l fac atunci când, în copilărie, aveam coșmaruri și m-am apucat să repet: „E un vis, e un vis!“. Dar asta nu mi-a fost de nici un folos. Nu-mi mai rămânea decât să închid ochii și să mă rog. Cel puțin, asta cred că am făcut, căci nu poți fi niciodată sigur în halucinații – și știu că asta nu se poate să fi fost altceva decât o viziune. M-am întrebat dacă voi mai vedea vreodată lumea și, din când în când, ridicam pleoapele pe furiș, în speranța că o să disting și altceva decât aroma putrefacției, coloanele fără capăt și umbrele unei măreții anormale, oribile, ca de taumatrop grotesc. Torțele se înmulțeau, iar lumina lor ajunsese acum strălucitoare, încât, dacă nu cumva locul acela infernal era complet lipsit de pereți, n-avea să treacă mult până să găsesc vreun reper. Însă a trebuit să închid iarăși ochii atunci când mi-am dat seama cât de numeroase erau făpturile adunate acolo și mai ales văzând cum avansa în vestibul, solemn și cadențat, o alcătuire *lipsită de orice trup deasupra taliei*.

Un geamăt diabolic de cadavre, un murmur de morți umplură atmosfera otrăvită cu aburi de naft și de bitum, într-un cor atent concertat de legiunea morbidă de blasfemii hibride. Deschiși împotriva voinței mele, ochii mi-au întrezărit vreme de o clipă o scenă pe care nici o ființă omenească nu și-ar putea-o închipui fără să fie copleșită de panică, teamă și epuizare fizică. Creaturile mășăluiseră ceremonios în direcția curentului de aer, iar lumina torțelor purtate de ele îmi arăta capetele aplecate, sau, cel puțin, ale acelor ce aveau capete. Se

închinau în fața unei mari spintecături căscate și întunecate, adâncite în jos până o scăpai din priviri și având pe laturi, perpendicular, două scări gigantice, cu capetele pierdute în umbră. Una dintre ele era, neîndoielnic, cea pe care căzusem.

Despicătura avea dimensiuni proporționale cu coloanele: o casă obișnuită s-ar fi cufundat în ea, orice clădire publică de mărime medie ar fi putut trece cu ușurință în sus și-n jos. Suprafața îi era atât de mare, că n-o puteai cuprinde doar mișcând privirea... Atât de vastă, atât de hidos de obscură și mirosind atât de puternic a mirodenui și putreziciune. Chiar în fața acestei imense porți căscate a lui Polifem, creaturile aruncau diferite lucruri. În mod precis, luându-te după gesturile lor, era vorba de sacrificii, de ofrande religioase. Conducătorul lor era Khefren, regele Khefren cu surâs sardonice, sau *ghidul Abdul Reis*, cu coroana egipteană dublă, aurită, psalmodiind formule fără de sfârșit cu glasul cavernos al morților. Alături de el îngenunchease frumoasa regină Nitocris; am văzut-o din profil vreme de câteva clipe și am observat că partea dreaptă a chipului îi fusese devorată de șobolani sau mai degrabă de vampiri. Am închis din nou ochii îndată ce m-am dumirit ce fel de ofrande se aruncau în deschizătura fetidă, sau poate pentru vreun zeu al locului.

Judecând după amploarea aceluia cult, mi-a trecut prin minte că divinitatea ascunsă acolo trebuia să fie una de mare importanță. Să fi fost Osiris sau Isis, Horus sau Anubis, ori vreun Zeu necunoscut al Morții, încă și mai mare și esențial? Există o legendă după care altarele și monumentele gigantice au fost înălțate întru slava Necunoscutului, înainte de adorarea zeilor știuți...

Iar acum, pe când cercetam arăturile fără nume, preocupate să-și celebreze cultul sepulcral, gândul fugii începea să pună stăpânire pe mine. Locul era sumbru, coloanele aruncau umbre. Câtă vreme toată mulțimea aceea de coșmar rămânea absorbită de extaz, poate că reușeam să mă strecur până la picioarele uneia dintre scări și să urc nevăzut, încredințându-mă destinului și îndemânării mele care să mă poarte până la suprafață. Nu-mi trecea prin minte unde m-aș fi putut afla și un moment mi-a părut chiar hazliu să-mi închipui că plănuiam o evadare din ceea ce știam că-i un vis. Eram oare într-unul dintre imperiile ascunse și nebănuite ale Templului lui Khefen, lăcaș care de generații întregi se cheamă Templul Sfinxului? Trebuia să mă rezum la presupuneri, dar eram hotărât să urc din nou spre cerul liber, dacă spiritul și puterile corpului mi-o permiteau.

Târându-mă de-a dreptul pe burtă, mi-am început drumul neliniștitor spre scara din stânga, unde mi se părea mai ușor de ajuns. Nu sunt în stare să descriu senzațiile acestei înaintări anevoioase, însă ele pot fi imaginate cu ușurință dacă te gândești că trebuia să fiu atent mereu la lumina torțelor maligne, agitate în curent, ca să nu fiu descoperit. Partea de jos a scării era, cum am mai spus, în umbră și se înălța vertiginos deasupra titanicei deschizături. Ajunsesem acum destul de departe de hoarda zgomotoasă aflată în dreapta mea, al cărei spectacol mă îngheța în ciuda distanței.

În sfârșit, am reușit să ating treptele și mi-am început urcușul. Mă țineam cât se putea de aproape de perete, pe care l-am observat acoperit cu cele mai cumplite ornamente. Monștrii erau prea absorbiți ca să-mi dea atenție, privind extaziați deschizătura puturoasă și obiectele păcătoase pe care le

aruncau pe podea drept ofrandă. Scara era gigantică și abruptă, săpată în blocuri mari de porfir, ca pentru tălpile unui uriaș. Suișul părea cu-adevărat interminabil. Teama că puteam fi descoperit și durerea stârnită de eforturi în rănilor dinaintea au contribuit deopotrivă la transformarea urcușului pe brânci într-o tortură de neuitat. Intenționez ca, odată ajuns în capăt, să mă cațăr mai departe pe vreo altă scară întâlnită acolo; nu voiam să mă opresc nici măcar pentru a mai arunca o ultimă privire spre abominațiile putrede ce îngenuncheau la douăzeci sau douăzeci și cinci de metri mai jos, dar foșnetele de cadavre și asurzitorul cor de morți – în ritmul ceremonial de dinaintea, și nu o alarmă a descoperirii mele – au izbucnit din nou când aproape că atinsesem vârful scării, silindu-mă să cercetez prudent peste parapet ce se petrecea sub mine.

Monștrii salutau ceva, un lucru care apărea prin dezgustătoarea deschizătură spre a apuca ofrandele diavolești ce-i fuseseră oferite. Era o masă greoaie, chiar văzută de la înălțimea mea, gălbuie, păroasă și străbătută de un fel de tremur nervos. De mărimea unui hipopotam, însă cu formă ciudată, n-avea gât, doar cinci capete distincte, zburlite, ieșeau dintr-un trunchi gros și cilindric; primul și al cincilea erau foarte mici, al doilea de dimensiune mijlocie, iar al treilea și al patrulea erau cele mai mari.

Din capetele acestea se iveau niște tentacule stranii și rigide, ce adunau cu lăcomie uriașele cantități de hrană imposibil de numit, așezate lângă spintecătură. Din când în când, arătarea făcea câte un salt și se retrăgea într-un mod bizar în bârlogul ei. Modul său de locomoție era atât de inexplicabil, încât am privit încremenit, fascinat, sperând s-o mai văd ieșind din bârlogul cavernos aflat sub mine.

Apoi *chiar a ieșit... a ieșit* și, la vederea ei, m-am întors și m-am cățărat cât puteam de repede, prin întuneric, pe scara din spatele meu. Am urcat aproape pe dibuite niște trepte incredibile, scări și planuri înclinate către care nu mă conducea nici o logică și nici un sens uman, și pe care vreau să le izgonesc pentru totdeauna în lumea viselor, fără să caut vreo confirmare. Trebuie să fi fost un vis, căci altfel zorii nu m-ar fi găsit vreodată trăgându-mi sufletul pe nisipul din Giza, la picioarele chipului cu surâs sardonice al marelui Sfinx luminat de auroră.

Marele Sfinx! Doamne! Întrebarea aceea care-mi venise cu o zi în urmă... *Ce anomalie enormă și oribilă putea să fi reprezentat Sfinxul la origine?*

Blestemată să rămână imaginea – fie că era vis, fie că nu – care mi-a arătat oroarea supremă: Zeul necunoscut al Morților, delectându-se într-un abis nebănuit cu o hrană imundă și colosală, oferită de absurdități fără suflet, ce n-ar trebui nici să existe măcar. Monstrul cu cinci capete care-a ieșit... Monstrul cu cinci capete, mare cât un hipopotam... Monstrul cu cinci capete *și-a cărui labă din față doar...*

Dar am scăpat cu viață și știu că era doar un vis.

1. În original, „Imprisoned with the Pharaohs“ (sau cu titlul de lucru „Under the Pyramids“ și publicată, de asemenea, drept „Entombed with the Pharaohs“), această povestire a fost scrisă de Lovecraft în colaborare cu Harry Houdini în februarie 1924, ficționalizând o experiență pretins reală a maestrului evadării. Textul a fost publicat în ediția din mai-iunie-iulie 1924 a *Weird Tales*, fiind însă semnat numai de Houdini până la reeditarea sa, în 1939 (n.r.).
2. În original: „The subterranean nymph that dwells/ Mid sunless gems and glories hid –/ The lady of the Pyramid!“ (n.r.).

Strada

Unii cred că lucrurile și locurile au suflet, iar alții cred că n-au. Cât despre mine, eu nu îndrăznesc să spun, însă trebuie să vorbesc despre Stradă.

Oamenii puternici și onorabili însuflețeau Strada aceasta, oameni buni și curajoși, veniți din Insulele Binecuvântate, aflate de cealaltă parte a mării. La început, Strada nu era decât o potecă străbătută de cei ce cărau apă de la izvorul din pădure spre grupul de case de lângă plajă. Apoi, pe măsură ce tot mai mulți bărbați au venit la casele tot mai multe, căutând un loc unde să se așeze, și-au construit spre nord cabane trainice din stejar, cu partea dinspre pădure întărită de un zid, căci mulți indieni pândeau prin zonă cu săgețile lor cu foc. După încă niște ani, bărbații începură să ridice cabane și pe latura dinspre sud a Străzii.

În susul și-n josul Străzii umblau bărbați cu figuri grave, cu pălării conice, având mai mereu muschete sau arme de vânătoare la îndemână. Mai erau și nevestele lor, dichisite cu bonete, și copiii lor cuminți. Seara, acești bărbați, împreună cu nevestele și copiii lor, se așezau dinaintea unor cămine imense, să citească ori să discute. Lucrurile pe care și le spuneau și pe care le făceau erau foarte simple, dar în ele își aflau curajul și

puterea. Ele îi ajutau să învingă pădurea, să-și are câmpurile. Copiii auzeau istorii cu întâmplările celor din vechime și legile lor, și mai ales auzeau vorbindu-se fără încetare despre acea scumpă Anglie de care ei nu-și puteau aminti, fiindcă n-o cunoscuseră niciodată.

A existat un război, apoi indienii din ținut încetară să mai tulbure Strada. Toți acei oameni muncitori avură parte de prosperitate și de fericire, atât cât puteau fi. Copiii lor trăiau în bunăstare. Alte familii veniră din Patria-mamă și se așezară de-o parte și de alta a Străzii. Crescură și copiii copiilor de pionieri, împreună cu ai nou-veniților. Cătunul deveni oraș, iar cabanele, una după alta, lăsară loc caselor. Case frumoase și simple, din cărămidă și lemn, cu trepte de piatră, cu garduri din fier forjat și felinare deasupra ușilor, ele nu erau construcții șubrede, ci erau făcute să adăpostească mai multe generații. Înăuntru aveau șemineuri sculptate, scări elegante, mobile cu gust și plăcute privirii, argintărie și porțelanuri aduse din Patria-mamă.

Astfel că Strada se îmbăta cu visurile unui popor tânăr. Cu cât deveneau locuitorii ei mai fermecători și mai fericiți, cu atât Strada se înveselea. Acolo unde mai înainte nu găseai decât forță și curaj, bunul-gust și priceperea își făceau de-acum apariția. Literatura, pictura și muzica pătrunseră în cămine, iar tinerii plecară la universitatea înființată în partea de nord a câmpiei. În locul pălăriilor conice, al muschetelor și-al drumului prăfuit apărură pălării în trei colțuri și săbii, dantelărie și peruci albe ca zăpada. Și mai apărură dale pe care treceau calești aurite ori galopau cai de rasă, iar trotuarele erau din cărămidă, cu inele de care să legi hățurile.

Strada aceasta avea mulți copaci: ulmi, stejari și arțari mândri. Vara, totul era doar verdeață minunată și ciripit de păsărele. În spatele caselor existau grădini cu trandafiri, înconjurată de ziduri, străbătute de alei având pe margine garduri vii, împodobite cu cadrane solare și unde, după lăsarea serii, luna și stelele străluceau fermecător, pe când mugurii înmiresmați scliffeau de rouă.

Astfel, în mijlocul războaielor, al catastrofelor și-al transformărilor, Strada continua să viseze. La un moment dat, aproape toți tinerii pleacă, iar mulți n-au mai revenit nicicând. Era pe vremea când s-a coborât Vechiul Stindard, înlocuit de un altul, Drapelul cu Dungi și Stele. Chiar dacă bărbații vorbeau atunci de mari schimbări, Strada nu le-a simțit, căci locuitorii săi rămăneau egali cu ei înșiși, continuând să se intereseze de aceleași lucruri vechi și familiare, cu același accent vechi și familiar. Iar copacii adăposteau mereu cântecele păsărelelor. Și seara, luna și stelele vegheau mereu mugurii umezi, în grădinile cu trandafiri înconjurată de ziduri.

Apoi n-au mai fost pe Stradă nici săbii, nici pălării în trei colțuri și nici peruci. Cât de ciudați păreau oamenii cu bastoane și cu părul lor tăiat scurt, vârat sub pălării din blană de castor! Zgomote noi veneau din depărtări. Semănau, mai întâi, cu niște gâfâieli și țipete pe râul aflat la un kilometru și jumătate depărtare. Apoi, mulți ani mai târziu, alte gâfâieli și țipete și bubuituri din alte direcții. Aerul nu mai era atât de curat ca odinioară, dar spiritul locului rămăsese același. Sângele și sufletul oamenilor erau precum sângele și sufletul celor care creaseră Strada. Iar spiritul lor nu se schimbă nici când deschiseră pământul pentru a vâri acolo țevi ciudate, nici când ridicară stâlpi înalți, purtând cabluri bizare. Strada era atât de

pătrunsă de cunoașterea strămoșească încât trecutul nu putea fi dat uitării prea lesne.

Apoi veniră zile pline de rele, când mulți dintre cei ce cunoscuseră Strada n-o mai recunoscuseră, iar aceia care n-o cunoșteau începură s-o cunoască. Iar aceia care soseau nu erau niciodată precum cei ce plecau. Aveau glasuri aspre și stridente, și fețele dezagreabile. Gândurile lor, de asemenea, se luptau cu spiritul înțelept și drept al Străzii, astfel că Strada tânji în tăcere în vreme ce casele ei căzură în paragină, copacii săi pieriră unul câte unul și grădinile ei cu trandafiri se umplură de buruieni și gunoaie. Strada simți însă o nouă tresărire de mândrie într-o zi când o altă generație de tineri, îmbrăcați în albastru, plecă mărșăluind, unii dintre ei doar pentru a nu se mai întoarce.

De-a lungul anilor, nenorociri și mai mari se abătură asupra Străzii. Nu mai avea acum nici un copac. Grădinile ei cu trandafiri fură înlocuite de noi clădiri, urâte și scumpe, înălțate de-a lungul unor străzi paralele. În ciuda ravagiilor pricinuite de timp, de furtuni și de cari, casele ei rezistau, fiindcă fuseseră construite să adăpostească mai multe generații. Chipuri noi își făcură apariția pe Stradă: fețe sinistre, oacheșe, cu trăsături bizare și priviri furișe. Oamenii aceștia vorbeau o limbă necunoscută și înscrisau semne știute și neștiute pe cea mai mare parte a caselor prăfuite. Cărucioare împinse cu brațele se îngrămădeau prin rigole, un miros grețos, cu neputință de definit, se înstăpâni prin locurile acelea, iar vechiul spirit se cufundă în somn.

O mare agitație se produse într-o bună zi pe Stradă. Războiul și revoluția făceau ravagii dincolo de ocean. Se prăbușise o dinastie, iar supușii ei degenerați năvăleau în masă spre

Ținutul de Vest, cu intenții îndoielnice. Mulți dintre ei ocupară casele ponosite ce cunoscuseră înainte cântecul păsărelelor și parfumul trandafirilor. Apoi, Ținutul de Vest însuși se trezi și se alătură Patriei-mamă în titanica ei luptă pentru civilizație. Deasupra orașelor, Vechiul Stindard flutura din nou, alături de Drapelul cel Nou și de un altul mai simplu, dar glorios, un Tricolor. Dar pe Stradă nu multe steaguri erau înălțate, căci acolo domneau doar teama, ura și ignoranța. Din nou plecară tineri, însă nu chiar la fel ca cei de dinaintea lor. Ceva lipsea. Iar fii ai celor tineri din vremuri trecute, care, îmbrăcați în uniforme de culoare brună-verzuie, plecaseră purtând cu ei spiritul vechi al strămoșilor, erau veniți din locuri îndepărtate și nu cunoșteau nici Strada, nici spiritul ei de odinioară.

Peste ocean avu loc o mare victorie și cei mai mulți dintre soldați se întoarseră în triumf. Celor cărora le lipsea ceva nu le-a mai lipsit, însă pe Stradă domneau în continuare teama și ignoranța. Căci mulți oameni nu se întorseseră și numeroși străini sosiți de departe locuiau acum în casele vechi. Iar tinerii care se întorseseră nu mai locuiau aici. Siniștri și oacheși erau majoritatea străinilor, însă printre ei ai fi putut găsi totuși și câteva figuri asemănătoare celor ce creaseră odinioară Strada și-i modelaseră spiritul. Semănau unii cu alții, mai mult sau mai puțin, căci toți aveau în priviri o lucire nesănătoasă și stranie, plină de lăcomie, de ambiție, de spirit al răzbunării sau de o energie rău folosită. Agitația și trădarea erau practicate de unii răuvoitori care plănuiau să aplice Vestului lovitura fatală, astfel încât să ajungă la putere cucerindu-i ruinele, în felul cum o făcuseră niște criminali în țara mizerabilă și înghețată de unde se trăgeau majoritatea lor. Iar Strada adăpostea inima acestei conspirații. Casele ei pe cale să se prăbușească gemeau de

străini născători de discordie și răsunau de planurile și discursurile celor care așteptau ziua sângelui, a focului și-a armelor.

Despre numeroasele adunări stranii de pe Stradă, legea se interesa mereu, dar nu era în stare să dovedească mare lucru. Cu mare prudență, informatorii dădeau târcoale și ascultau pe la brutăria lui Petrovici, pe la sordida Școală de Economie Modernă Rifkin, pe la Clubul Cercului Social și pe la Cafeneaua Libertății. Acolo se adunau un mare număr de bărbați siniștri, care vorbeau încet sau în vreo limbă străină. Iar vechile case rămăneau încă în picioare, cu aerul lor de secol nobil și îndepărtat, casele construite cândva de coloniști vânjoși și ale căror grădini cu trandafiri scânteiau în lumina lunii. Uneori, câte un poet singuratic ori vreun călător venea să le vadă, încercând să-și închipuie gloria lor dispărută. Dar asemenea poeți și călători erau puțini la număr.

Prin mulțime circulau zvonuri care pretindeau că acele case îi adăposteau pe capii unei mari bande de teroriști, pregătiți să dea într-o zi anume semnalul masacrelor ce vor distruge America și toate tradițiile vechi și frumoase pe care le iubise Strada. Manifeste și afișe pluteau prin rigolele murdare. Traduse în mai multe limbi, tipăriturile acestea incitau la crime și la răscoală. Oamenii erau îndemnați să calce în picioare legile și virtuțile exaltate de părinții lor, să înăbușe sufletul vechii Americi, tot ce, vreme de un mileniu și jumătate, fusese sinonim cu libertatea, justiția și echitatea anglo-saxone. Se spunea că oamenii cei oacheși care se adăpostiseră pe Stradă și se adunau în clădirile ei șubreze erau instigatorii unei revoluții îngrozitoare; că, la ordinul lor, milioane de bestii abrutizate, fără creier, aveau să-și întindă ghearele infecte din

mahalalele miilor de orașe, arzând, masacrând și distrugând totul în calea lor, până când pământurile înaintașilor vor fi dispărut definitiv. Iată ce se spunea în repetate rânduri, și mulți se temeau de fatidica dată de 4 iulie la care făceau afișele aluzie. Cu toate acestea, nu se putea găsi vreo încălcare a legii. Nimeni n-ar fi știut să spună cu exactitate cine trebuia arestat pentru a decapita acel sumbru complot. De mai multe ori, echipe de polițiști îmbrăcați în albastru scotociră degeaba prin casele șubrede. În cele din urmă, renunțară să mai vină, căci și ei obosiseră de lege și ordine, și abandonară orașul în seama propriului destin. Apoi, își făcură apariția bărbați în uniforme brune-verzui, purtând muschete, așa încât părea că, în somnul său trist, Strada era bântuită în vise de zilele de demult, când oamenii purtând muschete și pălării conice făceau drumuri între izvorul din pădure și casele de lângă plajă. Dar nimic nu mai putea împiedica producerea catastrofei, căci oamenii aceia oacheși și siniștri erau vicleni și foarte iscusiți.

Așa încât Strada dormea mai departe neliniștită, până când, într-o noapte, hoarde cu ochii scăpărând de triumf cumplit și de speranță se adunară la brutăria Petrovici, la Școala de Economie Modernă Rifkin, la Clubul Cercului Social, la Cafeneaua Libertății și prin alte locuri. Mesaje ciudate fură transmise prin cabluri clandestine și s-a risipit multă vorbă despre mesaje încă și mai ciudate, încă netransmise, însă nu s-a știut cu adevărat ce se petrecuse decât după evenimente, când Vestul era salvat de pericol. Oamenii cu uniformă brună-verzuie nu știură ce se întâmplă sau ce-ar trebui să facă, pentru că oamenii oacheși, siniștri erau pricepuți în arta subtilității și-a tăinuirii.

Își vor aminti însă mereu de noaptea aceea și vor vorbi despre Stradă, povestindu-le nepoților cum, spre dimineață, mulți dintre ei fură trimiși acolo cu o misiune destul de diferită de cea la care se așteptau. Se știa că bârlogul anarhiștilor era vechi și casele, devastate de ani, de furtuni și de cari, abia se mai țineau în picioare. Și totuși, evenimentele desfășurate în cursul respectivei nopți de vară surprinseră prin caracterul lor neașteptat. Întâmplarea era cu adevărat unică, deși, în fapt, nespus de simplă. În orele mici, de după miezul nopții, fără cel mai mic avertisment, toate ravagiile anilor și furtunilor și carilor ajunseră la un teribil apogeu, iar după catastrofă, nimic n-a mai rămas în picioare pe Stradă, afară de două șemineuri vechi și de o bucată de zid din cărămidă. Nimic din ce fusese viu n-a ieșit cu viață dintre ruine.

Un poet și un călător, amestecați prin marea mulțime venită să contemple dezastrul, povestiră lucruri ciudate. Poetul spunea că în orele de dinaintea zorilor văzuse conturându-se, peste ruinele sordide, vag distincte la lumina felinarelor, un alt peisaj, cu clar de lună, cu case aspectuoase, cu ulmi, stejari și arțari mândri. Iar călătorul declară că, în locul duhorii pestilențiale ce domnea prin locurile acelea, în aer plutea ceva ca un delicat parfum de trandafiri înfloriți. Dar nu sunt visele poezilor și poveștile călătorilor renumite pentru neadevărul lor?

Unii cred că lucrurile și locurile au suflet, iar alții cred că n-au. Cât despre mine, eu nu îndrăznesc să spun, însă v-am povestit despre Stradă.

Oroarea de la Red Hook

„Există în jurul nostru taine ale răului ca și ale binelui, și cred că trăim și ne mișcăm într-o lume necunoscută, într-un loc cu caverne, cu umbre, cu locuitori crepusculari. Poate că omul se va întoarce într-o zi pe calea evoluției, și e credința mea că o știință cumplită încă supraviețuiește.“

Arthur Machen

I

Nu cu multe săptămâni în urmă, la colțul unei străzi din târgul Pascoag, Rhode Island, un trecător înalt, bine clădit și plăcut la înfățișare a devenit, prin comportarea sa neobișnuită, subiect de discuție. Cobora, se pare, dealul pe drumul dinspre Chepachet. Ajungând pe strada principală a localității, căreia câteva clădiri modeste, rezervate afacerilor, îi dădeau un aer important, omul cotise spre stânga. În locul acela, fără vreo

provocare vizibilă, își comise greșeala surprinzătoare. După ce, o secundă, privise straniu cea mai înaltă dintre clădirile din fața lui, se apucă să scoată urlete îngrozite, isterice, apoi țâșni într-o cursă nebunească, terminată printr-o cădere la răsپانتia următoare. Ridicat de jos și scuturat de mâini binevoitoare, păru conștient, nevătămat fizic și, în mod evident, scăpat de subitول atac nervos. Bălbăi niște explicații stânenite în legătură cu greutățile prin care trecuse, apoi, cu ochii plecați, o luă înapoi pe drumul spre Chepachet, fără să se uite în urmă. Părea straniu ca un astfel de incident să i se întâmple unui bărbat atât de voinic, de robust, cu trăsături atât de normale și care părea plin de înzestrări. Misterul nu fu estompat nici de observațiile unui martor, care recunoscuse în el pe chiriașul unui lăptar de pe lângă Chepachet.

Omul, pe nume Thomas F. Malone, era un detectiv din New York aflat acum într-un lung concediu și tratament medical după munca epuizantă la o misiune ieșită din comun, în jurul unei afaceri locale ce se terminase dramatic. Mai multe clădiri de cărămidă, foarte vechi, se prăbușiră în timpul unei descinderi a poliției la care participase și el. Ceva l-a frapat în mod straniu la pierderea completă a vieții atât a prizonierilor, cât și a colegilor săi. Drept urmare, căpătase o groază imensă și anormală față de orice clădire care putea aminti, fie și vag, de cele prăbușite, încât până la urmă, pentru o perioadă nedefinită, psihiatrii i-au interzis să mai privească asemenea lucruri. Un chirurg din poliție, cu rude la Chepachet, îi sugerase drept ideal ca loc de convalescență acest cătun alcătuit din case coloniale de lemn. Astfel, detectivul se mutase acolo, după ce promisese că n-o să se aventureze nicicând pe străzile

mărginite de clădiri din cărămidă fără să primească aprobarea medicului specialist din Woonsocket căruia îi fusese încredințat. Plimbarea aceea până la Pascoag pentru niște reviste fusese o greșeală, iar bolnavul își plătitese scump nesupunerea: prin teamă, contuzii și umilințe.

Asta era ce știau bârfitorii din Chepachet și din Pascoag, dar de cazul său se interesau și psihiatrii cei mai de vază. La început, însă, Malone le mărturisise medicilor mult mai multe lucruri, însă se oprișe, constatând că se lovea de o neîncredere profundă. După aceea, își ținuse gura. Nu protestase când admiseseră cu toții că prăbușirea anumitor clădiri vechi din cărămidă, în cartierul Red Hook din Brooklyn, unde-și pierduseră viața mulți polițiști curajoși, îi distrusese lui echilibrul nervos. Spuneau că muncise prea mult la curățarea acelor cuiburi de dezordine și violență. Unele elemente ale anchetei erau îndeajuns de șocante și, fără îndoială, neașteptata tragedie reprezenta picătura ce făcuse să se reverse paharul. Aceasta era o versiune edulcorată, pe care o putea înțelege oricine. Nefiind îngust la minte, Malone și-a dat seama că era mai bine s-o accepte și el. Să povestești unor inși lipsiți de imaginație despre o oroare ce întrecea închipuirea omenească, așa cum era grozăvia caselor, cartierelor și orașelor mâncate de lepră și de cancer, de un rău venit din lumi străvechi, era o provocare ce putea atrage după sine zăvorârea într-o celulă capitonată în locul odihnei la țară, iar Malone era un om rațional, în ciuda misticismului său. Avea intuiția celților pentru lucrurile stranie și ascunse, dar și privirea ageră a logicianului față de ceea ce, în înfățișarea sa exterioară, nu-i părea convingător. Acest amestec îl dusesese departe de casă în decursul celor patruzeci și doi de ani de viață, conducându-l în

locuri neobișnuite pentru cineva născut într-un conac georgian din vecinătatea Parcului Phoenix și care-și desăvârșise studiile universitare la Dublin.

Acum, când amintea lucrurile pe care le văzuse, simțise și atinsese, Malone era bucuros că păstrase doar pentru sine secretul unui lucru capabil să transforme un luptător neînfricat într-un nevrozat copleșit de tremurături, să facă maghernițe și mări de întuneric din casele vechi din cărămidă și lucruri sinistre, de coșmar, din chipurile ascunse. Nu era prima dată când senzațiile sale bizare rămâneau fără explicație; iar însuși faptul de-a fi căzut în abisul poliglot ale lumii din subteranele New Yorkului nu reprezenta, oare, o ciudățenie aflată dincolo de orice explicație rațională? Cum să vorbești unor inși prozaici despre vrăjitoria practică în vechime și despre minunile grotești ce se înfățișează numai ochilor sensibili? Cum să evoci acel cazan otrăvit cu toate drogurile unor epoci înfricoșătoare care-și amestecă laolaltă veninul, perpetuându-și spaimile obscene? Văzuse infernala flacără verde a misterului nedezvăluit într-o zgomotoasă și evazivă confuzie de pofte exterioare și de blasfemii lăuntrice și zâmbise amabil când toți cunoscuții lui din New York își bătuseră joc de ce trăise el în anchetele de poliție. Oamenii aceia cinici glumiseră, făcând haz de fantastica lui goană după mistere indescifrabile, și-l asiguraseră că, în timpurile noastre, orașul n-avea parte decât de mediocritate și vulgaritate. Unul dintre ei pariase pe o sumă considerabilă că, în ciuda multor puncte laudabile la adresa lui din *Dublin Review*, nu putea scrie nici măcar o poveste cu adevărat interesantă despre lumea interlopă a New Yorkului. Cugetând în urmă la asta, simțea acum că ironia cosmică îndreptățise cuvintele profetului, chiar dacă, în ascuns, le

respingea semnificația. Oroarea, pe care o întrezărise în sfârșit, nu putea da naștere unei povestiri deoarece, asemenea cărții citate de criticul german al lui Poe, „*es lässt sich nicht lesen*“, n-avea să se lase citită.

II

Pentru Malone, existența purta întotdeauna amprenta unui mister. În tinerețe, simțise frumusețea ascunsă și extazul lucrurilor, fusese un poet. Dar sărăcia, amărăciunea și exilul îi întorseseră privirea în direcții mai obscure și fremătase la vederea răului înrădăcinat în lumea înconjurătoare. Viața de zi cu zi devenise pentru el o fantasmagorie de studiu al umbrelor macabre, când lucind și arzând de putregaiuri tănuite, în cel mai pur stil al lui Beardsley, când lăsând să se ghicească teroarea dincolo de formele și obiectele cele mai banale, ca în compozițiile subtile și mai puțin bătătoare la ochi ale lui Gustave Doré. Socotea că e normal ca majoritatea oamenilor foarte inteligenți să-și râdă de misterele extrem de profunde, căci, își zicea el, dacă mințile superioare ar fi ajuns vreodată în contact nemijlocit cu secretele păstrate de cultele străvechi și abjecte, anomaliile rezultate de aici nu numai că ar fi putut distruge lumea, dar ar fi amenințat însăși integritatea universului. Toate aceste cugetări erau, fără îndoială, morbide, însă o logică ascuțită și puternicul simț al umorului reechilibrau balanța. Malone se mulțumea să lase asemenea

noțiuni să rămână viziuni pe jumătate ascunse și uitate și să se joace în glumă cu ele. Criza de isterie nu apărură decât atunci când datoria îl aruncă în infernul unei revelații prea bruște și prea insidioase pentru a mai putea s-o evite.

Fuse repartizat de câțva timp la secția de poliție de pe Butler Street, în Brooklyn, când afacerea din Red Hook i-a atras atenția. Red Hook e un labirint de maghernițe amestecate din vecinătatea vechiului chei, vizavi de Governor's Island, cu străzi murdare urcând dealul dinspre debarcader până pe înălțimea de unde degradatele Clinton și Court Street conduc spre Borough Hall. Majoritatea caselor sunt din cărămidă și datează din primul sfert al secolului al XIX-lea, iar unele dintre ulițele și ulicioarele foarte întunecoase au îmbătrânita savoare pe care convențiile literare o numesc „dickensiană”. Populația lor e extrem de diversă și de misterioasă. Sirieni, spanioli, italieni și negrotei se amestecă aici unii cu alții și cu cei din învecinata mahala scandinavă și americană. Un Turn Babel gălăgios și murdar, ce răspunde prin strigăte stranii plescăitului scos de valurile pline de ulei pe pontoanele lunecoase și monstruoaselor litanii de șuierături din port. Cu multă vreme în urmă, pe aici peisajul era mult mai luminos. Marinari cu ochi limpezi locuiau pe străduțele de jos, în interioarele aranjate cu gust, și străbăteau străzile în lungul cărora se înșirau casele mai mari de pe colină. Urmele apusei fericiri se pot întâlni în formele îngrijite ale unor construcții, în grația câtorva biserici, iar dovezile unei arte originale se văd ici și colo în detalii răzlețe: o scară tocită, o poartă ponosită, o pereche de coloane mâncate de timp sau vreun capăt de teren cândva verde, dincolo de grilajul de fier îndoit și plin de rugină. În general, casele sunt de piatră rezistentă, iar din loc în loc se înalță câte o

cupolă cu numeroase ferestre, amintind de zilele când familiile de căpitani și de armatori priveau cercetător marea.

Din acel talmeș-balmeș de putreziciune materială și morală, blestemele unei puzderii de graiuri asaltează cerul. Hoarde de vagabonzi înaintează clătinat, strigând și cântând în lungul străzilor și aleilor. Uneori, mâini furișate sting luminile, trag perdelele și chipuri negricioase, înseninate de păcat, dispar de la ferestre când vizitatorii se aventurează până acolo. Poliția nu mai speră să poată readuce în acest loc ordinea sau reforma și mai curând încearcă să ridice bariere spre a proteja de contagiune lumea din exterior. Zgomotul făcut de patrule e urmat de un soi de tăcere spectrală, iar indivizii astfel înhățați nu scot niciodată vreun cuvânt. Cât despre delictele vizibile, sunt tot atât de variate ca dialectele locale. Ele merg de la contrabanda cu rom și ascunderea persoanelor suspecte, trecând prin diverse stadii de ilegalități și vicii obscure, până la ucideri și mutilările cele mai oribile. Că aceste încălcări vizibile ale legii nu sunt mai frecvente nu e meritul cartierului, în afara faptului că puterea de disimulare e o artă care cere laude. Cei ce intră în Red Hook sunt mai mulți decât cei care ies – sau, cel puțin, care ies prin partea ce dă spre oraș –, iar aceia care dispar mai repede flecăresc mai puțin.

Malone găsea în această stare de lucruri un vag iz de mistere mai cumplite decât oricare dintre păcatele denunțate de cetățeni și cele deplânse de preoți și de filantropi. Reunind în sine imaginația și cunoașterea științifică, era conștient că oamenii de astăzi, în condiții de anarhie, tind să reintroducă în viața și în ritualurile lor cele mai sumbre tipare instinctive ale unei sălbăticii aproape caracteristice maimuțelor. Observase

adesea, cu o înfiorare de antropolog, procesiunile însoțite de cântece și de mășcări ale tinerilor cu ochi înroșiți și fețe descompuse în primele ore întunecate ale dimineții. Vedeai mereu astfel de grupuri de tineri, fie așteptând cu priviri pofticioase la colțuri de stradă, fie stând uneori pe la porți și cântând tulburător la instrumente ieftine. Uneori amețiți de stupefiante, alteori discutând indecent la mese prin cafenelele de la Borough Hall. Câteodată vorbeau încet în jurul taxiurilor afumate, parcate nu departe de străvechile clădiri șubreze, cu obloane închise ermetic. Asta îl înspăimânta și îl fascina pe Malone mai mult decât îndrăzneia el să mărturisească față de colegi, căci își închipuia că vede în ei ritualul monstruos al unei societăți ezoterice, un plan de demult, diavolesc și criptic, strecurându-se prin sordida mulțime de fapte, de obiceiuri și de locuri a căror listă era meticulos consemnată de poliție. Trebuie că sunt, simțea el, moștenitorii unei tradiții primitive, șocante, cunoscătorii fragmentelor distruse și pângărite ale unui cult uitat, practicanți de ceremonii mai vechi decât omenirea. Așa ceva sugerau coerența și precizia lor, ca și ordinea pe care o bănuiai în spatele aparentei lor dezordini mizerabile. Nu citise degeaba tratate de felul celui întocmit de domnișoara Murray: *Cultul vrăjitoriei în Europa Occidentală*. Știa că, până de curând, unele practici se păstrasera printre țărani, printre diverși inși ascunși. Era vorba de un sistem de adunări și orgii organizat, clandestin și înspăimântător, descins din întunecatele religii anterioare lumii ariene și cunoscut în legendele populare sub numele de Liturghii Negre și de Sabat al Vrăjitoarelor. Nu-și închipuia nici măcar o clipă că vestigiile infernale ale vechii magii turanian-asiatice și ale cultelor fertilității dispăruseră cu

totul și se întreba adesea dacă nu cumva unele dintre ele erau mai vechi și mai sumbre decât cele mai cumplite legende.

III

Afacerii Robert Suydam îi datora Malone faptul că fusese antrenat în miezul evenimentelor din Red Hook. Suydam era un bătrân învățat, care se trăgea dintr-o onorabilă familie olandeză. Abia trăia din niște rente, ocupând casa încăpătoare, însă rău întreținută, pe care o construise bunicul lui la Flatbush, pe vremea când satul era doar un grup de case coloniale pe lângă clopotnița acoperită de iederă a bisericii reformate și cimitirul său olandez, împrejmuit cu gard de fier. În casa aceea izolată, departe de Martense Street, în mijlocul unei curți cu arbori venerabili, Suydam citise și cugetase vreo șaizeci de ani, exceptând o perioadă de opt ani pe care o petrecuse navigând în lumea veche și rămânând ascuns acolo. Mijloacele materiale nu-i permiteau să țină servitori, iar vizitatorii admiși în singurătatea lui absolută erau rari. Își primea puținele cunoștințe într-una din cele trei camere de la parter pe care le păstra în ordine – o bibliotecă vastă, cu tavanul foarte înalt și pereți acoperiți de cărți jerpelite, cu un aspect neplăcut, arhaic și vag respingător. Faptul că orașul creștea și fusese înglobat, în cele din urmă, în cartierul Brooklyn n-avusese nici o semnificație pentru Suydam, la rândul său uitat de oraș. Vârstnicii îl mai remarcă pe străzi,

însă pentru majoritatea populației tinere el nu era decât un bătrân ciudat și corpulent care, cu părul alb în dezordine, cu barba crescută, cu hainele negre și roase, cu bastonul cu o măciulie de aur la capăt, nu trezea nimic altceva decât o privire amuzată. Malone nu-l mai întâlnise înainte ca misiunea să-l conducă la afacerea pomenită. Auzise însă indirect vorbindu-se despre el drept expert în superstiția medievală. Odată, intenționase să consulte una din cărțile sale despre Cabbala și legenda lui Faust, din care un prieten îi citase din memorie, dar ediția era epuizată.

Suydam deveni o „afacere“ când singurele și îndepărtatele sale rude se zbatură să obțină o decizie judecătorească privind integritatea lui mintală. Acțiunea lor le păru stranie celor din afară, însă nu fu pornită cu adevărat decât după o îndelungă observație și discuții dureroase. Ea se întemeia pe unele schimbări curioase în felul de a vorbi și în obiceiurile sale, pe aluziile nebunești la niște minuni iminente și pe faptul că frecventa locuri rău famate din învecinatul Brooklyn. Cu trecerea anilor, ajunsese din ce în ce mai neglijent cu sine. Rătăcea acum ca un cerșetor veritabil. Rușinați, prietenii îl zăreau din când în când prin stațiile de metrou și pe băncile din jurul Borough Hall, unde conversa cu diverși străini negricioși și aparent răufăcători. Când deschidea gura, o făcea doar pentru a rosti gânduri incoerente despre niște pretinse puteri nelimitate, aproape în controlul lui, și pentru a repeta, cu clipiri din ochi semnificative, cuvinte sau nume mistice precum „Sephiroth“, „Ashmodai“ și „Samaël“. Ancheta scoase la iveală că-și irosea veniturile cumpărând volume curioase, aduse de la Londra și de la Paris, și că închiriasse un apartament mizerabil la subsol, în cartierul Red Hook, unde își petrecea aproape toate

noaptele, primind bizare delegații de pomanagii și de străini. Acolo, în spatele jaluzelelor verzi și-al ferestrelor ascunse, se ținea, după toate aparențele, un ceremonial neobișnuit. Detectivii însărcinați să-l urmărească raportară că ritualurile acelea nocturne erau presărate cu strigăte și cântece stranii, cu tropăituri. Deși obișnuiți cu frecvențele orgii ale cartierului, îi apuca tremurul la amintirea sălbăticiiei stranii și a abandonului ce caracterizau respectivele întâlniri. Totuși, când afacerea ajunsese la tribunal, Suydam reuși să-și păstreze libertatea. În fața judecătorilor, apelă la maniere curtenitoare și rezonabile. Admise că purtarea îi fusese ciudată și limbajul, extravagant, dar le puse pe seama excesivei sale devoțiuni față de studiu. Mărturisi că se cufundase într-o cercetare privind câteva particularități ale tradiției europene, care necesita cel mai strâns contact cu unele grupuri de străini și cu cântecele și dansurile folclorice ale acelorora. Insinuarea că o societate secretă profita de el, cum pretindeau rudele lui, era cu totul absurdă. Ea arăta doar în ce măsură familia îi ignora pe el și munca sa. Învingând cu explicațiile sale calme, reuși să iasă neatins din afacere, iar detectivii Corlears și Van Brunts, angajați de cei din neamul Suydam, se retraseră, resemnați, cu dezgust.

Acum era momentul să intre în scenă un grup de inspectori federali și de poliție, între care și Malone. Serviciile oficiale urmăriseră afacerea Suydam cu interes, sprijinindu-i în acest sens până și pe detectivii particulari. Descoperiseră astfel că noii tovarăși ai lui Suydam se numărau printre criminalii cei mai ascunși și brutali din ulicioarele înșelătoare ale cartierului Red Hook. Cel puțin o treime dintre ei erau cunoscuți recidiviști în materie de furturi, tulburarea ordinii publice, ascunderea

imigranților clandestini. Într-adevăr, se putea spune fără teama de a greși că cercul bătrânului savant coincidea aproape în întregime cu clica celor mai importanți traficanți de droguri asiatice nenumite și neclasificate, trimise înapoi cu înțelepciune de Ellis Island. În viermuiala maghernițelor de la Parker Place, redenumită între timp, unde Suydam își avea locuința la subsol, se dezvoltase o colonie nespus de ciudată, alcătuită din indivizi cu priviri piezișe. Ca să comunice între ei, întrebuițau alfabetul arab, însă marea masă a sirienilor din Atlantic Avenue îi evita cu grijă. Autoritățile au încercat să-i deporteze, sub pretextul că n-aveau acte, dar legea se mișcă încet, iar forțele de ordine nu-și făceau de lucru în Red Hook fără să fie constrânse de vreo campanie publică.

Creaturile acelea frecventau o biserică din piatră, ajunsă în ruină, folosită miercurea ca sală de bal și care-și înălța contraforții gotici aproape de locul cel mai infam de pe țărm. Biserica era de confesiune catolică, însă preoții din Brooklyn n-o mai recunoșteau drept a lor, iar polițiștii erau de acord, de când ascultaseră sunetele ce răsunau acolo noaptea. Lui Malone i se părea că aude niște teribile pocnituri joase și dogite, care ieșeau dintr-o orgă ascunsă sub pământ pe când biserica era goală și întunecată, și toți observatorii se temeau de urletele ori bătăile în toacă ce acompaniau slujbele. Întrebat, Suydam răspunse că el considera ritul acela o rămășiță a creștinismului nestorian, în amestec cu șamanismul din Tibet. Cei mai mulți dintre oamenii care-l practicau, presupunea el, erau de rasă mongolă, originari din Kurdistan sau din apropiere. Malone nu-și putu reține gândul că acest Kurdistan e patria neamului Yezidi, ultimii descendenți ai perșilor adoratori ai diavolului. Oricum ar fi fost, agitația anchetei Sudyam mai relevă faptul că

în Red Hook intrau tot mai mulți imigranți străini ilegali. Prin complicitatea marinarilor, ei reușeau să înșele vigilența polițiștilor însărcinați cu supravegherea. Se răspândeau prin Parker Place, instalându-se rapid pe colină, unde alți indivizi bizari îi primeau în mod straniu ca pe niște frați. Siluetele lor bondoace și fizionomiile cu ochi mijiți, împopoțonate grotesc cu veșminte americane țipătoare, apărură în număr din ce în ce mai mare printre trântorii și gangsterii nomazi din sectorul Borough Hall, până când, în cele din urmă, deveni necesar să fie recenzați, să le fie notate originile și ocupația, și să fie găsită o modalitate de-a fi adunați laolaltă și predați autorităților responsabile cu imigrația. Această sarcină a primit-o Malone, din partea autorităților federale și poliției orășenești, și atunci când își începu cercetările în Red Hook, se simți pus chiar la marginea unor terori de nenumit, având figura neîngrijită și sărăcăcioasă a lui Robert Suydam drept inamic și adversar.

IV

Metodele polițienești sunt variate și ingenioase. În urma unor filaje discrete, convorbiri neînsemnate, păhărele de alcool oferite la momentul potrivit și întrevederi bine gândite cu arestații înspăimântați, Malone înregistrase un număr de fapte izolate legate de această mișcare ce devenise atât de amenințătoare. Nou-sosiții erau chiar kurzi, dar vorbeau un dialect obscur, rămas o enigmă pentru filologie. Cei ce aveau o

ocupație erau în majoritate lucrători necalificați prin docuri, negustori fără autorizație, ospătari prin restaurantele grecești ori vânzători zgomotoși de ziare. Majoritatea, însă, n-aveau venituri declarate, astfel că ajungeau inevitabil conectați la afaceri necinstite printre care fraudă și hoția constituiau delictele cele mai ușoare. Veniseră cu vapoare și cargouri de toate felurile. Debarcați pe ascuns în nopțile fără lună, urcau la bordul unor bărci cu vâsle amarate la un chei anume și, folosind un canal ascuns, ajungeau într-un refugiu subteran secret, aflat sub o casă. Malone nu putu localiza nici cheiul, nici canalul, nici casa, căci amintirile informatorilor săi erau foarte confuze, iar limbajul lor – de neînțeles până și pentru interpreții cei mai experimentați. Nu avu mai mult noroc nici în încercarea de a pricepe rostul acelei imigrări sistematice. Reticenți, oamenii țineau ascuns locul exact de unde veneau, și nu lăsau niciodată garda suficient de jos pentru a dezvălui organizația care-i căutase și adusese aici. Ba chiar, cu cât insista mai mult să le descopere scopul, cu atât păreau mai cuprinși de o panică acută. Gangsterii de alte rase erau și ei reținuți la limbă. Tot ce se putuse afla era că un zeu, sau un mare preot, le promisese puteri extraordinare, glorie supranaturală și dominația asupra unui ținut straniu.

Prezența atât a nou-veniților, cât și a vechilor gangsteri la reuniunile nocturne ale lui Suydam era la intervale regulate, iar poliția înțelese curând că fostul sihastru fusese nevoit să închirieze apartamente suplimentare ca să-i cazeze pe toți cunoscătorii parolei. Astfel, într-un final, ocupa în întregime trei case și găzduia permanent un mare număr de companioni bizari. Își petrecea acum tot mai puțină vreme în casa de la Flatbush. Aparent, nu se ducea acolo decât după cărți.

Înfățișarea și manierele sale atinseseră un stadiu de degradare alarmant. Malone îl luă la întrebări în două rânduri, dar de fiecare dată fu respins cu repeziciune. Omul pretindea că nu știe nimic despre comploturile sau mișcările acelea misterioase. N-avea nici o idee în privința felului cum debarcaseră kurzii, nu bănuia nici ce voiau. Ocupația lui consta în studiul senin al folclorului tuturor imigranților din cartier – treabă în care, în mod legitim, nu încăpea amestecul poliției. Malone îi menționează lui Suydam cât îi admira vechea broșură scrisă cândva despre Cabbala și despre alte mituri, însă îmbunarea bătrânului fu doar o chestiune de moment. Se simțea încolțit și-și respinse cu fermitate vizitatorul. Dezgustat, detectivul abandonează partida, căutându-și alte surse de informare.

Nimeni nu va ști vreodată ce-ar fi descoperit Malone dacă ar fi ținut în permanență afacerea sub control. Oricum, un conflict stupid între autoritățile federale și cele ale orașului întrerupsese ancheta timp de mai multe luni, iar inspectorul se ocupă de alte sarcini. Nu-și pierdut însă deloc interesul și nu încetă să rămână uimit de ce începu să se întâmple cu Robert Suydam. Fu surprins, bineînțeles, în perioada răpirilor ce răvășiseră New Yorkul, să afle că savantul până atunci atât de neglijent cu propria persoană se metamorfozase pe cât de uimitor, pe atât de absurd. Într-o bună zi, apărură în zona Borough Hall cu fața rasă, cu părul tuns atent și purtând un costum impecabil. Începând de atunci, cu fiecare zi trecută se putea constata câte-o ameliorare obscură. Se ținură fără întrerupere de noile capricii, privirea îi deveni mai vie, vorba mai scânteietoare și-și pierdu treptat corpolența ce-l deformase vreme îndelungată. Acum i se dădea adesea mai puțin decât vârsta reală. Mersul îi deveni suplu, gesturile, repezi,

comportamentul, jovial, afișând și o curioasă înnegrire a părului, fără ca nimic să dea de înțeles că și-l vopsea. Pe măsură ce se scurgeau lunile, se îmbrăca din ce în ce mai puțin conservator și, ca să sfârșim, își surprinse noii prieteni prin renovarea și redecorarea proprietății de la Flatbush, unde dădu o serie de recepții la care își invită toate cunoștințele, chemând inclusiv rudele acelea îndepărtate ce încercaseră nu demult să-l pună sub interdicții și arătându-le iertarea. Unii veniră din curiozitate, alții din datorie, însă cu toții fură încântați pe dată de farmecul și curtoazia pustnicului de odinioară. Își împlinise, spunea el, cea mai mare parte a lucrării în care era angajat și, întrucât tocmai îl moștenise pe un vechi prieten din Europa, aproape uitat, putea să-și petreacă fără griji timpul ce-i mai rămânea de trăit în această a doua tinerețe pe care liniștea, grija și dieta i-o făcuseră posibilă. Era văzut tot mai rar în Red Hook și tot mai des în societatea căreia îi aparținea prin naștere. Poliția înregistra faptul că nelegiuții organizau întâlniri frecvente în vechea biserică de piatră folosită ca sală de bal, și nu în apartamentul din subsolul de la Parker Place, chiar dacă locul acela și anexele lui erau bântuite în continuare de creaturi sordide.

Apoi se produseră două incidente, la mare distanță unul de altul, e adevărat, însă, în ochii lui Malone, ambele extrem de interesante în raport cu afacerea. În ziarul *Eagle* apăru anunțul discret al logodnei lui Robert Suydam cu domnișoara Cornelia Gerritsen din Bayside, o tânără de condiție excelentă, rudă îndepărtată cu viitorul ei soț; cealaltă noutate era descinderea efectuată de poliție la biserica-sală de bal, în urma raporturilor conform cărora figura unuia dintre copiii răpiți fusese văzută la o fereastră de la subsol. Malone participă la descindere. Odată

intrat, inspectă locul cu destulă atenție, dar nu descoperi nimic. De fapt, clădirea era absolut pustie în timpul cercetărilor. Și totuși, sensibilul detectiv celt fu vag tulburat de ceea ce găsi înăuntru. Erau acolo niște tablouri pictate grosolan, ce nu prevesteau nimic bun, reprezentând chipuri sacre cu expresii sardonice, bizare și nepământești, și care-și luau pe alocuri libertăți pe care chiar și gusturile unui om laic le-ar îngădui cu greu. Nu-i plăcu nici inscripția grecească de pe zid, chiar deasupra amvonului. Era o străveche incantație peste care mai dăduse pe când era student la Dublin și care, în traducere, suna astfel:

O, prieten și tovarăș nocturn, tu, care te bucuri de urletele câinilor și de sângele vărsat, tu, care treci printre umbrele dintre morminte, tu care tânjești la vederea sângelui și semeni groază între muritori, Gorgo, Mormo, Lună cu o mie de chipuri, primește cu bunăvoință jertfele noastre.

Citind acestea, Malone se înfioră și un gând vag îi zbură la orga cu note joase și dogite pe care credea c-o auzise de sub biserică în unele seri. Se înfioră iarăși, văzând rugină pe marginile unui bazin metalic din preajma altarului, și se opri încercat de nervozitate când nările lui avură impresia că recunosc un miros straniu și macabru în imediata lui apropiere. Amintirea acelei orgi nu-i mai ieșea din minte. Înainte de a pleca, explorează pivnița cu cea mai mare atenție, însă nu găsi nimic. Locul era teribil de odios. Cu toate astea, erau tablourile blasfematoare și inscripțiile mai mult decât niște vulgarități comise de vreun ignorant?

La data căsătoriei lui Suydam, epidemia răpirilor ajunsese un veritabil scandal de presă. În cea mai mare parte, victimele erau copii din clasele sociale defavorizate, însă numărul în creștere al disparițiilor declanșase un sentiment de mânie violentă. Ziarele cereau insistent poliției să acționeze și, încă o dată, postul din Butler Street își trimise oamenii la Red Hook ca să caute urme și probe menite să conducă la arestarea criminalilor. Malone fu bucuros să urmeze din nou pista și se mândri cu raidul la una dintre casele lui Suydam de la Parker Place. Nu fu descoperit, totuși, nici un copil răpit, în ciuda poveștilor despre țipete și a unei eșarfe roșii, ce aparținuse unuia dintre ei, găsite în vecinătate. Picturile și inscripțiile grosolane ce împodobeau, în majoritatea camerelor, pereții neîngrijiți îl convinseră însă pe detectiv că era pe urmele unui fapt extraordinar. Picturile erau înspăimântătoare. Reprezentau monștri hidoși, de toate formele și de toate mărimile, și parodii de siluete omenești, imposibil de descris. Inscripțiile erau făcute în roșu, cu caractere arabe, grecești, latine și ebraice. Malone nu le putu descifra pe cele mai multe dintre ele, dar ce reuși să citească, într-un soi de greacă veche ebraizată, sugera cea mai cumplită dintre invocațiile adresate diavolului în epoca decadenței alexandrine:

HEL • HELOYM • SOTHER • EMMANVEL • SABAOOTH • AGLA •
TETRAGRAMMATON • AGYROS • OTHEOS • ISCHYROS •
ATHANATOS • IEHOVA • VA • ADONAI • SADAY •
HOMOVSION • MESSIAS • ESCHEREHEYE.

Cercuri și pentagrame apăreau acolo, revelând fără nici un dubiu credințele și înclinațiile stranii ale celor ce locuiau în

apartamentele acelea mizerabile. Apoi, în pivniță fu descoperit ceva extrem de ciudat – un morman de lingouri de aur adevărate, acoperite neglijent cu niște pânză. Suprafața sclipitoare a lingourilor avea imprimate aceleași hieroglife ciudate ca acelea de pe pereți. În timpul raidului, polițiștii nu întâmpinară decât o rezistență pasivă din partea orientalilor cu ochi mijiți ce se îngrămădeau în pragul fiecărei uși. Inspectorii se retraseră fără a fi găsit ceva care să poată constitui o dovadă. Comisarul de cartier îi lăsa totuși lui Suydam un bilet, sfătuindu-l să fie mai atent la locatarii și protejații săi, căci rumoarea publică era în creștere.

V

Apoi avu loc căsătoria, în iunie, cu o agitație senzațională. În dimineața aceea, Flatbush plutea în euforie. Automobilele împodobite umpleau străzile din jurul vechii biserici olandeze, unde un cort se întindea de la poartă până la trotuar. Nici un eveniment local nu întrecu în pompă și fast căsătoria Suydam-Gerritsen. Numele celor care-i petrecură pe soți până la cheiul de îmbarcare, chiar dacă nu erau dintre cele mai celebre, se aflau oricum pe lista mondenă locală. La orele 17, batistele fluturară în semn de adio, iar marele transatlantic începu să alunece în lungul debarcaderului, își întoarse încet prova spre ocean, se desprinse de remorcherul său și o porni în direcția vastelor spații marine care conduceau la minunile Lumii Vechi.

Până la lăsarea nopții, vaporul era ieșit din port și pasagerii întârziați contemplau stelele lucind deasupra oceanului neted.

Nimeni nu va putea spune dacă atenția le fusese atrasă mai întâi de cargou, sau de țipăt. Probabil cele două fuseseră simultane, dar n-are rost să ne pierdem în presupuneri. Țipătul scăpă din cabina lui Suydam, iar stewardul care forțase ușa ar fi putut povesti lucruri oribile dacă n-ar fi înnebunit subit. Orice-ar fi fost, el se puse pe urlat încă și mai tare decât victimele dintâi, apoi începu să străbată vaporul în fugă, râzând prosteste, până când fu reținut și pus în lanțuri. Medicul de la bord, intrând imediat în cabină și aprinzând lumina, nu-și pierdu rațiunea, însă nu povesti nimănui ce văzuse până mult mai târziu, când avea să intre în legătură cu Malone la Chepachet. Se produsese o crimă, o strangulare, și nu mai e nevoie să spunem că urmele de gheare de pe gâtul doamnei Suydam nu puteau fi lăsate de soțul ei și nici de vreo altă mână omenească. Pe peretele alb al cabinei, un cuvânt înscris cu litere de foc străluci vreme de câteva clipe, cuvânt care, repetat de memorie, părea să se aproprie de sinistrele litere calde ale vocabulei „Lilith“. Toate acestea, de altfel, dispărură foarte repede. Cât despre Suydam, trebuiă mai întâi să interzică intrarea în cabina lui pentru a încerca să-și facă o idee despre ceea ce se petrecuse, dar doctorul îl asigură pe Malone că el unul nu văzuse *lucrul*. Într-adevăr, când ajunsese la locul crimei, hubloul deschis îi fusese ascuns vederii, până să aprindă lumina, de un fel de fosforescență. O clipă crezuse că auzea afară, în noapte, ecoul îndepărtat al unui râs drăcesc înăbușit, fără a percepe totuși vreo formă distinctă. Era sigur pe ceea ce afirma și se întemeia în acest sens pe faptul că-și păstrase perfect sănătatea mintală.

Acela a fost momentul în care cargoul atrăsese întreaga atenție. Fu lansată o barcă și o hoardă de briganzi negricioși, insolenți, în uniforme de polițist, invadă vaporul oprit pentru o vreme. Oamenii aceia îl voiau pe Suydam sau corpul său. Erau la curent cu călătoria lui și, din anumite motive, erau siguri că va muri. Puntea căpitanului era aproape un infern. Între raportul doctorului cu privire la cabină și pretențiile echipajului de pe cargou, până și marinarul cel mai înțelept și cel mai calm nu mai știa ce să creadă. Șeful bandei, un arab cu o dezgustătoare gură negroidă, scoase pe neașteptate o hârtie murdară și boțită, întinzând-o căpitanului. Era un mesaj ciudat, semnat de Robert Suydam:

„În caz de moarte subită sau de accident inexplicabil, rog să fiu predat, fără întrebări, eu sau corpul meu, în mâinile purtătorului acestei scrisori. Pentru mine, și poate pentru voi, totul depinde de respectarea întocmai a acestei condiții. Explicațiile vor veni mai târziu. Nu mă părăsiți în situația asta.“

Robert Suydam

Căpitanul schimbă o privire cu doctorul, iar acesta din urmă șopti ceva la urechea celui dintâi. Până la urmă, se supuseră neputincioși cererii și-i conduseră în cabina lui Suydam. Doctorul evită privirea căpitanului pe când descuia ușa. Îi lăsa pe ciudații marinari să intre și răsuflă neliniștit, așteptându-i să iasă cu povara lor, după o vreme lungă. Pregătit cu grijă, corpul era învelit în cearșafuri luate din cușete, iar doctorul se bucură că forma sa nu dezvăluia prea multe. Oamenii îl trecură cumva peste bord, luându-l în barca lor fără a-l descoperi. Vaporul

porni din nou. Doctorul și un funcționar de servicii funebre al vasului aranjă cabina familiei Suydam, îndeplinind ultimele datorii reclamate de moarte. Încă o dată, medicul fu obligat să se arate reticent în explicații și să ascundă adevărul, căci se întâmplase un lucru diavolesc. Când bărbatul de la pompe funebre îl întrebă de ce o golise cu totul de sânge pe doamna Suydam, evită să-i spună că el nu-i făcuse nimic și nici nu-i atrase atenția asupra locului gol de pe etajeră, unde se țineau medicamentele, ori asupra mirosului din chiuvetă, care arăta ce se alesese din conținutul original al flacoanelor. Remarcase, totuși, că buzunarele acelor oameni, dacă oameni erau, prezentau umflături bizare când părăsiseră nava. Două ore mai târziu, prin radio, lumea întreagă știa tot ce trebuia să știe despre oribila afacere.

VI

În aceeași seară de iunie, fără să aibă habar de lucrurile petrecute pe mare, Malone era în misiune pe ulicioarele din Red Hook. O bruscă agitație cuprinsese zona. De parcă ar fi fost chemați acolo prin „telefonul fără fir“, oamenii se adunaseră în jurul bisericii și al caselor din Parker Place, ca și cum ar fi așteptat ceva. Tocmai dispăruseră trei copii, niște norvegieni cu ochi albaștri, de pe străzile de pe lângă Gowanus, și se zvonea că viguroșii vikingi erau gata să se adune să-și facă dreptate singuri. Săptămâni întregi, Malone își tot îndemnase colegii să

încerce să opereze o curățenie generală în cartier. În sfârșit, mișcați circumstanțe mai evidente bunului-simț decât descrierile unui visător din Dublin, polițiștii hotărâra de comun acord să aplice o lovitură serioasă. Agitația și amenințarea acelei seri fură factorul decisiv care le determină acțiunea. La miezul nopții, un comando format din oameni recrutați de la trei posturi de poliție dădu năvală în Parker Place și prin împrejurimi. Ușile fură forțate, iar hoinarii, arestați. Camerele luminate de lumânări vărsară o mulțime incredibilă, alcătuită din străini în robe lungi, purtând mitre și alte zorzoane inexplicabile. În învâlmășeală se pierdură destule, căci diverse obiecte fură aruncate cu repeziciune în puțuri, iar mirosurile trădătoare fură acoperite prin arderea grăbită de tămâie cu miros pătrunzător. Dar stropi de sânge existau peste tot, iar pe Malone îl scuturau florii ori de câte ori se apropia de vreo vatră sau de vreun altar încă fumegând.

Voia să vadă imediat mai multe locuri, dar se hotărî pentru apartamentul de la subsol al lui Suydam abia după ce un mesager îi transmisese că biserica în ruine era complet goală. Apartamentul, gândea el, avea să-i reveleze neîndoielnic urme ale cultului căruia specialistul în științe oculte îi devenise, după toate semnele, conducător. Plin de speranță, scotoci prin camerele muced, luând aminte la mirosurile vag carnale. Examină cărțile ciudate, instrumentele, lingourile de aur și recipientele cu dop din sticlă împrăștiate neglijent ici și colo. Deodată, o mătă costelivă, neagră cu alb, îi alunecă printre picioare și-l făcu să se împiedice, răsturnând în același timp o eprubetă pe jumătate plină cu lichid roșu. Șocul fu atât de intens, încât nici astăzi Malone nu-i sigur de cele văzute. Dar, în visele sale, revede mereu goana acelei pisici cu malformații

monstruoase. După aceea, descoperi o ușă închisă cu cheia și căută ceva cu care s-o dărâme. Un scaun greu se afla în apropiere, iar șezutul lui dur era mai mult decât suficient pentru panourile de lemn îmbătrânit. O fisură apărură, apoi se lărgi. În fine, ușa cedă – dar dinspre partea *cealaltă*. Un vârtej urlător de vânt înghețat țâșni din abis, purtând cu sine toate mirosurile grele ale unei genuni fără fund. O forță absorbantă ce nu venea nici din cer și nici de pe pământ îl cuprinse pe detectivul paralizat și-l trase în jos, prin deschiderea căscată, în spații nemărginite, pline de șușoteli, de tânguiri și de rânjete batjocoritoare.

Fără îndoială, era un coșmar. Toți specialiștii îi spusese, iar el nu reuși niciodată să demonstreze contrariul. Și, de altfel, ar fi preferat să fie așa, căci vederea vechilor maghernițe de cărămidă și al unor sumbre chipuri străine nu i-ar fi măcinat sufletul în asemenea hal. Dar în momentul acela nu visa, și nimic n-avea să-i șteargă vreodată amintirea criptelor obscure, a arcașelor titanice, a siluetelor diforme și infernale ce înaintau cu pași gigantiști, strângând în brațe niște arătări pe jumătate devorate și ale căror fragmente încă vii strigau, cerând milă, ori râdeau satanic. Mirosuri de tămâie și de putreziciuni se contopeau într-un amestec grețos. Prin aerul negru se mișcau, înglobate într-o masă cețoasă, vizibile abia pe jumătate, elemente informe, cu ochi. Undeva, o apă sumbră și cleioasă plescăia în cheiuri de onix. La un moment dat, clinchetul tremurător al unor clopoței răsună ca răspuns la chicotul dement al unei creaturi goale și fosforescente. Aceasta înotă la vedere, în direcția malului, ajunsese acolo, se agăță și se cățăără pentru a se ghemui, cu un aer sardonice, în umbră, pe un pedestal aurit, sculptat.

Căi întunecoase și fără de capăt păreau să radieze în toate direcțiile, încât ajungeai să-ți dai seama în cele din urmă că acolo te aflai în însuși miezul unei lepre menite să lovească și să înghită orașe și națiuni în duhoarea pestilențială. Răul cosmic pătrunsese aici, hrănit de rituri nelegiuite. Își începuse sinistrul marș macabru ce trebuia să ne reducă pe toți la starea de monștri cotropiți de mucegai, prea hidoși până și pentru a mai merita un mormânt. Acolo își avea Satana curtea babiloniană și cu sângele copiilor nevinovați erau spălate membrele leproase ale fosforescenței Lilith. Incubi și sucubi o proslăveau cu urlete pe Hecate, în vreme ce miei fără cap își trimiteau behăiturile spre Magna Mater. Capre săltau după sunetele unor flaute mici și stridente, și aegipani ca niște broscoi umflați alergau neosteniți pe stâncile zgrunțuroase în urma unor fauni sluți. Moloh și Astaroth nu lipseau nici ei, căci în această chintesență a tuturor damnațiunilor, limitele conștiinței erau abolite, iar închipuirea umană își găsea curs liber în toate domeniile ororii și în toate dimensiunile interzise pe care răul avea puterea de-a le crea. Lumea și natura erau neputincioase împotriva unor astfel de asalturi venind din puturi ivite de sub sigiliile nopții, și nici un semn și nici o rugăciune nu putea opri valul acela valpurgic de abominație ce apăruse atunci când un înțelept purtând o cheie odioasă dăduse peste acea hoardă cu coșciugul încuiat și plin de științe diavolești.

Deodată, o rază de lumină trecu prin mijlocul fantasmelor, iar Malone auzi zgomot de vâsle printre blestemele arătărilor ce-ar fi trebuit să fie moarte. O barcă, având la proră un felinar, își făcu apariția. După ce fu legată de un inel din fier al cheiului, aruncă acolo mai mulți oameni sumbri care debarcară o povară voluminoasă, învelită în cearșafuri, purtând-o până la forma

goală și fosforescentă de pe pedestalul sculptat și aurit. Arătarea rânji, apoi izbi de mai multe ori cu piciorul în cearșaf. După care oamenii îl desfăcură, susținând dinaintea pedestalului cadavrul cangrenat al unui bătrân corpulent, cu obrajii nerași și pletele albe în dezordine. Arătarea fosforescentă rânji din nou. Atunci oamenii scoaseră din buzunare sticlele și-i unseră cu roșu picioarele, iar la urmă îi dădură sticlele să bea.

Brusc, venit din arcadele acelor străzi nesfârșite, se auziră horcăitul și geamătul demonic de orgă necurată, care, în vuiete, prin notele sale joase și dogite, făcu infernul să hohotească. Într-o clipă, fiecare entitate mișcătoare fu electrizată. Alcătuiră îndată o procesiune ceremonială. Apoi hoarda aceea de coșmar porni în ritmul straniei melodii – capre, satiri, aegipani, incubi, sucubi, lemuri, broscoi contorsionați, câini urlători și elemente fără formă, conduși cu toții de abominabila apariție fosforescentă goală ce stătuse înainte pe pedestalul de aur, iar acum pășea larg, nerușinat, purtând în brațe cadavrul corpulent al bătrânului cu ochi adânciți. Ciudații oameni negricioși dansau în coada cortegiului, și întreaga coloană sălta și tresălta într-o demență dionisiacă. Malone se poticni departe în spatele lor, făcând câțiva pași, pradă delirului, întrebându-se în ce lume ajunsese. Apoi se întoarse, șovăind, și se prăbuși pe piatra rece și umedă, gâfâind și tremurând, în vreme ce orga diavolească croncănea în continuare, iar înspăimântătoarele urlete ale acelei procesiuni nebunești se-auzeau din ce în ce mai încet.

Mai era încă vag conștient de-acele cântece oribile și cârâituri ignobile în depărtare. Din timp în timp, un geamăt sau un urlat de devoțiune ceremonială ajungea până la el, și, într-

un final, în aer se înalță înflorătoarea incantație grecească al cărei text îl citise deasupra amvonului din biserica ruinată.

O, prieten și tovarăș nocturn, tu, care te bucuri de urletele câinilor (aici, un urlet oribil izbucni) și de sângele vărsat (aici, sunete imposibil de descris se amestecă cu strigăte morbide), tu, care treci printre umbrele dintre morminte (aici se auzi un suspin), care tânjești la vederea sângelui și semeni groază între muritori (succesiune de țipete ascuțite, ieșite din miriade de gâtlejuri), Gorgo (reluat de asistență), Mormo (repetat în extaz), Lună cu o mie de chipuri (suspine și note de flaut), primește cu bunăvoință jertfele noastre.

Odată cu sfârșitul incantației, un strigăt general se înalță și şuieratul orgii dogite fu acoperit aproape în întregime. Apoi un suspin scăpă din piepturi fără număr, după care fură lătrate și behăite aceste cuvinte:

Lilith, măreață Lilith, privește-l pe Mire!

Strigătele se intensifică. Se auziră zgomotul unei lupte și pașii repezi ai unei siluete ce fugea. Zgomotele se apropiară, iar Malone se ridică în coate ca să vadă ce se petrecea. După ce scăzuse, lumina din criptă creștea acum din nou. Într-un halo demonic apărură atunci, alergând, o formă ce n-ar fi trebuit nici să fugă, nici să simtă, nici să respire: cadavrul cangrenat al bătrânului corpulent și cu ochi sticloși. În spatele lui alerga apariția aceea goală, fosforescentă și rânjitoare, iar încă și mai în urmă se putea vedea cum gâfâie oamenii cu piele negricioasă și mulțimea de coșmar a adâncurilor puturoase. Cadavrul lua

avans față de urmăritorii săi, lăsând impresia că se concentrează asupra unei ținte precise: pedestalul aurit și sculptat, spre care-și îndrepta fiecare mușchi putrezit și-a căruia importanță necromatică părea să fie foarte mare. Încă o clipă, și avea să reușească, în vreme ce gloata din urma lui se-apropia înnebunită. Dar ajunseră prea târziu, căci, cu o ultimă tresărire de energie care-i rupse tendon cu tendon și trimise masa de carne zbatându-se la pământ ca un soi de meduză, Robert Suydam, cadavrul cu ochii ficși, își atinse ținta și triumfă. Efortul fusese enorm, dar avusese suficiente forțe. Acum, după ce se năruî, carcasa lui se prefăcea într-o masă noroioasă, de putreziciune. Pedestalul, pe care-l împinsese în cădere, se clătină de pe baza de onix și căzu în apele dense, lăsând o ultimă sclipire de aur sculptat pe când se afunda greoi în golfurile insondabile ale adâncului Tartar. Și tot în clipa aceea, întreaga scenă de oroare dispăru din privirile lui Malone. Își pierdu cunoștința în mijlocul unei bubuituri de tunet ce părea să șteargă întreg universul Răului.

VII

Visul lui Malone se produsese înainte ca el să fi aflat de moartea lui Suydam și transportul corpului său pe ape și, în mod curios, era completat de mai multe fapte, pe cât de reale, pe atât de stranii, cu toate că acesta nu-i motiv pentru care-ar trebui cineva să le dea crezare. Cele trei case vechi din Parker

Place, putrezite de multă vreme, se prăbușiră fără vreo rațiune vizibilă pe când jumătate din polițiști și majoritatea arestaților se aflau în interior. Mare parte dintre ei fură uciși pe loc. Doar în subsol și în pivnițe au existat și câțiva supraviețuitori, Malone numărându-se printre ei. Se afla chiar sub casa lui Robert Suydam. Asta nu e nimeni dispus s-o nege, fiindcă fu descoperit inconștient la marginea unei cloace negre, alături de o încâlceală de cărnuri putrede și de oseminte ce-a fost identificată, grație unei proteze dentare, drept corpul lui Suydam. Afacerea era clară. Într-adevăr, chiar acolo ducea canalul subteran al contrabandiștilor. S-a crezut, prin urmare, că oamenii îl luaseră pe Suydam de pe vapor doar ca să-l aducă la el acasă. Indivizii înșiși n-au fost niciodată găsiți, sau cel puțin niciodată identificați, iar medicul de pe vapor încă nu-i pe de-a-ntregul mulțumit cu certitudinile simple ale polițiștilor.

Aceștia traseră concluzia că Suydam era, după toate evidențele, capul unei organizații de imigranți clandestini. Canalul de sub casa lui era doar unul dintre mai multe subterane din cartier. Detectivii mai observară că un tunel neștiut unea casa fatală cu o criptă săpată sub biserică. La cripta aceasta nu se putea ajunge decât printr-un pasaj secret, strâmt, săpat în zidul nordic al bisericii. Odată ajunși acolo, făcură descoperiri înfiorătoare. Orga dogită exista, și la fel o largă capelă boltită, cu bănci din lemn și un altar de formă curioasă. Pereții conțineau mici celule și, în șaptesprezece dintre ele, fură găsiți – e oribil s-o spunem – prizonieri singuratici, în lanțuri, ajunși într-o stare de idioție deplină, printre care și patru mame cu copii având înfățișare teribil de stranie. Acești copii muriră curând după ce fuseseră scoși la lumină, lucru pe care medicii îl gândiră a fi cel mai îndurător.

Nimeni dintre cei care-i inspectaseră, în afară de Malone, nu-și aminti obscura întrebare a bătrânului Delrio: „An sunt unquam daemones incubi et succubae, et an ex tali congressu proles nasci queat?”¹.

Înainte de-a astupa canalele, ele fură drenate cu grijă și se găsi acolo o cantitate imensă de oase sfărâmate, de toate mărimile. Era limpede că epidemia răpirilor își avea epicentrul sub această casă. Însă numai doi dintre arestații supraviețuitori putură fi implicați legal în afacere. Acești bărbați se află acum în închisoare, căci au fost găsiți vinovați de-a fi complici în crimele însele. În ce privește pedestaul sculptat și aurit, atât de des menționat de Malone ca fiind de cea mai mare importanță ocultă, nu mai fu găsit vreodată. Se constată doar că sub casa lui Suydam exista un loc unde canalul se afunda brusc într-un puț foarte adânc, cu neputință de dragat. Fu închis printr-un grilaj și betonat atunci când se construia pivnițele noilor clădiri, însă Malone speculează în continuare des cu privire la ce s-ar putea găsi dedesubt. Satisfăcută de distrugerea unei periculoase bande de nebuni și de contrabandiști, poliția îi predase și pe kurzii suspecti, însă necondamnați, în mâinile instituției federale. Înainte de a fi deportați, se descoperi fără putință de tăgadă că aparțineau clanului Yezidi, adorator al diavolului. Cargoul și echipajul său rămaseră un mister greu de prins, deși niște detectivi cinici sunt gata să urmărească nava oriunde s-ar afla, ca s-o împiedice să-și continue contrabanda cu oameni și alcool. Malone credea că polițiștii aceia dau dovadă de o perspectivă tristă și limitată în lipsa lor de imaginație privind miriada de detalii inexplicabile și obscuritatea întregului caz. Și e la fel de critic în privința presei, care n-a văzut aici decât materie de senzații. Gazetarii s-au limitat la jubilarea privind

un cult sadic minor, când l-ar fi putut numi „oroarea din inima universului“.

Însă Malone e mulțumit că se poate odihni în prezent la Chepachet. Așteaptă ca, în condiții de liniște, nervii să i se destindă, iar timpul să transfere treptat teribila lui experiență, din imperiul realității, în acela al unei depărtări pitorești și pe jumătate mitice.

Robert Suydam se odihnește alături de soția sa în cimitirul din Greenwood. Nici o ceremonie funebră nu s-a celebrat peste aceste stranii rămășițe pământești. Rudele se bucură că întreaga afacere a căzut într-o uitare rapidă. De altfel, nu s-a dovedit niciodată, legal, că ar fi existat vreo legătură între savant și atrocitățile comise la Red Hook. Moartea bătrânului a stins acțiunea judiciară pe care-ar fi îndurat-o și însuși sfârșitul său e rareori evocat. Familia Suydam speră că posteritatea nu-și va aminti de el decât ca de un singuratic blând, preocupat de magia inofensivă și de folclor.

Cât privește cartierul Red Hook, nimic nu s-a schimbat. Suydam a venit și a plecat. Teama s-a întetit și-apoi a dispărut. Spiritul răului și al sordidului continuă totuși să planeze peste vechile case de cărămidă, iar cete de vagabonzi mai defilează prin fața ferestrelor în care apar și dispar lumini și chipuri deformat. Veche de când lumea, oroarea este ca o hidră cu o mie de capete, iar cultele nopții sunt înrădăcinate în blasfemii mai adânci decât fântâna lui Democrit. Sufletul fiarei e omniprezent și triumfător. Legiunile de tineri din Red Hook, cu ochii înroșiți, cu fețe descompuse, cântă, înjură și urlă și astăzi, strecurându-se dintr-un abis în altul. Nimeni nu știe nici de unde vin, nici unde merg, împinși înainte de legile oarbe ale biologiei pe care s-ar putea să nu le înțeleagă nicicând. Ca și

înainte, în Red Hook intră mai multă lume decât iese. Se șoptește deja că noi canale conduc pe sub pământ spre anumite locuri unde se face trafic cu alcool și alte lucruri mai greu de menționat.

Biserica e acum mai degrabă sală de bal și chipuri bizare apar noaptea la ferestre. Nu demult, un polițist a lăsat să se înțeleagă că cripta zidită a fost săpată iarăși, nu se știe cu ce scop. Cine suntem noi să luptăm cu otrăvuri mai vechi decât istoria și decât omenirea? În Asia, maimuțele au dansat pe aceste orori, iar cancerul se strecoară sigur, răspândindu-se acolo unde înșelăciunea se ascunde în straturile de cărămidă ruinată.

Malone nu se înfloară fără motiv – căci chiar zilele trecute un polițist a surprins în umbra unei alei o vrăjitoare bătrână, negricioasă, cu ochii mijiți, învățând un copil niște vorbe șușotite în dialect. Polițistul a ascultat, și i-a părut foarte straniu când a auzit-o repetând iar și iar:

O, prieten și tovarăș nocturn, tu, care te bucuri de urletele câinilor și de sângele vărsat, tu, care treci printre umbrele dintre morminte, tu, care tânjești la vederea sângelui și semeni groază între muritori, Gorgo, Mormo, Lună cu o mie de chipuri, primește cu bunăvoință jertfele noastre.

- [1.](#) Au existat vreodată demoni, incubi și sucubi, iar dintr-o astfel de uniune se pot naște urmași? (lat.) (n.r.)

Tranziția lui Juan Romero

Despre întâmplările petrecute în zilele de 18 și 19 octombrie 1894 la mina Norton aş prefera să nu vorbesc. Totuşi, astăzi, în aceşti ultimi ani ai vieţii mele, simt că, din datorie faţă de ştiinţă, trebuie să-mi amintesc scenele şi întâmplările acelea pline de o groază cu atât mai mare cu cât nu poate fi pe de-a-ntregul definită. Şi cred că, înainte să mor, trebuie să spun tot ce ştiu despre „tranziția” – dacă se poate numi aşa – lui Juan Romero.

Nu-i nevoie ca numele meu sau obârşia mea să ajungă cunoscute posterităţii. Cred că-i chiar mai bine să nu fie, căci un om care migrează dintr-odată în Statele Unite sau în colonii îşi lasă trecutul în urmă. Cel care eram cândva n-are, de altfel, nici o legătură cu această istorie, exceptând poate faptul că, pe vremea serviciului meu în India, îmi plăcea compania înțelepţilor indigeni cu barbă albă mai mult decât cea a camarazilor mei. Studiasem cu pasiune misterele Orientului, când necazurile m-au silit să încep o viaţă nouă pe marile întinderi ale Vestului american, luându-mi încă de la venire un nume de familie obişnuit aici, fără vreo semnificaţie particulară.

În vara și toamna lui 1894, locuiam în regiunea posomorâților munți Cactus, lucrând ca simplu muncitor în faimoasa mină Norton, a cărei descoperire cu câțiva ani înainte transformase cu totul acea regiune deșertică aproape nepopulată într-un clocotitor cazan de existențe mizere. O peșteră de aur, ascunsă la mare adâncime sub un lac de munte, îl îmbogățise cum nici nu visase pe bătrânul prospector care-o descoperise, iar acum era exploatată intensiv, deoarece corporația care o cumpărase începuse să sape galerii. Mai fuseseră descoperite și alte grote, iar producția de metal galben era atât de ridicată, încât o armată mare și pestriță de mineri trudeau zi și noapte în numeroasele tuneluri și scobituri în stâncă. Șeful de exploatare, un oarecare domn Arthur, vorbea adesea despre formațiunile geologice aparte ale locului, speculând pe marginea extinderii galeriilor și făcând estimări cu privire la viitorul uriașei societăți miniere. După el, cavernele aurifere erau rezultatul acțiunii apei și avea credința că în scurt timp avea să fie deschisă și ultima.

Juan Romero și-a făcut apariția la Norton la puțină vreme după mine. Venind dintr-o ceată mare de mexicani neciopliți atrași acolo din țara vecină, la început ieșea în evidență înfățișarea lui. Chiar dacă de indian roșu, trăsăturile lui erau extrem de rafinate și pielea surprinzător de deschisă la culoare; în plus, nu semăna nici pe departe cu indienii locului. E ciudat că, deși era atât de diferit de marea masă a indienilor tribali și a celor amestecați cu hispanicii, Romero nu lăsa nici o clipă impresia că ar avea sânge caucazian. Nu era conchistador castilian și nici pionier american, ci aztecul aristocrat, a cărui imagine îți venea imediat în minte când peonul tăcut se trezea în zori și se uita cu fascinație la soare cum se ridică deasupra

dealurilor estice, întinzând mâinile spre astru ca și cum ar fi îndeplinit un ritual a cărui semnificație n-o cunoștea nici el. Însă doar chipul lui exprima o oarecare notă aristocratică. Neștiutor de carte și murdar, Romero își găsea locul printre ceilalți mexicani cu pielea negricioasă. Provenea, am aflat mai târziu, din clasa cea mai umilă pe scara socială din țara sa. În copilărie fusese găsit într-o colibă de munte, singurul supraviețuitor al unei epidemii ce nimicise populația regiunii. Aproape de coliba, lângă o crăpătură ciudată în stâncă, zăceau două schelete proaspăt curățate de vulturi. Probabil tot ce mai rămăsese din părinții lui. Nimeni nu le știa numele, așa că au fost repede uitați. Într-adevăr, prăbușirea colibei din chirpici și închiderea crevasei de o avalanșă care a urmat curând a contribuit și la ștergerea locului din amintire. Crescut de un hoț de vite mexican care i-a dat numele său, Juan nu prea se deosebea de ai lui.

Romero îmi arăta o oarecare simpatie, datorită, fără nici o îndoială, inelului hindus vechi și neobișnuit pe care-l purtam în orele noastre de odihnă. Ce semnificație avea și cum ajunsese în posesia mea n-aș fi putut să spun. Rămăsese, în tot cazul, singurul lucru ce mă mai lega de un capitol de-acum închis al vieții mele și pentru mine era neprețuit. Curând am observat că și ciudatului mexican îi plăcea, uitându-se la el cu o expresie care alunga orice suspiciune că ar fi fost invidios. Vechile hieroglife păreau să trezească în mintea lui neinstruită, dar ageră vagi amintiri dintr-un trecut îndepărtat. Era totuși cu neputință să mai fi văzut ceva asemănător înainte. La câteva săptămâni de la apariția lui, Romero a început să-mi fie ca un servitor credincios, în ciuda faptului că și eu eram tot un miner de rând. Discuțiile noastre erau foarte limitate, căci cunoștea

doar câteva cuvinte englezești, în vreme ce eu am avut prilejul să constat că spaniola învățată la Oxford era extrem de diferită de dialectul peonului din Noua Spanie.

Întâmplarea pe care o s-o povestesc nu mi-a fost vestită de nici o premoniție. Cu tot interesul pe care-l nutream față de omul Romero și deși inelul avea asupra lui un efect bizar, cred că nici unul dintre noi nu s-a așteptat câtuși de puțin la ceea ce a urmat când s-a produs explozia. Considerentele geologice impuseseră extinderea minei în adâncime din cel mai jos punct al zonei subterane, iar convingerea șefului de exploatare că dedesubt era o rocă extrem de solidă a determinat plasarea unei cantități imense de dinamită. Romero și cu mine n-am avut nici un rol în această operație, fapt ce explică de ce am aflat de condițiile extraordinare din relatările altora. Încărcătura, mai mare decât se estimase, a părut să zguduie întregul munte. Pe pante, ferestrele barăcilor noastre s-au făcut țandări și în galeriile mai apropiate minerii au fost trântiți la pământ. Lacul Jewel, care era deasupra scenei evenimentelor, s-a umflat ca pe timp de furtună. Când s-a făcut inspecția după aceea, s-a văzut că se căscase un nou abis, nesfârșit, chiar pe locul deflagrației, un hău nemăsurat, de proporții atât de monstruoase, încât nici o frânghie disponibilă nu reușea să-l măsoare, nici toate lămpile să-l lumineze îndeajuns. Uluiți, săpătorii s-au sfătuit cu șeful de exploatare, care a dat dispoziție să se aducă la prăpastie colaci mari de funie, iar aceasta să fie desfășurată și coborâtă până avea să se atingă fundul.

Ceva mai târziu, muncitorii s-au prezentat la șeful nostru pentru a-i aduce la cunoștință eșecul încercării. Ferm, dar respectuos, i-au comunicat refuzul lor de-a se întoarce acolo,

altfel zis, de-a mai lucra în mină câtă vreme prăpastia n-avea să fie rambleiată. În mod neîndoielnic, ceea ce se întâmplase le depășea competența, deoarece se vădise că prăpastia n-avea fund. Șeful nu le-a reproșat nimic. În schimb, a reflectat îndelung și a făcut multe planuri pentru a doua zi. Echipa de noapte n-a lucrat.

Pe la două dimineața, un coiot singuratic a slobozit un urlet lugubru pe panta muntelui. De undeva de pe șantier, un câine a răspuns – la urletul coiotului sau la altceva. O furtună stătea să izbucnească peste lanțul muntos și nori cu forme bizare se adunau cumplit peste peticul încețoșat de lumină celestă care reprezenta strădaniile lunii în creștere de a străluci prin pătura groasă de cirrostratus. M-a trezit glasul lui Romero, care stătea în patul de deasupra. O voce entuziasmată și încordată de un fel de așteptare pe care n-o puteam înțelege:

— *Madre de Dios! El sonido... Ese sonido... Oiga Vd! Lo oye Vd? Señor, SUNETUL ĂLA!*

Am ascultat, întrebându-mă la ce sunet se referea. Coiotul, câinele, furtuna, toate se auzeau, aceasta din urmă devenind tot mai violentă pe măsură ce vântul vuia din ce în ce mai tare și mai furios. Pe fereastra barăcii se vedeau fulgere. L-am întrebat pe mexicanul agitat, repetând sunetele pe care le auzisem:

— *El coyote? El perro? El viento?*

Însă Romero nu mi-a răspuns. După aceea a început să-mi spună în șoaptă, ca înflorat:

— *El ritmo, Señor... El ritmo de la tierra... BĂTAIA ASTA DIN MĂRUNTAIELE PĂMÂNTULUI!*

Atunci am auzit și eu. Da, am auzit și am început să tremur, fără să știu de ce.

Departe, foarte departe sub mine era un sunet – un ritm, exact așa cum spusese peonul – care, deși extrem de slab, acoperea chiar și câinele, coiotul și furtuna care se întetea. Inutil să încerci să-l descrii – era cu neputință de descris. Poate că semăna puțin cu huruitul motoarelor unui vapor uriaș, așa cum ar fi simțite ele de pe punte, însă nu era atât de mecanic, părea a avea viață, conștiință. Dintre toate însușirile lui, ce mă impresiona mai mult era *depărtarea*. În minte mi se învâlmășeau fragmente dintr-un fragment de Joseph Ganvill pe care Poe l-a citat cu un efect copleșitor: „vastitatea, profunzimea și insondabilul lucrărilor Lui, *care au o adâncime mai mare decât fântâna lui Democrit*“.

Deodată, Romero a sărit din pat și s-a postat dinaintea mea, cu ochii țintă la inelul ciudat de pe mâna mea, care scânteia straniu la fiecare fulger, apoi s-a uitat cu atenție spre mină. M-am ridicat și eu și am rămas amândoi nemișcați o vreme, cu urechile ciulite, pe când ritmul neliniștitor părea să capete din ce în ce mai multă viață. Atunci, ca atrași de ceva străin de voința noastră, am făcut câțiva pași spre ușă, al cărei zăngănit în calea vijeliei ne dădea senzația liniștitoare a unei realități pământești. Cântecele din adâncuri – căci cu un cântec semăna de-acum ritmul acela – a început să se audă mai tare și mai deslușit, iar noi ne-am simțit împinși irezistibil în mijlocul furtunii și apoi spre întunecimea căscată a puțului.

N-am întâlnit nici o făptură vie, întrucât echipele de noapte nu mai lucrau și trebuie să fi fost la Dry Gulch, picurând zvonuri sinistre în urechea vreunui barman somnoros. La ghereta paznicului a apărut un pătrățel de lumină gălbuie ca ochiul unui gardian. M-am întrebat o clipă cum suporta el

sunetul ritmic, dar Romero grăbise pasul acum, așa că l-am urmat fără să mă opresc.

Când am coborât în puț, sunetul de dedesubt a început să fie mai complex. Am avut impresia că semăna îngrozitor cu un soi de ceremonie orientală, cu bătăi de tobă și voci care cântau. După cum știți, am trăit multă vreme în India. Romero și cu mine am înaintat fără ezitare palpabilă prin galerii și pe scările care coborau. Mergeam spre lucrul care ne atrăgea, fără să ne putem stăpâni însă teama și șovăiala. La un moment dat, am crezut că mi-am pierdut mințile – asta când, întrebându-mă cum de era drumul luminat, când n-aveam nici felinar, nici lumânare, am observat că inelul străvechi de pe degetul meu emana o strălucire bizară, împrăștiind lumină palidă prin aerul umed și greu.

Deodată, după ce a mai coborât una dintre numeroasele scări grosolane, Romero a început să alerge, lăsându-mă singur. Notele noi, stranii, ale tobelor și ale vocilor pe care le auzeam și eu, dar slab, produsese asupra lui un efect extraordinar. Cu un țipăt sălbatic, a continuat să înainteze anevoios, în orb, prin întunericul cavernei. Îi auzeam țipetele în fața mea, când se poticnea de-a lungul platformelor și se năpustea ca nebunul pe scările șubrede. Așa înspăimântat cum eram, îmi rămânea încă destulă luciditate ca să-mi dau seama că vorbele lui, când erau articulate, îmi deveniseră absolut de neînțeles. Aglomerări de silabe înlocuiseră obișnuitul său amestec de spaniolă stricată și engleză și mai rea. N-am recunoscut printre ele decât cuvântul „*Huitzilopotchli*“, pe care îl striga tot timpul. Mai târziu am regăsit cuvântul acesta în scrierile unui mare istoric, iar înțelegerea mi-a dat fiori.

Momentul culminant al oribilei nopți a fost plin de complicații, dar destul de scurt, începând chiar în vreme ce ajungeam la ultima galerie. Din bezna întinsă în fața mea a izbucnit un ultim strigăt al mexicanului, urmat de un ansamblu de sunete atât de îngrozitoare, încât n-aș mai fi supraviețuit unei asemenea experiențe. În clipa aceea, am avut impresia că toate ororile, toate monstruozitățile ascunse ale pământului se adunaseră la un loc pentru a nimici, într-un suprem efort, specia umană. În același timp, lumina inelului meu dispăruse și am văzut o scânteiere nouă, la câțiva metri în față și în jos. Ajunsesem la prăpastia învăpăiată care, după toate semnele, îl înghițise pe nefericitul Romero. Am înaintat și am scrutat adâncul, devenit acum un pandemoniu de flăcări și de tumult. La început n-am distins decât o lumină orbitoare, dar apoi au apărut niște forme și am văzut... Să fi fost Juan Romero? *O, Doamne, nu îndrăznesc să spun ce am văzut!...* O putere divină mi-a venit în ajutor și mi-a luat din fața ochilor spectacolul acela groaznic, făcând larma să dispară, cu un zgomot pe care l-ar putea produce doar două universuri care se ciocnesc în spațiu. A izbucnit haosul, iar eu m-am prăbușit, fără cunoștință, în pacea uitării.

Nu știu cum să-mi continui povestirea, de vreme ce situația era atât de stranie. Mă voi strădui totuși să închei ce am început, fără să încerc măcar să fac deosebirea între realitate și părere. Când m-am redeșteptat, eram bine sănătos în patul meu și pe fereastră se vedea lucoarea roșiatică a aurorei. Mai încolo, pe o masă, zăcea corpul lipsit de viață al lui Juan Romero, înconjurat de niște bărbați, printre care și medicul minei. Oamenii discutau despre moartea aceea stranie care se abătuse asupra mexicanului în somn, fiind, se pare, în directă legătură

cu trăsnetele cumplite ce loviseră și zgâlțâiseră muntele. Nu se cunoșteau cauzele decesului, iar autopsia nu a reușit să dezvăluie nici un motiv pentru care Romero n-ar fi trebuit să fie încă în viață. Din frânturile de dialog reieșea fără putință de tăgadă că nici Romero și nici eu nu părăsiserăm baraca pe timpul nopții, că nici unul din noi nu fusese treaz în timpul furtunii năprasnice care se abătuse asupra munților Cactus. Furtună care, constataseră niște muncitori coborâți în mină, provocase prăbușirea a numeroase galerii, astupând complet prăpastia adâncă ce inspirase atâta teamă în ajun. Când l-am întrebat pe paznic ce zgomote auzise înainte de trăsnetul acela teribil, mi-a pomenit de coiot, de câine și de urletul vântului de munte – nimic mai mult. Și nu mă îndoiesc de cuvântul lui.

La reluarea lucrului, Arthur, șeful de exploatare, a adunat în jurul său oameni de nădejde și le-a cerut să cerceteze locul genunii care apăruse. Deși n-aveau tragere de inimă, s-au supus, executând un foraj adânc. Rezultatele au fost foarte ciudate. Roca ce acoperise prăpastia, așa cum se văzuse în ajun, nu era dură câtuși de puțin, și totuși acum perforatoarele întâmpinau ceva ce părea o rocă solidă și fără capăt. Cum nu apărea nimic altceva, nici măcar aur, șeful de lucrări puse capăt cercetărilor, dar pe chip i se furișa, din când în când, o expresie de mare perplexitate, cum stătea el gânditor la birou.

Și mai e ceva ciudat. La puțin timp după ce m-am trezit în dimineața aceea de după furtună, am descoperit cu surprindere că inelul indian îmi dispăruse de pe deget. Cu tot atașamentul meu față de el, am simțit o oarecare ușurare când am văzut că nu mai e acolo. Dacă-l furase vreunul din tovarășii mei de la mină, reușise cu iscusință să-și ascundă prada, pentru că, în ciuda anunțurilor și a unei anchete întreprinse de poliție, inelul

n-a mai apărut niciodată. Într-un fel, mă îndoiesc că furtul acesta a fost comis de o mână muritoare, căci în India multe lucruri stranii am avut de învățat.

Părerea mea în legătură cu tot ce mi s-a-ntâmplat diferă de la un moment la altul. La lumina zilei și în aproape toate anotimpurile, pot să cred că, în cea mai mare parte, n-a fost decât un vis. Dar uneori, în zilele de toamnă, pe la două dimineața, când urletul vântului și al fiarelor capătă rezonanțe neliniștitoare, din adâncurile inimaginabile de dedesubt izvorăște impresia îngrozitoare a unei vibrații ritmice... și simt că tranziția lui Juan Romero a fost, într-adevăr, teribilă.

Azathoth

Când bătrânețea s-a abătut asupra lumii și mirarea a pierit din sufletul omenesc, când orașele cenușii au înălțat spre cerul plin de fum turnuri înalte, sinistre și slute, în umbra cărora nu mai era cu putință să visezi la soare ori la câmpurile înflorite ale primăverii, când știința a despuiat pământul de mantia sa de frumusețe și poeții n-au mai cântat decât fantomele deformate din ochii lor încețoșați, cruciși, când, așadar, toate aceste lucruri au devenit un fapt îndeplinit, iar dorințele copilăriei s-au șters din minte pentru totdeauna, s-a găsit un ins dispus să călătorească dincolo de existența aceasta în căutarea tărâmurilor în care zburaseră visele acestei lumi.

Despre numele și locul în care a trăit prea puțin s-a scris, căci acestea aparțineau lumii treziei în întregime, dar se spune că nici unul nu se cunoștea. Este îndeajuns să știm că locuia într-un oraș cu ziduri înalte, unde domnea în permanență un crepuscul steril și în care el muncea zi de zi în semiîntuneric și vacarm. La sfârșitul zilei de lucru, revenea într-o cameră cu o singură fereastră, ce dădea nu spre pajiști și păduri, ci spre o curtică sumbră, la care se zgâiau, în disperare și plictis, alte ferestre. Din camera sa, geamul nu oferea privirii decât ziduri și ferestre, în afară de dățile când te aplecai mult și te uitai în

sus, pe cer, la stelele mărunte ce treceau. Și pentru că, nevăzând decât ziduri și ferestre, un om care visează și citește mult poate înnebuni, ocupantul acelei camere își făcuse obiceiul de a se apleca mult și a se uita în sus noapte de noapte, în speranța de-a zări o rămășiță a lucrurilor ce nu existau în lumea treziei și-n cenușiul orașelor înalte. După mulți ani, începu să știe pe nume stelele care pluteau încet și să le urmărească în închipuire atunci când dispăreau, cu regret parcă, din orizontul lui. Apoi, tot cercetând bolta cerească, ajunse să descopere lucruri misterioase, pe care un ochi obișnuit nici nu bănuiește că există. Și, într-o noapte, o punte fu zvârlită peste prăpastia adâncă, iar cerurile doldora de vise se umflară până la fereastra observatorului singuratic și se amestecară cu aerul modest al încăperii lui, învăluindu-l în fabuloasa lor minunăție.

Năvalnice șuvoaie de beznă violetă, scânteind învăluite în pulbere de aur, pătrunseră atunci în cameră. Apoi izbucniră furtuni de nisip și de foc, vârtejuri izbucnite din spații fără margini, încărcate de parfumurile altor lumi. Se revărsară oceane de opiu, luminate de sori pe care nici o privire nu-i contemplase vreodată și purtând pe valuri nimfe acvatice și delfini ciudați, iviți din adâncuri insondabile. Infinitul mut se roti în jurul visătorului și-l luă cu sine fără să atingă măcar corpul aplecat pe fereastră. Vreme îndelungată, nesocotită de calendarul omenesc, valurile și curenții sferelor îndepărtate îl purtară lin prin împărăția viselor, către care aspira cu toată ființa lui. Visele pierdute de oameni. Și, după ce se scurseră nenumărate cicluri, îl lăsară cu blândețe, în somn, pe malul verde al unui răsărit de soare. Un mal verde cu parfum de lotus și presărat cu camelii roșii.

Descendentul

Scriu culcat pe ceea ce doctorul spune că-i patul de moarte, iar cea mai mare decepție ar fi, pentru mine, ca el să se înșele. Săptămâna viitoare ar urma să aibă loc înmormântarea mea...

Există în Londra un om care începe să urle de fiecare dată când bat clopotele bisericilor. Omul acesta trăiește singur, doar cu pisica lui tărcată, la Gray's Inn, iar lumea spune că e un nebun pașnic. Camera îi e plină de cărți copilărești, inofensive, în paginile fragile ale cărora încearcă să se cufunde ore întregi. Tot ce-și dorește în viață este să nu fie nevoit să gândească. Din vreun motiv special, gândirea i-a devenit un lucru insuportabil și fuge ca de ciumă de orice formă a imaginației. Uscățiv, posomorât și ridat, unii zic totuși că n-ar fi atât de bătrân pe cât arată. Pradă unei terori eterne, tresare la cel mai mic zgomot auzit. Ochii i se măresc atunci nemăsurat și fruntea i se acoperă de sudoare. Nu mai are nici prieteni, nici camarazi, fapt ce-l scutește să răspundă la întrebări. Cei care l-au cunoscut odinioară pe acest ins erudit, pe acest estetic, spun că-i apucă sincer mila când îl văd acum. I-a părăsit pe toți acum mulți ani, iar astăzi nimeni n-ar putea spune dacă a plecat din țară sau dacă nu s-a ascuns cumva într-un refugiu izolat. Stabilit de zece

ani la Gray's Inn, nu și-a evocat niciodată trecutul, până în seara când tânărul Williams a cumpărat scrierea intitulată *Necronomicon*.

Williams era un visător de numai douăzeci și trei de ani. Când se mută în casa aceea veche, simți imediat ceva straniu și suflu de vânt cosmic ce emanau din preajma bătrânului încărunțit de alături. Reuși să-și impună prezența acolo unde prietenii de demult eșuaseră și spaima ce pune uneori stăpânire pe acest observator atent, descărnat și înfricoșat îl fascina. Că omul urmărea și asculta întotdeauna nimeni nu putea să se-ndoiască. Urmărea și asculta mai mult cu sufletul decât cu ochii și urechile și se căznea clipă de clipă să fugă de ceva, cufundându-se neîncetat în romane vesele și insipide. Dar, atunci când clopotele începeau să bată, își astupa urechile, începea să țipe, iar pisica cenușie care stătea cu el urla și ea la unison până la ultima bătaie de clopot ce răsuna pierind în depărtare.

Williams se străduise adesea să afle lucruri profunde sau ascunse de la vecinul său, dar fără rezultat. Bătrânul se manifesta în deplin contrast cu înfățișarea sa fizică. Veșnic afișa un surâs și trăncănea febril, înflăcăându-se copilărește din niște fleacuri. Clipă de clipă, vocea lui se ridica și se-ngroșa, frângându-se, în cele din urmă, într-un falset ascuțit și incoerent. Totuși, Williams nu fu uimit să-l audă spunând că fusese la Harrow și la Oxford, căci replicile sale (chiar și cele mai anodine) purtau amprenta unei vaste erudiții. Necunoscutul se dovedi mai târziu a fi lordul Northam, al cărui castel de pe coasta Yorkshire-ului ajunsese în miezul unor povestiri bizare. Când Williams încercă să aducă vorba despre castel și despre renumita lui origine romană, lordul refuză să

admită că ar fi fost ceva neobișnuit în locul acela și chiar pufni în râs la aluziile ce priveau criptele subterane, săpate în stâncile dure care priveau dojenitoare Marea Nordului.

Lucrurile rămaseră astfel până în seara când Williams aduse infamul *Necronomicon* scris de arabul nebun Abdul Alhazred. De existența acelei cărți blestemată știa de la vârsta de șaisprezece ani, când dragostea lui pentru bizar, ai cărei zori abia mijeau, îl împinsese să-i pună întrebări ciudate unui librar bătrân din Chandos Street, și mereu se întrebese de ce păleau oamenii siliți să vorbească despre ea. Librarul îi spusese că numai cinci exemplare scăpaseră de edictele înverșunate ale preoților și-ale legiuitorilor și toate fuseseră ascunse cu spaimă în sân de deținătorii lor care îndrăzniseră să citească odiosul caracter gotic. Însă acum Williams nu numai că găsisese, în sfârșit, un exemplar accesibil, dar îl și luase în posesie la un preț derizoriu. Îl aflate în prăvălioara unui evreu, la periferia sordidă a Clare Market, de unde mai luase multe lucruri stranii, și i se păruse aproape că-l vede pe bătrânul levit diform zâmbindu-i cu subînțeleș prin câlții de barbă când făcuse marea descoperire. Masiva copertă de piele, cu închizători rezistente, era atât de frumoasă, și prețul, absurd de mic.

Numai aruncând o privire la titlul operei rarisime simți o bucurie imensă, iar unele diagrame ce figurau în textul latin îi treziră cele mai apăsătoare și tulburătoare amintiri. Simți că era imperios să ia acasă obiectul acela uriaș și să se apuce să îl descifreze, așa că îl scoase din prăvălie în asemenea grabă, încât bătrânul evreu chicoti neliniștitor în urma lui. Dar, când ajunse, în sfârșit, în camera lui, pricepu că amestecul de caractere gotice și de latină vulgară îi depășea priceperea lingvistică și apelă cu inima strânsă la ciudatul și temătorul său

prieten ca să-l ajute cu încurcata latină medievală. Lordul Northam, care tocmai îi împărtășea pisicii diverse înțelepciuni inutile, tresări foarte tare când tânărul își făcu apariția. Apoi văzu volumul și începu să tremure din toate încheieturile, iar când Williams îi citi titlul, leșină de-a binelea. Abia după ce-și reveni în simțiri își spuse povestea, plăsmuirea fantastică a nebuniei, murmurând în șoaptă, ca înnebunit, pentru a-și convinge tovarășul să ardă ediția aceea blestemată și să-i risipească cenușa în vânt.

*

Trebuie să fi fost, șopti lordul Northam, ceva în neregulă de la început, dar situația n-ar fi degenerat dacă nu și-ar fi împins cercetările atât de departe. Era al nouăsprezecelea baron dintr-o viță cu începuturi tulburător de îndepărtate – incredibil de îndepărtate, dacă o tradiție incertă poate fi luată în seamă, căci în familie existau povești care plasau obârșiile neamului în epoca dinaintea saxonilor, când un anume Cnaeus Gabinius Capito, tribun militar în Legiunea a III-a Augusta, staționată la vremea respectivă la Lindum, în Britania romană, a fost înlăturat în grabă de la conducere pentru că participase la niște ritualuri ce nu aparțineau nici unei religii cunoscute. Gabinius, se spunea, descoperise în peretele falezei o peșteră unde se adunau în întuneric niște oameni stranii, veniți să facă acolo Semnul Străvechi, oameni stranii, de care și britonii se temeau și care erau ultimii supraviețuitori ai unui ținut de la apus, dispărut sub ape, în urma căruia nu rămăseseră decât insule presărate cu fortificații rotunde, cercuri și altare, dintre care

Stonehenge era cel mai mare. Nu exista, firește, nici o certitudine în legenda care spunea că Gabinius poruncise să se zidească deasupra acelei grote interzise o citadelă inexpugnabilă și întemeiase o seminție pe care picții și saxonii, danezii și normanzii nu reușiseră niciodată s-o înfrângă. Nici în presupoziția tacită că viteazul tovarăș și aghiotant al Prințului Negru – pe care Eduard al III-lea îl făcuse baron de Northam – se trăgea din spița amintită, dar așa se spunea și lucrul nu părea de necrezut; în fond, donjonul de piatră al citadelei semăna izbitor cu arhitectura Zidului lui Hadrian. În copilărie, lordul Northam era asaltat de vise bizare atunci când dormea în părțile mai vechi ale castelului și își făcuse obiceiul ca, la deșteptare, să caute în memorie scene, situații și impresii aproape amorfe cu care nu se întâlnea în stare de veghe. Deveni un visător care găsea viața searbădă și fără împlinire, un căutător de tărâmurii stranie și legături cândva familiare, străine însă de acest pământ.

Convins că lumea noastră fizică este doar un atom într-o țesătură imensă și neliniștitoare și că necunoscute teritorii apasă asupra și pătrund în sfera cunoscutului la fiecare pas, Northam își însușise în tinerețe și în primii ani ai maturității toate cunoștințele posibile în legătură cu religia formală și cu misterele ocultismului. Nicăieri însă nu găsisese liniște și împlinire și, cu trecerea vremii, limitările și banalitatea existenței ajunseră din ce în ce mai înnebunitoare. În anii '90, începu să fie atras de satanism, petrecându-și cea mai mare parte a timpului devorând orice doctrină sau teorie ce părea să promită evadarea din orizonturile închise ale științei și anostele legi neschimbătoare ale Naturii. Cărțile precum relatarea himerică a lui Ignatius Donnelly despre Atlantida le citea din

scoarță-n scoarță, iar în cele scrise de sumedenia de precursori ai lui Charles Fort găsea ciudățenii care îl fermecau. Nu ezita să străbată leghe întregi pe urmele vreunei povești despre un sat în care se petreceau lucruri stranii și odată pornise prin Deșertul Arabiei în căutarea unei Cetăți Nenumite, menționate în relatări obscure, pe care n-o văzuse nimeni niciodată. În el încolți credința ispititoare că exista undeva o poartă ce-i îngăduia găsitului să pătrundă în adâncul misterelor ale căror ecouri zbârnâiau în străfundurile memoriei sale. Poate că ea exista cu adevărat în lumea vizibilă, ori poate că nu exista decât în mintea și în sufletul lui. Poate că, într-o parte neexplorată a creierului său, deținea cheia misterioasă care l-ar fi trezit, în sfârșit, în vieți trecute și viitoare din alte dimensiuni. Care l-ar fi dus la stele, la infiniturile și eternitățile de dincolo de ele.

Cartea

Amintirile îmi sunt foarte confuze. Nu reușesc nici să-mi dau seama unde încep, întrucât uneori simt că am deja în urmă un număr imens de ani, iar alteori mi se pare că prezentul nu e decât un punct izolat într-un infinit cenușiu și inform. Nu sunt sigur nici măcar cum comunic acest mesaj. Sunt conștient că vorbesc, dar am vaga impresie că îmi va fi necesară o intermediere stranie și poate cumplită care să poarte ceea ce spun acolo unde doresc să se audă. Surprinzător de încețoșată este și identitatea mea. Par că am suferit un șoc puternic – poate din cauza unui efect din cale-afară de monstruos al mulțimilor de experiențe unice, incredibile pe care le-am avut.

Experiențele pomenite și-au avut, bineînțeles, originea în cartea aceasta mâncată aproape în întregime de molii. Îmi amintesc că am găsit-o într-un loc slab luminat, nu departe de râul negru și uleios deasupra căruia plutesc mereu pături groase de ceață. Era un loc foarte vechi și rafturile până la tavan, înțesate de volume aproape putrede, se întindeau la nesfârșit prin cămăruțe fără geamuri și alcovuri. Existau, de asemenea, grămezi uriașe și informe de cărți pe jos și în cutii grosolane. Într-una dintre aceste grămezi am descoperit lucrul cu pricina. N-am aflat niciodată titlul, căci primele pagini

lipseau. Dar a căzut și s-a deschis singură spre sfârșit, lăsându-mă să zăresc ceva ce m-a stârnit teribil.

Era o formulă – un soi de listă cu lucruri de făcut și de spus –, în care am recunoscut ceva negru și interzis, ceva despre care mai citisem în pasaje ascunse, de fascinație amestecată cu aversiune, așternute pe hârtie de oamenii aceia stranii din vechime porniți în căutarea secretelor păzite ale universului, ale căror scrieri îmi plăceau atât de mult. Aveam în mâini cheia, un ghid al anumitor porți și tranziții la care misticii au visat și despre care au vorbit încă de la începuturile speciei umane și care conduceau spre libertăți și descoperiri dincolo de cele trei dimensiuni și de spațiile vieții și materiei pe care le cunoaștem. Vreme de secole, oamenii încercaseră zadarnic să regăsească formula aflată acolo, însă acea carte era, într-adevăr, foarte veche. Literele mari ale frazelor latinești înfricoșătoare nu fuseseră imprimate de vreo tiparniță, ci scrise de mâna unui călugăr aproape nebun și aveau o vechime copleșitoare.

Îmi amintesc cum bătrânul se uita lacom la mine și rânjea întruna, după care a făcut un gest straniu cu mâna când am luat cartea. N-a acceptat să-i plătesc, dar abia cu mult mai târziu am înțeles de ce. Pe când mergeam grăbit spre casă pe străduțele înguste, șerpuitoare și înecate în ceață de-a lungul cheiului, am avut impresia neliniștitoare că mă urma pe furiș un zgomot înăbușit de pași. De-o parte și de alta a străzii, casele înclinate, seculare dădeau semne că se trezesc la viață. Îmi păreau morbide și răuvoitoare, ca și cum un canal de înțelegere malefică, stăvilat până atunci, s-ar fi deschis pe neașteptate. Aveam impresia că zidurile, frontoanele de cărămidă mucegăită, ghipsul și bârnele năpădite de ciuperci – cu ferestre dubioase cu grilaje, ca niște ochi, care mă priveau cu lăcomie –

nu aveau cum să n-o ia din loc și să mă strivească... și nu citisem decât cel mai mic fragment din acel poem blasfemator înainte de-a închide cartea și de-a o lua acasă.

Îmi amintesc cum am citit cartea, în cele din urmă – alb ca varul și încuiat la mansarda pe care o dedicasem cu mult timp în urmă cercetărilor mele ciudate. Casa mare în care locuiam era foarte liniștită, pentru că mă dusesem sus abia după miezul nopții. Cred că pe atunci aveam o familie – deși detaliile îmi sunt foarte neclare – și știu că erau mulți servitori prin preajmă. În ce an s-au petrecut toate acestea însă n-aș putea să spun, căci de atunci am cunoscut multe epoci și dimensiuni, pierzând și remodelându-mi complet noțiunea timpului. La lumina lumânărilor am citit – îmi amintesc cum ceara picura neîncetat – și auzeam din când în când bătăile orologiilor în depărtare. Mi se părea că țin socoteala bătăilor aceluia cu o concentrare aparte, ca și cum m-aș fi temut să nu aud cumva, printre notele obișnuite, vreun sunet diferit, care nu-și avea locul acolo.

Apoi au apărut primul râcâit și primul bâjbâit în lucarna care străjuia toate acoperișurile orașului. În clipele acelea citeam cu glas tare paragraful al nouălea din poemul principal și mi-am dat seama, tremurând, ce însemna. Căci cel ce trece dincolo de porți întotdeauna capătă o umbră și singur nu va mai fi nicicând. Făcusem incantația – iar cartea era singura la care mă gândisem. În noaptea aceea, am trecut dincolo de poartă, intrând într-un vârtej unde timpul și imaginile erau complet deformate, iar când dimineața m-a găsit la mansardă, am văzut în pereți, în rafturi și în corpurile de iluminat ceea ce nu mai văzusem niciodată.

Nici n-aș mai fi putut să văd vreodată lumea cu aceiași ochi. Amestecat cu decorul din prezent există întotdeauna un strop de trecut și un strop de viitor. Obiecte odinioară familiare îmi păreau brusc străine din noua perspectivă pe care o adusesese extinderea vederii. Începând de atunci, am pășit într-un vis fantastic de forme neștiute și în parte cunoscute, și cu fiecare poartă de care treceam, cu atât mi-era mai greu să recunosc obiectele din sfera strâmtă de care fusesem legat atâta vreme. Ceea ce vedeam eu în jur nu mai vedea nimeni. Am devenit și mai tăcut, și distant, ca să nu fiu considerat nebun. Căinii se temeau de mine, căci percepeau umbra aflată de fiecare dată în preajma mea. Dar citeam mai mult – cărți și manuscrise uitate, ascunse, la care mă conducea noua mea vedere – și treceam de alte și alte porți ale spațiului, ființei și vieții spre inima cosmosului neștiut.

Îmi amintesc noaptea când am trasat cele cinci cercuri concentrice de foc pe podea și, stând în picioare în cel din mijloc, am recitat acea litanie îngrozitoare adusă de mesagerul din Tartaria. Pereții s-au topit și un suflu întunecat m-a purtat prin spații cenușii, de nepătruns, la câțiva kilometri deasupra piscurilor oțelite ale unor munți misterioși. După o vreme a fost beznă deplină, apoi lumina miriadelor de stele, care alcătuiau constelații ciudate, nemaivăzute. În cele din urmă, am văzut, mult sub mine, o câmpie înverzită și am zărit turnurile întortocheate ale unui oraș cum nu mai văzusem și nici nu mai citisem sau visasem vreodată. Coborând spre oraș, am distins o imensă clădire pătrată din piatră într-un spațiu deschis și am simțit ghearele unei frici înflorătoare. Am țipat și m-am zbatut și, după un moment de inconștiență, m-am regăsit în mansardă, întins cât eram de lung peste cele cinci cercuri fosforescente.

Călătoria aceea n-a fost nici mai bizară, nici mai puțin bizară decât cele pe care le făcusem în multe alte nopți. Spaima însă mi-a fost mai puternică, fiindcă știam că ajunsesem mai aproape ca niciodată de hăurile și lumile de dincolo. Ca urmare, am devenit mai prudent cu incantațiile, căci n-aveam nici cea mai mică dorință să-mi părăsesc corpul și lumea și să plonjez în genuni necunoscute, de unde să nu mă mai pot întoarce nicicând.

O apariție sub clar de lună

Morgan nu-i om de litere. De fapt, el nu-i în stare nici măcar să vorbească engleza corect. Acesta e motivul care m-a determinat să-mi pun întrebări în legătură cu cele scrise de el, deși altora le-am stârnit râsul.

În seara când i s-a întâmplat, era singur. Brusc, l-a invadat o dorință nestăvilită de-a scrie; apucând un stilou, a început să aștearnă rândurile următoare:

„Mă numesc Howard Phillips. Locuiesc pe College Street la numărul 66, în Providence, Rhode Island. În 24 noiembrie 1927 – evident, nu știu în ce an suntem acum –, am adormit și am început să visez, iar de atunci nu m-am mai putut trezi.

Visul a început într-un smârc sumbru și învăluit de ceață, sub un cer cenușiu de toamnă, la nord de o faleză povârnită, plină de licheni. Împins de nu știu ce căutare obscură, escaladam peretele unei râpe amețitoare, până când atenția mi-a fost atrasă de deschiderile negre, căscate, ale unui mare număr de vizuini adânc înfundate în măruntaiele platoului stâncos.

Pe măsură ce mă cățăram, mi-am dat seama că unele porțiuni ale drumului pe care apucasem erau ieșite în afară și

extrem de întunecoase, împiedicându-mă să văd vizuinele care ar fi putut exista acolo. Într-un singur asemenea loc din cale-afară de obscur am simțit cum mă cuprinde un acces de frică. Era ca și cum o emanație subtilă și impalpabilă ar fi ieșit din prăpastie să se înstăpânească pe sufletul meu. Dar întunericul era prea adânc ca să pot vedea sursa temerilor mele.

Continuându-mi efortul, am ieșit, în cele din urmă, pe o platformă de piatră acoperită cu mușchi, luminată de o palidă rază de lună, care înlocuise astrul apus al zilei. În jurul meu nu era nici un semn de viață, însă am distins imediat un zgomot aparte urcând din freamățul mlaștinii fetide de unde plecasem.

Am mai mers câțva timp și am descoperit niște șine ruginite de tramvai și stâlpi roși de cari care susțineau încă firele electrice fragile și lăsate. Urmând același drum, am ajuns curând în fața unui tramvai galben. Avea numărul 1852. Era un vehicul modest, cu două vagoane, dintre cele comune între anii 1900 și 1910. Era gol, dar gata de plecare, troleul fiind pe fir și pompa de frână palpitând la răstimpuri sub podea. M-am urcat și m-am uitat în zadar după întrerupător – observând astfel absența manetei, ceea ce însemna și absența temporară a vatmanului. Apoi m-am așezat pe unul dintre scaunele față în față din mijloc, așteptând sosirea echipajului și pornirea vehiculului. Imediat, am auzit iarba rară foșnind în stânga mea și am văzut două siluete sumbre de bărbat apărând în lumina lunii. Aveau caschetele regulamentare ale companiei de transport și nu m-am putut îndoi că erau conductorul și vatmanul. Apoi unul dintre ei a *adulmecat* aerul într-un chip bizar, și-a înălțat fața spre cer și a început să urle la lună. Celălalt a căzut în patru labe și a început să alerge spre tramvai.

M-am ridicat dintr-odată și am sărit afară ca un smintit, fugind mai departe pe platou leghe întregi, până când, epuizat, m-am trezit. Nu vederea conductorului ce alerga în patru labe mă speriasse într-atâta, ci chipul vatmanului, care nu mai era acum decât un con alb, terminat cu un tentacul roșu ca sângele...

Chiar dacă știam prea bine că e doar un vis, îl simțeam teribil și dezagreabil.

Din acea noapte de groază, mă rog întruna să mă trezesc. Degeaba!

În schimb, am devenit *locuitor* al acestui univers de coșmar! Acea noapte dintâi s-a risipit odată cu zorii, iar eu rătăceam peste pustiile pământuri mlăștinoase. La căderea nopții, încă rătăceam, sperând să mă trezesc. Dar, deodată, dând bălăriile la o parte, am văzut tramvaiul străvechi – și, alături de el, o apariție cu fața conică ridicând capul spre cer și urlând sumbru la lună!

În fiecare zi se întâmplă la fel. Și fiecare noapte mă duce mereu în locul acela oribil. Încerc să stau nemișcat când vine noaptea, însă probabil că merg în somn, căci de fiecare dată când deschid ochii, am în față apariția aceea cumplită, urlând la luna palidă. Și de fiecare dată fac cale întoarsă și fug ca un dement.

Doamne, când o să mă trezesc?“

Asta a scris Morgan. M-aș duce la numărul 66 de pe College Street, în Providence, însă mi-e teamă de ce-aș putea descoperi acolo.

Sărbătoarea

„Efficiunt Daemones, ut quae non sunt, sic tamen quasi sint, conspicienda hominibus exhibeant.”¹

Lactanțiu

Eram departe de casă și farmecul mării de la răsărit mă copleșea. În amurg, o auzeam spărgându-se de stânci și știam că se întinde de cealaltă parte a colinei pe care sălcii noduroase se răsuceau spre cer și spre cele dintâi stele ale serii. Și pentru că străbunii mă chemaseră în orașul vechi, mi-am continuat drumul anevoios prin zăpada mică și proaspătă, pe o cale ce suia singuratică spre locul unde, printre copaci, licărea Aldebaran. Țineam drumul spre așezarea străveche, pe care n-o văzusem niciodată, dar pe care o visasem de multe ori.

Era Yule, sărbătoarea pe care oamenii o numesc Crăciun, știind în adâncul inimii că e mai veche decât Bethleemul și Babilonul, mai veche decât Memfisul și omenirea. Era Yule, iar eu ajunsesem în sfârșit în fața vechii așezări de pe malul mării, unde locuiseră strămoșii mei și unde celebraseră sărbătoarea

pe vremea când lucrul acesta era interzis. Aici își sfătuiseră copiii să țină sărbătoarea o dată la o sută de ani, pentru ca amintirea secretelor ancestrale să nu se piardă. Ai mei se trăgeau dintr-un neam vechi, vechi chiar și la vremea când țara asta a fost colonizată, acum trei sute de ani. Și erau ciudați, fiindcă veniseră, popor întunecat și ascuns, de la sud, din niște grădini opiacee pline de orhidee. Vorbeau altă limbă înainte de-a o deprinde pe a pescarilor cu ochi albaștri. Acum sunt risipiți și practică ritualuri misterioase pe care nimeni altcineva nu le mai înțelege. În noaptea aceea eram singurul care se întorcea în vechea așezare pescărească, așa cum porunea tradiția. Căci numai cei săraci și singuri își mai amintesc.

De partea cealaltă a colinei, târgul Kingsport se întindea sub brumă, sub zăpadă, cu vechile sale giruete, cu clopotnițele, cu acoperișurile și hornurile sale, cu cheiuri și podețe, cu sălcii și cimitire. Vedeam nesfârșitele labirinturi de străzi povârnite, strâmte, întortocheate, piscul amețitor încununat de biserică, pe care vremea nu cutează s-o degradeze, și întinsa aglomerare de case coloniale, îngrămădite ori împrăștiate la toate nivelurile ca niște cuburi de copil.

Timpul plana cu aripile lui cenușii peste acoperișurile albite de zăpadă, peste ferestruici semicirculare și ferestre obișnuite micuțe, luminând una lângă alta crepusculul înghețat pentru a se alătura lui Orion și stelelor arhaice. Iar peste cheiuri putrede se spărgea marea, marea secretă, imemorială, de unde venise acel popor în alte timpuri.

Alături de drum, în vârful colinei, sub rafalele vântului se iveau ceva mai înalt și mi-am dat seama că era un cimitir în care pietrele negre de mormânt ieșeau macabru de sub zăpadă ca unghiile descompuse ale unui cadavru gigantic. Lipsit de urme,

drumul lăsa impresia unei singurătăți depline și câteodată mi se părea că aud în depărtare un scrâșnet oribil, ca o spânzurătoare în vânt. În 1692, au spânzurat patru oameni din neamul meu pentru vrăjitorie, dar nu știam cu precizie în ce loc.

Drumul șerpuia, coborând panta spre mare. Am ciulit urechile ca să ascult zgomotele vesele ale unui sat la ceas de seară, dar nu le-am auzit. Apoi m-am gândit la perioada din an și mi-am zis că acest vechi neam puritan putea avea obiceiuri de Crăciun necunoscute mie, rugându-se în tăcere la gura focului. Așa că n-am mai încercat să aud ecouri ale bucuriei sau să caut cu privirea alți drumeți, ci mi-am urmat calea, trecând de gospodăriile cu lumini slabe și ziduri de piatră, până în locul unde firmele vechilor prăvălioare și taverna scârțâiau sub briza sărată, iar ciocănelele grotești ale ușilor mărginite de coloane luceau de-a lungul ulicioarelor pustii, nepietruite, în lumina care pătrundea prin perdelele ferestruicilor.

Văzusem hărți ale orașului și știam unde găsesc locuința neamului meu. Mi se spusese că aveam să fiu recunoscut și că mi se va da binețe, căci legenda are viață lungă. De asta mă grăbeam pe Back Street spre Circle Court, prin zăpada proaspătă ce acoperea dalele de piatră ale pavajului, acolo unde Green Lane se întâlnește cu piața. Vechile hărți erau încă folositoare și n-am avut nici un necaz, chiar dacă în Arkham m-au mințit, pesemne, spunându-mi că tramvaiul vine până aici, pentru că deasupra n-am văzut nici un cablu. Și oricum zăpada ar fi acoperit șinele. Mă bucuram că alesesem să merg pe jos, căci, văzut de pe colină, târgul alb îmi păruse magnific, iar acum ardeam de nerăbdare să bat la poarta neamului meu, a șaptea casă pe stânga din Green Lane, cea cu acoperiș vechi și

ascuțit, cu al doilea cat ieșit în afară, construită toată înainte de 1650.

Apropiindu-mă, am observat lumină înăuntru. Privind pe ferestrele cu grilaj, am văzut că de la zidire casa probabil că nu se schimbase prea mult. Partea superioară ieșită în afară străjuia străduța îngustă și năpădită de buruieni, aproape atingând acoperișul casei din față, așa că mă aflam într-un fel de tunel. Nu exista trotuar, dar multe clădiri aveau intrările înălțate, la care se ajungea pe o scară dublă, cu balustrade de fier. Peisajul era ciudat, dar, cum nu mai călătorisem în New England, nu știam cum fusese înainte. Îmi plăcea, însă aș fi preferat să văd urme pe zăpadă, oameni pe străzi și măcar câteva ferestre care să nu aibă perdelele trase.

Când am bătut la ușă cu arhaicul ciocănel de fier, m-a încercat puțin teama. Frica se strecurase în mine, poate din pricina moștenirii mele bizare, a serii triste și a liniștii ciudate din acel oraș vechi cu obiceiuri neobișnuite. Iar atunci când am primit răspuns, teama m-a cuprins de-a binelea, fiindcă n-auzisem nici un pas înainte ca poarta să se deschidă scârțâind. Dar frica n-a durat mult, căci bătrânul în cămașă de noapte și papuci din cadrul ușii avea o față liniștită, care mă alina. Și, deși m-a făcut să pricep prin semne că era mut, mi-a scris și un mesaj tradițional de bun venit cu stilul pe tăblița de ceară pe care o avea în mână.

Mi-a făcut semn să intru într-o încăpere joasă, cu lumânări aprinse, cu grinzi aparente, masive și negre, și cu mobilier sumar din secolul al XVII-lea. Acolo, trecutul era viu, nici un detaliu nu lipsea. Existau o vatră monumentală și o vârtelniță asupra căreia stătea aplecată o bătrână cu șal și bonetă, depănând în tăcere, deși era sărbătoare. Locul avea o vagă

umezeală și m-a mirat lipsa focului. Lavița cu spătar înalt stătea chiar în fața șirului de ferestre cu perdelele trase și părea să nu fie goală, deși nu eram sigur de asta. Nu-mi plăcea tot ce vedeam și iarăși mi s-a făcut frică. Teama îmi era alimentată tocmai de ceea ce înainte o potolise, căci, cu cât mă uitam mai mult la chipul liniștit al bătrânului, cu atât liniștea aceasta mă înfricoșa mai tare. Nu i se mișcau ochii, iar pielea prea aducea a ceară. Curând, am început să fiu convins că nici nu era o față, ci o mască iscusită. Dar mâinile moi, acoperite ciudat cu mănuși, scriau genial pe tăbliță și îmi spuneau că trebuie să aștept puțin înainte de-a fi condus la locul sărbătorii.

Arătându-mi un scaun, o masă și un teanc de cărți, bătrânul a ieșit din încăpere, iar atunci când m-am așezat să citesc, am constatat că volumele erau vechi și mucegăite și că printre ele se numărau teribilele *Minuni ale științei* de Morryster, redutabilul *Saducismus Triumphatus* de Joseph Glanvill, publicat în 1681, înspăimântătoarea *Daemonolatreia* de Remigius, tipărită în 1595 la Lyon, și, cel mai rău, secretul *Necronomicon* al arabului nebun Abdul Alhazred, în traducerea latinească interzisă a lui Olaus Wormius, volum pe care nu-l văzusem niciodată, dar despre care auzisem lucruri monstruoase șoptite pe la colțuri. Nu vorbea nimeni cu mine, însă distingeam scârțâitul firmelor în vântul de afară și sfârâitul vârtelniței la care bătrâna cu bonetă depăna, depăna mai departe în tăcere. Încăperea, cărțile și oamenii mi se păreau sinistri și neliniștitori; cum însă vechea tradiție a înaintașilor mei mă poftise la niște sărbători stranii, mă așteptam la lucruri bizare. Prin urmare, am încercat să citesc și, curând, am descoperit în blestematul *Necronomicon* ceva ce m-a absorbit cu totul. O idee și o legendă prea oribile pentru o

mente întreagă sau o conștiință. Însă nu mi-a făcut nici o plăcere când mi s-a părut că aud una dintre ferestrele din fața laviței închizându-se, ca și cum ar fi fost deschisă pe furiș. Și asta după un sfârâit ce nu venea de la vârtelnița bătrânei. Ceea ce totuși nu însemna mare lucru, fiindcă bătrâna depăna iute și pendula cea veche bătuse chiar în acel moment. După aceea n-am mai avut impresia că pe laviță mai erau și alți oameni și am citit mai departe, concentrat și înspăimântat, până când bătrânul s-a întors, încălțat cu cizme și îmbrăcat într-un costum tradițional lejer, și s-a așezat chiar pe laviță, ca să nu-l pot vedea. Așteptarea îmi puneă negreșit nervii la încercare, stare agravată de cartea blasfematoare pe care o țineam în mâini. Când însă a bătut ora unsprezece, bătrânul s-a ridicat, s-a îndreptat ușor spre o ladă sculptată enormă, așezată într-un colț, și a scos de acolo două pelerine cu glugă. Una a îmbrăcat-o el, iar pe cealaltă a pus-o pe umerii bătrânei, care se oprise din depănatul ei monoton. Apoi, împreună, s-au îndreptat spre ieșire. Femeia șchiopăta, iar bătrânul, după ce a înșfăcat chiar cartea pe care o citeam, mi-a făcut semn să-i urmez, trăgându-și gluga și acoperindu-și chipul ori masca aceea încremenită.

Am ieșit în rețeaua întortocheată, neluminată de lună, a străzilor aceluia oraș de-o incredibilă vechime; am ieșit când luminile de la ferestrele cu perdele trase începeau să se stingă una după alta, iar Steaua Câinelui privea amenințător mulțimea siluetelor cu pelerină ce ieșeau din case pentru a alcătui o monstruoasă procesiune, și asta pe lângă firmele care scârțâiau și zidurile străvechi, acoperișurile de paie și ferestrele cu grilaj, pe ulicioare abrupte unde casele șubrede și înghesuite se prăbușeau în ruină, prin curți și prin cimitire unde felinarele care se legănau formau constelații bete și tainice.

În mulțimea tăcută, îmi urmam călăuzele înghiontit de coate ce păreau de o moliciune nenaturală și împins de piepturi și burți anormal de fleșcăite. Dar n-am văzut nici un chip și n-am auzit nici un cuvânt. Sus, sus, sus șerpuiau bizarele coloane și am remarcat că pelerinii înaintau spre un punct în care se întâlneau toate străzile, pe vârful unui deal înalt din mijlocul orașului, pe care era cocoțată o biserică mare și albă. O văzusem de pe drum, când mă uitam la Kingsport, pe înserate, și mă înfiorase, deoarece aveam impresia că Aldebaran se balansa pe clopotnița fantomatică.

Biserica era înconjurată de un spațiu descoperit, având, într-o parte, morminte spectrale, iar în cealaltă, o piațetă pavată unde vântul măturase zăpada, loc mărginit de case tulburător de arhaice, cu acoperișuri ascuțite și frontoane ieșite în afară. Focuri ale morții dansau pe morminte, scoțând la iveală priveliști înfricoșătoare, dar, în mod ciudat, nu aruncau nici o umbră. Dincolo de cimitir nu mai erau case, așa că puteam zări vârful dealului și scânteierea stelelor peste port, chiar dacă orașul nu se vedea în noapte. Numai din când în când se mai vedea câte un felinar legănându-se înfricoșător pe străduțele șerpuite, ajungând din urmă mulțimea care acum, în tăcere, se înghesuia în biserică. Am așteptat ca grupul să dispară prin intrarea întunecată, inclusiv cei rămași la urmă. Bătrânul mă trăgea de mânecă, dar eu hotărâsem să fiu ultimul. Până la urmă, am intrat, cu bărbatul sinistru și bătrâna cu depănatul în fața mea. Trecând peste prag și ajungând în acel templu plin de oameni care roiau într-un întuneric fără seamăn, m-am întors să mai văd o dată lumea de afară, în vreme ce fosforescența cimitirului arunca o lumină bolnăvicioasă pe dalele din vârful colinei. Și, când am făcut asta, m-au trecut fiorii. Căci, dacă

vântul nu lăsase pe acolo multă zăpadă, rămâneau totuși niște petice pe drumul spre intrare și, aruncând o privire fugară, ochilor mei tulburați li s-a părut că nu exista nici o urmă de pași, nici măcar a pașilor mei.

Biserica era slab luminată de felinarele care intraseră, căci cea mai mare parte a mulțimii dispăruse. Se scursese de-a lungul navei, printre bănci, spre trapa ce ducea la cripte, căscată înspăimântător chiar în fața amvonului, pe care se înghesuia acum în liniște deplină. Am coborât docil treptele tocite de pași și m-am trezit într-o criptă sumbră, sufocantă. Capătul acelei sinuoase procesiuni de noctambuli părea oribil, iar văzându-i cum se strecurau într-un mormânt venerabil, mi s-au părut și mai oribili. Apoi am observat că pe podeaua criptei era o deschizătură prin care pătrundea mulțimea. Într-o clipită, coboram cu toții pe o scară în spirală, îngustă, umedă, cu un miros din cale-afară de puternic, care se încolăcea la nesfârșit până în măruntaiele dealului, trecând pe lângă pereți monotoni de piatră cu mortar care se fărâmița și pe care se prelingeau picuri de apă. A fost o coborâre șocantă, tăcută și, după o bucată bună de drum, am remarcat că pereții și treptele începeau să se preschimbe în natură, de parcă totul era acum cioplit în stâncă. Mai tare mă tulbura faptul că miriadele acelea de pași nu făceau nici un zgomot, nu trezeau nici un ecou. După alte secole de coborâre, am văzut niște căi de acces sau vizuini laterale, care, venite din adâncul tenebrelor neștiute, comunicau cu acest puț plin de mistere nocturne. Curând, erau foarte multe la număr, ca niște catacombe necuvioase în care se ascundea o amenințare fără nume, iar duhoarea lor de putreziciune a devenit insuportabilă. Știam că trebuie să fi străbătut muntele și să ne aflăm chiar sub Kingsport, așa că m-am cutremurat la

gândul unui oraș atât de îmbătrânit și atât de ros de răul ce viermuia în subteran.

Apoi am văzut sclipirea pâlpâitoare a unei lumini palide și am auzit pleoscăitul înșelător al unor ape tenebroase. M-am înflorat din nou, căci întâmplările din noaptea aceea nu-mi plăceau deloc. Aș fi vrut ca strămoșii să nu mă fi chemat nicicând să iau parte la acest ritual ancestral. Cum treptele și trecerile se lărgiseră, am distins un alt zvon, ca de flaut slab, tânguitor, și deodată s-a ivit în fața mea spectacolul nemărginit al unei lumi subterane – un mal întins și mâlos, plin de ciuperci, luminat de o coloană de flăcări verzui și bolnăvicioase și scăldat de un fluviu larg, uleios, ieșit din abisuri îngrozitoare și nebănuite, pentru a se vărsa în cele mai negre golfuri din oceanul imemorial.

Amețit și gâfâind, am privit întinderea aceea blestemată de ciuperci uriașe, de lepră dospită și apă noroioasă, observând că siluetele cu pelerină alcătuiau un semicerc în jurul coloanei pâlpâitoare. Era ritualul de Yule, mai vechi decât omul și menit să-i supraviețuiască, ritualul ancestral al solstițiului și al promisiunii unei primăveri ce urmează zăpezilor, ritualul focului și al arborilor veșnic verzi, al luminii și al muzicii. În caverna infernală i-am văzut săvârșind ritualul, închinându-se la coloana de flăcări și aruncând în apă pumni de vegetație mâzgoasă ce răspândea reflexe verzui în lumina bolnăvicioasă. Am văzut acestea și am mai văzut ceva fără formă, chircit departe de lumină și suflând cu putere într-un flaut, iar pe când arătarea sufla astfel, mi se părea că aud bătăi înăbușite de aripi în întunericul fetid prin care nu puteam distinge nimic. Cel mai mult mă îngrozea însă coloana de lumină izbucnită asemenea unui vulcan din profunzimi insondabile, care nu arunca nici o

umbră, spre deosebire de flăcările obișnuite, și împrăștiata pe luciul pietrei o cocleală otrăvită. Din arderea aceea emana nu căldură, ci năclăiala morții și a descompunerii.

Omul care mă adusese acolo se înghesuia acum spre văpaia hidoasă, făcând gesturi ritualice rigide spre semicercul din fața lui. La un moment dat s-a prosternat în semn de adorație, ținând deasupra capului abominabilul *Necronomicon* pe care-l adusese. M-am prosternat și eu, căci scrierile strămoșilor mei îmi porunceau să mă supun ceremonialului. Apoi bătrânul a făcut un semn către cântărețul din flaut pe jumătate ascuns în umbră, care și-a schimbat imediat melodia lentă cu un cântec ceva mai vioi, pe alt ton, provocator, stârnind astfel o oroare pe cât de greu de imaginat, pe atât de neașteptată. Văzând acestea, aproape că m-am prăbușit pe solul acoperit de licheni, răpus de o groază ce nu aparținea lumii noastre și nici unei alteia, putând izvorî doar din absurdele spații dintre stele.

Venită din tenebre de neînchipuit, de dincolo de lumina cangrenoasă a văpăii, din străfundul Tartarului pe care fluviul uleios îl străbătea, a apărut apoi o hoardă de făpturi înaripate, îmblânzite și hibride, pe care un ochi normal și o minte sănătoasă n-ar fi avut puterea să și le închipuie. Nu erau nici pe de-a-ntregul ciori, nici cârțițe, nici vulturi, nici furnici, nici vampiri, nici ființe omenești în descompunere. Erau însă ceva de care nu pot și nici nu vreau să-mi amintesc. Înaintau șontăcând, unele pe picioarele lor palmate, altele ajutându-se de aripile membranoase. Când au ajuns lângă mulțimea adoratorilor, siluetele cu glugă le-au încălecat și s-au îndepărtat una câte una în lungul acelui fluviu neluminat, prin surpături și galerii cumplite, în care izvoare otrăvite alimentau niște cascade înfricoșătoare.

Bătrâna plecase cu mulțimea, iar bătrânul rămăsese numai din pricină că eu, atunci când mi se ceruse, refuzasem să iau un animal și să-l încălec, cum făcuseră ceilalți. Ridicându-mă în picioare, am observat că informul cântăreț din flaut dispăruse, însă două dintre fiare așteptau încă acolo. Când mi-a văzut șovăiala, bătrânul și-a scos stilul și tăblița, scriind pe ea că el era adevăratul trimis al strămoșilor mei care întemeiaseră celebrarea lui Yule pe aceste meleaguri străvechi, că se hotărâse ca eu să mă întorc și că cele mai mari taine încă nu fuseseră săvârșite. A scris toate acestea cu litere de demult și, deoarece ezitam în continuare, a scos de sub pelerină un sigiliu și un ceasornic, ambele cu însemnele familiei mele, pentru a dovedi că este cine susține. Însă era o dovadă îngrozitoare, căci din vechile documente știam că acel ceasornic fusese îngropat odată cu stră-stră-stră-străbunicul meu, în 1698.

Bătrânul și-a ridicat atunci gluga, ca să văd cât de mult semăna cu cei din familia mea, dar n-am putut decât să mă înfior, convins că fața lui nu era altceva decât o mască diabolică de ceară. Animalele înaripate scurmuau acum prin licheni și am văzut că bătrânul era aproape tot atât de agitat ca și ele. Când una dintre arătări a început să se legene, dând să se îndepărteze, el s-a răsucit brusc s-o oprească, atât de brusc, încât mișcarea i-a deplasat masca de ceară de pe ceea ce trebuie să-i fi fost capul. Și atunci, întrucât creatura de coșmar îmi tăia drumul spre scara de piatră pe care coborâsem, am sărit în fluviul uleios ce curgea gâlgâind către mare, m-am aruncat în zeama putredă a pământului, mai înainte ca urletele mele delirante să atragă asupra-mi legiuni de cadavre din adâncurile pestilențiale.

La spital mi-au spus că fusesem găsit aproape degerat, în zori, în portul din Kingsport, ținându-mă de catargul plutitor pe care întâmplarea mi-l scosese în cale ca să mă salveze. Mi-au spus că în noaptea precedentă, pe când traversam colina, greșisem direcția și căzusem de pe stânci la Orange Point, lucru pe care îl deduseseră după urmele de pași din zăpadă. Nu le puteam spune nimic, pentru că totul era greșit. Totul era greșit, de la fereastra largă pe care se vedea o mare de acoperișuri, dintre care doar unul din cinci era vechi, la zgomotul tramvaielor și mașinilor de pe stradă. Mi-au repetat că sunt în Kingsport, și nu puteam să neg. Când am înnebunit aflând că spitalul era în apropierea vechiului cimitir de pe Central Hill, m-au trimis la spitalul Sfânta Maria din Arkham, unde puteau să mă trateze mai bine. Îmi plăcea acolo, pentru că doctorii erau deschiși la minte și chiar și-au folosit relațiile ca să-mi procure exemplarul bine păzit din hulitul *Necronomicon* al lui Alhazred de la biblioteca Universității Miskatonic. Spuneau ceva de-o „psihoză” și au căzut de acord că era mai bine să scap de toate obsesiile care mă chinuiau.

Așa că am citit din nou capitolul acela înspăimântător și m-am înfiorat și mai mult pentru că nu mi se părea nimic nou. Îl citisem deja, indiferent de ce spuneau amprente, și era mai bine să uit unde anume. Nu exista nimeni – în orele de veghe – care să-mi poată reaminti. Dar visele îmi sunt pline de groază din pricina unor fraze pe care nu îndrăznesc să le citez. N-o să citez decât un pasaj, pe care l-am tradus cât am putut de bine, din acea ciudată latină vulgară:

„Cavernele cele mai adânci”, scrie arabul nebun, „nu pot fi observate de ochii văzători, căci ele ascund ciudate și înfricoșătoare minuni. Blestemat fie pământul unde gândurile

moarte renasc sub înfățișări stranii și afurisită fie mintea ce nu are în ea pic de judecată. Drept a zis Ibn Schacabao că-i fericit mormântul unde n-a zăcut nici un vrăjitor, fericit orașul în care vrăjitorii au fost făcuți cenușă. Căci se știe că sufletul celui cumpărat de diavol iese din stârvul său de lut, hrănind și învățând viermele ce roade, până când din putreziciune izbucnește viața, iar necrofagii pământului cresc și devin destul de tari încât să-l tortureze și se umflă groaznic ca să-l pustiască. Mari găuri sunt săpate în ascuns, pe unde ar trebui să fie îndestulători porii pământului, iar târâtoarele au început să umble.“

- [1.](#) Demonii lucrează în așa fel încât lucruri care nu există le apar oamenilor ca reale (lat.) (n.r.).

El

L-am văzut într-o noapte fără somn, pe când umblam cuprins de disperare ca să-mi salvez mintea și sufletul. Părea că venirea mea la New York fusese o greșeală. Acolo unde căutasem încântare și inspirație, în labirinturile aglomerate ale vechilor străzi care șerpuiesc la nesfârșit din curți, piețe și zone de țărm uitate spre curți, piețe și zone de țărm la fel de uitate, printre modernele turnuri ciclopice și clădiri care se înalță negre ca în Babilon când luna începe să descrească, nu descoperisem decât un sentiment oribil și apăsător ce amenința să mă ia în stăpânire, să mă paralizeze, să mă distrugă.

Deziluzia a venit încetul cu încetul. Sosind în oraș pentru prima oară, îl contemplasem în amurg de pe un pod, maiestuos întins deasupra apei, iar nemaivăzutele lui piscuri și piramide se înălțau delicate ca niște flori din revărsări de ceață violetă ca să se joace cu norii aurii învăpăiați și cu primele stele ale serii. Apoi se lumina, fereastră cu fereastră, deasupra undelor scânteietoare pe care se legăneau și lunecau felinare și goarne grave urlau armonii stranii, orașul însuși devenind un cer înstelat de vis, scăldat într-o muzică feerică, și una cu minunățiile din Carcassonne, Samarkand, El Dorado și din toate celelalte orașe glorioase și fabuloase în parte. La puțin timp

după aceea, mi-am lăsat pașii purtați pe străduțele acelea vechi, atât de scumpe închipuirii mele – alei și pasaje înguste și întortocheate, unde salbe de cărămizi roșii erau luminate de micile lucarne de deasupra intrărilor cu coloane care văzuseră trecând calești aurite și lectici lambrisate. Și, în prima clipă în care mi-am dat seama de toate aceste lucruri la care visasem atâta vreme, mi-am spus că pătrunsesem în sfârșit în miezul comorilor ce aveau să mă facă, cu timpul, poet.

Dar fericirea și succesul nu au fost cu puțință. Acolo unde luna îmi dăduse iluzia frumuseții și a farmecului, lumina crudă a zilei nu îmi dezvăluia decât sordidul, aspectul bizar și bolnăvicioasa proliferare a pietrei ce se tot înălța. Și mulțimile care se revărsau pe aceste străzi asemănătoare unor canale erau străini bondoci și negricioși, cu chipuri dure și ochi înguști, venetici șireți, lipsiți de vise și de interes pentru ceea ce-i înconjură. N-aveau nimic în comun cu acel om cu ochi albaștri din vechea populație de coloniști, care-și păstra în străfundul inimii dragostea pentru preriile înverzite și pentru clopotnițele albe ale satelor din Noua Anglie.

Prin urmare, în loc de poeziile la care speram, am găsit doar o obscuritate înfiorătoare și o solitudine greu de descris. Și am descoperit, în cele din urmă, un adevăr cumplit pe care nimeni nu avusese vreodată curajul să-l privească în față – inviolabilul secret al secretelor –, faptul că acest oraș de piatră și vacarm nu este prelungirea firească a vechiului New York, așa cum este Londra pentru vechea Londră, iar Parisul, pentru vechiul Paris. Vechiul New York a murit, de fapt, iar cadavrul său rășchirat, îmbălsămat de mântuială, e infestat de lucruri însuflețite ciudate, ce nu au nimic nici o legătură cu orașul acela pe când era în viață. După ce am făcut această descoperire, n-am mai

putut să dorm liniștit. Dar am câștigat un soi de alinare resemnată odată cu obiceiul de-a evita străzile în timpul zilei, ieșind doar noaptea, când bezna aduce înapoi ce mai rezistă din trecut, iar vechile porți albe își reamintesc siluetele semețe care le deschideau odinioară. Astfel, am ajuns chiar să scriu câteva poezii, alungând mereu dorința de-a mă întoarce acasă, la familia mea, de teamă să nu pară că mă târăsc rușinos înapoi cu capul plecat după înfrângere.

Apoi, într-o noapte fără somn, pe când rătăceam prin oraș, l-am întâlnit. Eram într-unul dintre locurile acelea bizare și ferite din cartierul Greenwich, unde hotărâsem să mă stabilesc, întrucât auzisem că este refugiul natural al artiștilor și-al poezilor. La început, străzile și casele arhaice, piațetele și curțile surprinzătoare mă încântaseră. Când am descoperit că artiștii și poezii nu erau decât niște fanfaroni zgomotoși, a căror originalitate erau zorzoanele și ale căror vieți nu veneau decât să contrazică toată frumusețea aceea pură pe care o întruchipează poezia și arta, am rămas totuși acolo, de dragul lucrurilor venerabile, pe care mă sileam să le reasez în cadrul lor original, când Greenwich-ul era un târgușor pe care orașul nu-l înghițise încă. Și când noaptea era târzie, iar cheflii dispăreau, rătăceam singur prin șerpuirile obscure și mă gândeam la tainele ciudate pe care generațiile trebuie să le fi ascuns în ele. Asta îmi ținea sufletul viu, dăruindu-mi acele viziuni și vise la care aspira frenetic poetul din străfundurile ființei mele.

Omul mi-a ieșit în cale pe la ora două, într-o dimineață cețoasă de august, pe când traversam un șir de curți neîngrădite, accesibile acum numai prin gangurile neluminate ale clădirilor răsărite între timp, dar care înainte făceau parte

dintr-o rețea neîntreruptă de alei pitorești. Auzisem vag vorbindu-se despre ele și mi-am dat seama că nu aveau cum să figureze pe nici o hartă contemporană. Dar simplul fapt că fuseseră uitate le făcuse și mai dragi sufletului meu și tocmai de aceea le căutasem cu atâta ardoare. Acum, că le aflasem, ardoarea era și mai mare, pentru că, în dispunerea lor, ceva lăsa să se vadă că ar putea fi doar câteva din multe altele, cu echivalente întunecoase, liniștite, care-și croiau drum obscur printre ziduri înalte și albe și locuri pustii acum ori alunecau fără nici o geană de lumină pe sub pasaje boltite, neștiute de hoardele de străini sau vegheate de artiști retrași și prea puțin comunicativi, ale căror practici nu au nevoie de publicitate sau de lumina zilei.

Bărbatul a fost cel care mi-a vorbit mai întâi, observându-mi starea de spirit și privirea pe când cercetam niște uși cu ciocănel la capătul unor trepte prevăzute cu balustradă de fier, sub lucirea palidă a ornamentelor care îmi lumina fața. Chipul îi rămânea ascuns în întuneric și purta o pălărie cu boruri largi, întru totul potrivită cu pelerina demodată pe care o avea. Am simțit cum mă cuprinde dintr-odată neliniștea înainte chiar să-mi adreseze o vorbă. Avea silueta foarte suplă, de o slăbiciune aproape cadaverică, iar vocea s-a dovedit nespus de plăcută, răsunătoare, chiar dacă nu era mai groasă decât altele. Mi-a spus că mă remarcase de mai multe ori în timpul plimbărilor mele, deducând că amândoi aveam aceeași pasiune pentru vestigiile anilor de altădată. N-aș fi primit oare să fiu călăuzit de o persoană obișnuită de mult cu asemenea explorări și care deține informații mult mai prețioase decât cele pe care le-ar fi putut descoperi până acum un evident nou-venit?

Cum vorbea el, i-am zărit o clipă chipul în raza gălbuie care se revărsa pe fereastra singuratică a unei mansarde. Avea trăsături nobile, chiar frumoase, de bărbat în vârstă, și purta pecetea unei ascendențe și a unui rafinement fără egal în aceste timpuri și locuri. Totuși, ceva din înfățișarea lui mă neliniștea aproape tot atât cât mă și atrăgea. Poate că fața lui era prea palidă, ori prea lipsită de expresie, ori prea insolită în acel decor ca să mă facă să mă simt bine sau în largul meu. Cu toate astea, l-am urmat, căci, în zilele sumbre despre care vorbesc, căutarea frumuseții străvechi și a misterului era singurul lucru ce îngăduia sufletului meu să trăiască, așa că am considerat că Destinul îmi făcea o favoare deosebită permițându-mi să întâlnesc pe cineva ale cărui cercetări înrudite păreau mult mai avansate decât ale mele.

Ceva în noaptea aceea îl reducea pe omul cu pelerină la tăcere și o oră întreagă m-a condus mai departe fără cuvinte ce nu-și aveau rostul. Făcea doar scurte comentarii cu privire la numele vechi, la date și schimbări, conducându-mă prin semne și prin gesturi largi pe când ne strecuram prin intrânduri, străbăteam coridoare în vârful picioarelor, escaladam ziduri de cărămidă; iar odată chiar ne-am târât printr-o trecere boltită, cu dimensiuni și sinuozități care mi-au șters din minte, în cele din urmă, ultimele noțiuni de orientare pe care le mai aveam. Ce vedeam noi era foarte în vârstă și magnific, sau cel puțin așa părea în licărul câtorva luminițe izolate, și n-am să uit niciodată ruinele coloanelor ionice și pilaștrii aceia zvelți, stâlpii de fier cu capete ca niște urne, ferestrele cu lintouri și ferestruicile semicirculare decorative ce păreau să devină din ce în ce mai ciudate pe măsură ce ne afundam în acel nesfârșit dedal de o vechime neștiută.

N-am întâlnit nici țiipenie de om și, cu trecerea timpului, ferestrele luminate au început să se rărească din ce în ce mai mult. Felinarele pe care le întâlniserăm fuseseră mai întâi cu petrol, de felul acelor vechi, cu romburi, apoi le luaseră locul cele cu lumânare. În sfârșit, după ce am traversat o înflorătoare curte întunecată, unde călăuza a trebuit să mă conducă ținându-mă cu mâna sa înmănușată, am ajuns la o poartă îngustă din lemn, situată într-o porțiune de stradă iluminată doar de câte o lampă la fiecare șapte case – felinare coloniale extraordinare de metal, cu vârfuri conice și găurele pe margini. Străduța urca abrupt – mai abrupt decât aș fi crezut posibil în această zonă a New Yorkului –, iar capătul îi era tăiat de zidul acoperit de iederă al unei proprietăți particulare, dincolo de care am putut zări o cupolă pală și vârfurile copacilor mișcându-se sub o vagă strălucire celestă. În zid exista o porțiță din stejar negru bătut în cuie, o porțiță ferecată, scundă și arcuită, pe care bărbatul a început s-o descuie cu o cheie grea. Conducându-mă înăuntru, a cotit în întunericul adânc pe ceea ce părea a fi o alee de pietriș, apoi am urcat o scară din piatră până la ușa casei, pe care a descuiat-o, poftindu-mă să intru.

După ce am intrat, a început să mi se facă rău din pricina duhori de mucegai care ne-a întâmpinat și care trebuie să fi fost rezultatul a secole de degradare. Gazda mea nu părea s-o ia în seamă și, din politețe, am păstrat tăcerea pe când mă conducea pe o scară în spirală, apoi de-a lungul unui hol, după care într-o cameră, pe care a închis-o cu cheia în urma noastră. A tras îndată perdelele celor trei ferestre cu ochiuri mici, abia vizibile pe cerul ce începea să se lumineze, după care, îndreptându-se spre șemineu, a aprins cu cremene și amnar

două lumânări dintr-un candelabru cu douăsprezece brațe, sugerându-mi cu un gest să vorbesc încet.

La lumina slabă a lumânărilor, am văzut că ne aflam într-o bibliotecă spațioasă, bine mobilată și lambrisată, de la începutul veacului al XVIII-lea, cu minunate frontoane la fiecare ușă, cu o delicată cornișă dorică și cu o placă de cămin splendid sculptată. Deasupra rafturilor pline cu cărți erau atârdate niște portrete de familie foarte reușite. Totul era însă întunecat, enigmatic, semănând în chip evident cu bărbatul care-mi făcea acum semn să mă așez pe scaun la o masă Chippendale de o eleganță aparte. Înainte de a lua loc în fața mea, de cealaltă parte a mesei, amfitrionul a ezitat un moment, ca și cum l-ar fi stânjenit ceva. Apoi, scoțându-și repede mânușile, pălăria cu boruri largi și pelerina, mi-a dezvăluit teatral costumul său de mijloc de epocă georgiană, jaboul, pantalonii scurți de mătase și pantofii cu cataramă pe care încă nu-i observasem. Așezându-se apoi încet pe un scaun cu spătar în formă de liră, a început să mă privească scrutător.

Fără pălărie, părea foarte bătrân, ceea ce abia se observase până atunci, și m-am întrebat dacă nu cumva longevitatea aceea neobișnuită fusese una dintre cauzele neliniștii mele inițiale. Când a început să vorbească, în cele din urmă, vocea plăcută, răsunătoare și bine temperată îi tremura, și nu arareori. L-am urmărit cu mare greutate, dar l-am ascultat, fascinat și plin de neliniște.

— Te găsești, domnule, a început gazda mea, dinaintea unui om foarte excentric, care nu trebuie să-și scuze veșmântul față de cineva cu inteligența și gusturile dumitale. Gândindu-mă la epoci mai bune, nu m-am sfiit să adopt obiceiurile, vestimentația și manierele lor, treabă care nu jignește pe

nimeni atâta vreme cât nu e ostentativă. Am avut norocul să pot păstra reședința rurală a strămoșilor mei, în ciuda extinderii a două orașe: mai întâi Greenwich-ul, construit după 1800, iar apoi New Yorkul, pe la 1830. Au existat multe motive pentru care familia mea a vegheat îndeaproape asupra acestui loc și n-am dezertat nici eu de la o astfel de obligație. Moșierul stabilit aici începând cu 1768 studia anumite arte și a făcut anumite descoperiri, toate în strânsă legătură cu niște influențe provenite din chiar acest loc, care meritau să fie păzite cu cea mai mare grijă. Acum vreau să-ți dezvălui câteva dintre efectele straniei ale acestor arte și descoperiri, însă numai sub pecetea celui mai desăvârșit secret. Cred că mă pot încrede în puterea mea de-a judeca oamenii, încât să știu că n-am a pune la îndoială interesul sau loialitatea dumatăle.

S-a oprit, dar n-am putut decât să încuviințez din cap. I-am spus că sunt neliniștit, dar nimic nu putea fi mai ucigător pentru sufletul meu decât universul materialist al New Yorkului pe care îl dezvăluie lumina zilei. Oricine ar fi fost omul acela, un excentric inofensiv sau un deținător de cunoștințe periculoase, n-aveam altă soluție decât să-l ascult și să-mi potolesc curiozitatea cu ceea ce-mi oferea. Prin urmare, am ascultat.

— Strămoșul meu, a continuat el încet, a descoperit că voința omenească e înzestrată cu calități remarcabile. Calități ce-i permit omului nu doar să exercite putere asupra propriilor acțiuni sau ale altora, ci și asupra tuturor forțelor și substanțelor din Natură, sau a numeroaselor elemente și dimensiuni considerate mai universale decât Natura însăși. Mai trebuie oare să spun că lui puțin îi păsa de inviolabilitatea unor lucruri atât de serioase ca timpul și spațiul, ori că se folosea de

ritualurile anumitor indieni roșii amestecați cu albi care sălășluiau odinioară pe colina asta? De altfel, pe indieni îi înfuriase construcția acestei casei și deveniseră sâcâitori cu pretenția lor înverșunată de-a se întoarce aici la fiecare lună plină. Ani în șir au escaladat zidul proprietății cât au putut s-o facă, spre a se deda în ascuns la practici numai de ei știute. Apoi, în '68, noul stăpân i-a surprins și a rămas uluit de ceea ce a văzut. Așa că a hotărât să încheie un târg cu indienii și să le permită accesul liber pe moșie, în schimbul cunoașterii semnificației adânci a lucrurilor pe care le săvârșeau. A aflat astfel că strămoșii lor moșteneau obiceiul pe de-o parte de la indienii roșii din vechime, iar pe de alta de la un olandez bătrân din epoca Statelor Generale. Și, cuprins de vărsat, mă tem că moșierul i-a servit apoi, intenționat sau nu, cu un rom dubios, la o săptămână de când aflase taina că era singurul om în viață care-l mai știa. Dumneata, domnule, dumneata ești primul străin căruia îi povestesc această istorie; însă, întrucât te preocupă atât de mult lucrurile trecute, cred că pot să-ți vorbesc despre secret fără să-mi fie teamă.

M-am înflorat ascultându-l pe omul acela, care, treptat, începea să-mi vorbească deschis și cu un grai venit din alte timpuri. A continuat.

— Dar trebuie să știi, domnule, că ceea ce aflase moșierul de la sălbaticii ăia corciți nu era, de fapt, decât o părticică din știința pe care a ajuns să și-o însușească. Nu degeaba fusese la Oxford și nu degeaba studiasse cu un bătrân chimist și astrolog la Paris. Pe scurt, era convins că lumea întreagă nu-i decât emanația intelectului nostru. Insul vulgar, spunea el, n-are nici o influență asupra ei, dar înțeleptul o poate expira și inhala ca pe un simplu norișor de fum de la tutunul de calitate Virginia.

Putem face din noi așadar tot ce vrem și putem da la o parte ceea ce nu ne place. N-o să merg până acolo încât să afirm că toate astea sunt pe de-a-ntregul adevărate, însă sunt îndeajuns pentru câte un spectacol reușit din când în când. Au să-ți placă, neîndoielnic, imaginile pe care le vei vedea din unii ani de odinioară, în măsura în care te lasă închipuirea. Așa că te rog să-ți stăpânești groaza față de ce-am de gând să-ți arăt. Vino la fereastră și stai liniștit.

Amfitrionul m-a luat atunci de mână și m-a condus spre una dintre cele două ferestre ale camerei urât mirositoare și, la prima atingere a degetelor sale fără mănuși, m-am înflorat. Deși uscată și tare, carnea îi semăna cu gheața, așa că am căutat aproape să mă smulg din strânsoare. Dar, din nou, m-am gândit la oroarea realității și m-am pregătit să merg curajos oriunde aș fi fost condus. Ajuns la fereastră, bărbatul a dat la o parte perdelele galbene din mătase, obligându-mă să privesc în bezna de afară. Câteva clipe, n-am văzut nimic altceva decât un miliard de luminițe care dansau foarte, foarte departe. Apoi, ca răspuns la mișcarea imperceptibilă a mâinii gazdei mele, un fulger fierbinte a luminat scena și am văzut o mare de frunziș luxuriant – frunziș nepoluat, și nu marea de acoperișuri la care s-ar fi așteptat orice minte obișnuită. La dreapta, fluviul Hudson sclipa neliniștitor, iar în față am văzut scânteierea nesănătoasă a unei mlaștini întinse, încununate de o constelație de licurici fără astâmpăr. Sclipirea s-a stins și pe chipul ca de ceară al bătrânului necromant a apărut un rânjel diabolic.

— Așa era înaintea timpului meu, înainte chiar de epoca noului moșier. Să mai încercăm o dată.

Am simțit că mi se face rău, chiar mai rău decât în fața modernității odioase a aceluia oraș blestemat.

— Doamne Dumnezeu! am murmurat. Puteți face la fel cu *orice epocă*?

Și, pe când el încuviința din cap, dezvelindu-și cioturile negre a ceea ce trebuie să fi fost cândva niște dinți galbeni, m-am apucat de perdele ca să nu mă prăbușesc. Dar m-a ținut cu gheara aceea teribilă, rece ca gheața, și a făcut gestul imperceptibil din nou.

Iarăși a fulgerat, dar de data asta peste un peisaj mai puțin străin. Era Greenwich-ul, Greenwich-ul de odinioară, cu acoperișuri împrăștiate ici-colo sau cu șiruri de case pe care le vedem și astăzi, însă cu alei minunate, cu verdeață, pajiști și locuri pline de iarbă. Smârcul încă scliffea în depărtare, iar la capătul orașului am zărit clopotnițele care reprezentau tot New Yorkul de atunci. Trinity, St. Paul și Brick Church se înălțau deasupra surorilor lor și peste toate plutea un vâl subțirel de fum de lemne. Am respirat adânc, nu atât din pricina priveliștii în sine, cât a posibilităților pe care le întrezărea cu spaimă închipuirea mea.

— Puteți oare... riscați oare... să mergeți și *mai departe*?

Vorbeam cu teamă și cred că un moment mi-a împărtășit-o și el, dar surâsul diabolic i-a revenit și mi-a spus:

— *Mai departe*? Ce-am văzut eu te-ar preface în statuie de piatră! Înapoi, înapoi, înainte, *înainte*, privește și nu te mai văicări ca un nătărău!

Odată cu frazele acestea rostite dintr-o suflare, a făcut din nou gestul, aducând pe cer un fulger și mai orbitor decât cele dinainte. Trei lungi secunde, lumina demonică mi-a luat vederea și imediat am descoperit o scenă ce mă va chinui veșnic în visele mele. Am văzut cerurile colcăind de ciudate arătări zburătoare, iar dedesubt, un oraș negru infernal,

construit din pietre uriașe, cu piramide profanatoare înălțate cu sălbăticie spre lună și cu lumini drăcești izvorând din ferestre fără număr. Și am mai văzut, viermuind respingător prin galerii aeriene, oamenii galbeni cu ochi oblici care locuiesc în acel oraș. Erau înveșmântați în niște oribile robe portocalii și roșii și dansau ca nebunii în bubuituri de tobă, în zdrăngăneli de clopoței obsceni și în gemetele delirante ale sirenelor de pe vapoarele al căror cânt funebru, neîntrerupt, urca și cobora cu unduiri ca valurile unui ocean de smoală.

Spun că am văzut acest spectacol și am auzit cu urechile spiritului domdanielul blasfemator al cacofoniei ce îl însoțea. Era produsul zgomotos al tuturor ororilor pe care orașul-cadavru mi le trezise în minte. Uitând de orice consemn al liniștii, am început să urlu, când nervii m-au lăsat, iar zidurile au început să freamăte în jurul meu.

Apoi, la lumina încă nestinsă a fulgerului, mi-am dat seama că și amfitrionul meu tremura. Se clătina pe picioare, se agăța de perdele cum făcusem și eu mai înainte și întorcea capul în toate părțile ca un animal hăituit. Numai Dumnezeu știe că avea motive, căci, pe când ecoul țipetelor mele se stingea, s-a auzit alt sunet, de o sugestivitate atât de diabolică, încât doar sensibilitatea amortită mi-a îngăduit să rămân în picioare și cu mintea întreagă. Erau scârțâitul regulat al treptelor, dincolo de ușa încuiată, ca și cum pe scară ar fi urcat o întreagă hoardă în picioarele goale ori în încălțări de piele și, în cele din urmă, zăngănitul prudent, hotărât al clanței de aramă, care sclișea slab în lumina lumânărilor. Bătrânul se ținea și a urlat spre mine în aerul plin de mușegai, lătrând din gâtlee și clătinându-se cu perdeaua galbenă de care se agățase.

— Lună plină! Fii blestemat, câine chelălăitor! Tu i-ai chemat, iar ei au venit să mă caute! Picioare cu mocasini – morții! Fiți blestemați, diavoli roșii! Nu, nu v-am otrăvit eu romul! Nu v-am respectat magia mâncată de vărsat? V-ați îmbolnăvit singuri când ați băut, să vă ia naiba, nu mai dați vina pe moșier, terminați odată cu povestea asta! Dați drumul la clanța aia! N-am nimic pentru voi aici...

Chiar atunci, panourile ușii au fost zguduite de trei lovituri lente, foarte hotărâte și o spumă albă a apărut pe buzele magicianului înnebunit. Transformată în disperare, frica l-a părăsit, lăsând locul unei mâini reînviată la adresa mea, și a făcut un pas în direcția mesei lângă care încercam să-mi regăsesc echilibrul. Perdelele, pe care încă le ținea cu mâna dreaptă, în vreme ce cu stânga mă strângea pe mine, se întindeau tot mai mult și, în cele din urmă, s-au rupt din lăcașul lor elegant, lăsând să se reverse în încăpere razele lunii pline pe care cerul aprins o prevestise. În razele acelea verzui, lumânările au pălit și o nouă înfățișare a decrepitudinii a început să se întindă pe lambriurile roase de cari, pe pardoseala vălurită, pe șemineul ponosit, pe mobilierul șubred și pe draperiile zdrențuite. S-a întins deopotrivă pe chipul bătrânului, izvorâtă din același loc sau din frica și vehemența lui, apoi l-am văzut smochinindu-se și înnegrindu-se pe când încerca să mă sfâșie cu ghearele lui vulturești. Numai ochii îi rămâneau neschimbați și din ei scăpăra o scânteie incandescentă care sporea în intensitate pe măsură ce fața i se carboniza, stafidindu-se.

Loviturile în ușă au continuat cu și mai mare insistență, doar că acum se auzea un zgomot de metal. Arătarea neagră ce se uita la mine nu mai era decât un cap cu ochi, încercând

zadarnic să se târască spre mine de-a lungul podelei care se prăbușea și aruncându-mi din vreme în vreme ocări fără de vlagă, dar pline de un venin nepieritor. Lovituri rapide și spintecătoare luaseră cu asalt acum lemnul ros de vreme și am văzut sclipirea unui tomahawk care făcea ușa țândări. Nu m-am mișcat, căci nu puteam, dar priveam buimac la ușa doborâtă, care lăsa acum să se reverse un torent inform, colosal, de ochi scăpărători, pizmași. Era o revărsare densă, ca un râu de petrol ce spulbera zăgazul mâncat de putregai, care, învolburându-se, a răsturnat un scaun, s-a întins sub masă și în întreaga încăpere până în locul unde se afla capul înnegrit cu ochii încă ațintiți asupra mea. Șuvoiul s-a revărsat peste capul acela, înghițindu-l cu totul, după care a început să se retragă, ducându-și povara ascunsă fără să mă atingă, și curgând înapoi spre ieșirea aceea întunecată și scara nevăzută, care a început să scârțâie la fel ca înainte, doar că în celălalt sens.

Apoi podeaua a cedat cu totul și am alunecat în încăperea întunecoasă de dedesubt, sufocat de pânzele de păianjen și gata să leșin de spaimă. Luna verde, strălucind prin ferestrele sparte, mi-a arătat că ușa coridorului era pe jumătate deschisă și, pe când mă ridicam de pe pardoseala năpădită de moloș și mă smulgeam dintre rămășițele plafonului, am văzut trecând un torent oribil de negreală, străpuns de sute de ochi malefici și fosforescenți. Căuta ușa pivniței și, când a găsit-o, a dispărut înăuntru. Am început să simt podeaua cedând la fel ca în cealaltă cameră și, după un zgomot puternic care s-a auzit deasupra, a urmat căderea, pe lângă fereastra dinspre apus, a unui obiect care trebuie să fi fost cupola. Atunci, scăpând dintre dărâmături, m-am năpustit pe coridor spre ușa de la intrare. Neputând s-o deschid, am înhățat un scaun, am spart un geam

și am sărit în cea mai mare grabă pe peluza părăsită, unde razele de lună dansau prin iarba înaltă și printre buruieni. Zidul era înalt și toate porțile, zăvorâte. Însă, cu ajutorul unei grămezi de cutii ce zăcea într-un colț, am reușit să mă cațăr și m-am agățat de urna mare de piatră așezată acolo.

Epuizat, am privit în jur fără să zăresc altceva decât ziduri străine, ferestre și acoperișuri vechi. Străduța în pantă pe care venisem nu se mai vedea nicăieri, iar puținul pe care îl distingeam a dispărut repede în ceața care se ridica dinspre fluviu, în ciuda strălucirii lunii. Pe neașteptate, urna de care mă țineam a început să se zgâlțâie, cuprinsă parcă și ea de amețeala de moarte pe care o simțeam, iar după încă o clipă, corpul îmi plonja spre pământ și un destin pe care nu-l știam.

Omul care m-a găsit mi-a spus că trebuie să mă fi târât o bună bucată de timp, în ciuda fracturilor, căci dărele de sânge se întindeau în urmă cât vedeai cu ochii. Ploaia a șters curând drumul acesta spre scena chinurilor mele și rapoartele nu menționează decât că am fost găsit într-un loc necunoscut, la intrarea într-o curticică mohorâtă de dincolo de Perry Street.

N-am încercat niciodată să mă întorc la labirinturile acelea tenebroase și nu sfătuiesc pe nici un om întreg la minte să meargă acolo. Cine sau ce era creatura aceea venită din alte vremuri, habar nu am, dar, repet, orașul este mort și năpădit de orori nebănuite. Unde s-a dus *el*, nu am de unde să știu, însă eu, unul, m-am dus acasă, pe străduțele fără de pată ale Noii Anglii, mângâiate seară de seară de parfumul brizelor marine.

Cabana din ceață

În fiecare dimineață, peste stâncile de dincolo de Kingsport, o ceață ciudată se ridică din mare. Albă și pufoasă, se înalță din adâncuri către frații ei, norii, plină de visele pășunilor umede și ale peșterilor Leviatanului. Iar când, mai târziu, ploi liniștite de vară cad pe acoperișurile ce-i adăpostesc pe poeți, norii aceștia împrăstie fărâme de vise pentru ca oamenii să nu trăiască fără să aibă parte de misterele vechi sau de minunățiile pe care în timpul nopții planetele și le povestesc între ele. Când basmele se îndesesc și devin prea numeroase în grotele tritonilor, iar cochiliile răsucite fac să răsunе peste orașele de alge marine uitate melodii deprinse de la Strămoși, atunci, nerăbdătoare, cețuri uriașe se însoțesc spre cer, încărcate cu învățături și taine. Iar aceia care privesc oceanul de pe stânci nu văd decât o puritate mistică, de parcă marginea falezei ar fi marginea lumii și clopotele solemne ale balizelor ar răsună într-un eter feeric.

La miazănoapte de Kingsport – târgul arhaic –, stânci înalte se ridică în terase curioase, până când ultima face ca nordul să pară suspendat în cer ca un nor cenușiu de gheață. E singuratică, un pisc izolat țâșnind în spațiul nemărginit. În locul acela, coasta se răsucește brusc, chiar acolo unde marele Miskatonic se varsă după ce a străbătut câmpiile, dincolo de

Arkham, purtând cu sine legende și ciudatele amintiri ale pădurilor și colinelor din Noua Anglie. Marinarii din Kingsport își înalță ochii spre stâncă așa cum alții și-i ridică spre steaua polară. Ei își fixează durata carturilor de noapte după felul cum ea ascunde ori lasă la vedere Ursa Mare, Casiopeea și Dragonul. Pentru oamenii aceștia, stânca face parte din firmament și, într-adevăr, ea nu dispare din privirile lor decât atunci când ceața acoperă stelele sau soarele. Ei se uită cu simpatie la unele stânci, bunăoară la cea botezată Taica Neptun ori la înșiruirea de trepte ca niște coloane pe care o numesc Stăvilarul, dar se tem de cea care se apropie cel mai mult de cer. Întorși din călătorie, marinarii portughezi își fac semnul crucii îndată ce o observă, iar yankeii bătrâni își spun că escaladarea, chiar posibilă de-ar fi acolo, ar însemna ceva mai cumplit decât moartea. Există, totuși, o casă veche în vârful acelei stânci, iar seara oamenii văd lumină la ferestrele ei cu ochiuri mici.

Clădirea se află acolo dintotdeauna. Cine locuiește în ea vorbește cu cețurile matinale ce se ridică din adâncuri, așa spune lumea, și vede poate pe ocean lucruri stranii în clipele când marginea stâncii se confundă cu marginea lumii întregi, când clopotele solemne ale balizelor încep să sune în eterul alb și feeric. Se vorbește astfel doar din zvonuri, căci stânca n-a fost nicicând explorată, iar oamenii din împrejurimi evită cu grijă să-și îndrepte lunetele spre ea. Vilegiaturiștii care vin vara o scrutează cu binoclul, fără să distingă nimic altceva decât vechiul acoperiș cenușiu, ascuțit, cu șindrila și streășina coborâtă până aproape de fundație, sau licărirea gălbuie de la ferestruici, la vremea serii. Acești vilegiaturiști nu cred că cineva trăiește în casa aceea de sute de ani, însă nici nu pot aduce dovezi menite să le susțină părerea eretică în ochii

locuitorilor din Kingsport. Nici chiar Bătrânul cel Strașnic care stă la taclale cu sticlele ceasuri întregi, cumpărându-și cele necesare traiului cu vechi monede spaniole din aur și care ține idoli de piatră în curtea casei sale străvechi de pe Water Street, nu poate să spună decât că lucrurile stăteau la fel și pe vremea când bunicul lui era doar un puștan și că tot așa trebuie să fi fost cu veacuri în urmă, când Belcher, Shirley, Pownal sau Bernard erau guvernatorii Maiestății Sale în provincia Massachusetts Bay.

Apoi, într-o vară, la Kingsport a apărut un filosof. Îl chema Thomas Olney și preda lucruri plicticoase la o universitate din golful Narragansett. Sosise împreună cu o soție corpulentă și niște copii gălăgioși. Ochii și sufletul îi obosiseră să vadă aceleași lucruri an de an și să se aplece asupra acelorași gânduri bine disciplinate. A contemplat cețurile de pe diadema Taichii Neptun și a încercat să pătrundă în universul albelor mistere din lungul treptelor uriașe ale Stăvilarului. Dimineață de dimineață stătea lungit pe stânci, privind peste marginea lumii eterul criptic și îndepărtat, ascultând clopotele spectrale și țipetele sălbatice ale pescărușilor. Îndată ce negura se ridica, iar marea reintra în monotonia fumului produs de vapoarele cu aburi, el suspina și descindea în târg, unde-i plăcea să se plimbe pe străduțele întortocheate și vechi ce urcă și coboară dealul, să studieze zidurile șubrede și intrările cu coloane bizare ce adăpostiseră atâtea generații de marinari viguroși. Vorbea chiar cu Bătrânul cel Strașnic care nu-i iubea pe străini, dar pe acesta îl invita în casa lui înfiorător de arhaică, unde tavanele joase și lambriurile roase de cari erau martorii unor solilocvii neliniștitoare în orele întunecate de după miezul nopții.

Bineînțeles, Olney nu putea să nu remarce casa cenușie și tainică, pierdută pe stânca sinistră ce se confunda cu ceața și cu cerul. Misterul din jurul clădirii stârnise mereu șușoteli pe străduțele șerpuitoare din Kingsport. Bătrânul cel Strașnic relata răgușit povestea știută de la tatăl său, cel ce zărise într-o noapte un fulger imens țâșnind *în sus* din casa cu acoperișuri ascuțite și înfigându-se în norii de pe cer. Bunica ei, a cărei căsuță din Ship Street zace în întregime sub mușchi și iederă, povestea că bunica ei auzise vorbindu-se despre niște alcătuiți străni de ceață care zburau și intrau de-a dreptul pe poarta îngustă, unica, de altfel, din locul acela inaccesibil – căci intrarea se găsește pe buza falezei, spre ocean, și nu se vede decât de pe vapoare.

La sfârșit, dornic să afle lucruri noi și deloc marcat de teama locuitorilor din Kingsport sau de trândăvia obișnuită a vilegiaturistilor, Olney luă o hotărâre cumplită. În ciuda educației sale conservatoare, ori din cauza ei, căci existențele anoste hrănesc ascunse pasiuni pentru necunoscut, jură să escaladeze stânca interzisă și să viziteze vechea casă cenușie care se profila pe cer. La drept vorbind, partea cea mai rațională a personalității sale îi spunea că locuitorii casei aveau posibilitatea să ajungă acolo din interiorul ținutului. Urmau, fără îndoială, o cale întinsă de-a lungul culmii celei mai apropiate de estuarul lui Miskatonic. Probabil își făceau târguielile la Arkham, știind bine că în Kingsport casa nu le era prea iubită, sau poate că pur și simplu nu puteau să coboare pe partea cu Kingsport. Olney merse în lungul falezei mai joase până la locul de unde uriașa stâncă se înălța cu insolență spre a se uni cu lucrurile celeste. Se asigură că nici o forță umană nu se putea cățăra pe acolo și nici nu putea descinde folosind panta

amenințătoare dinspre sud. La est și la nord, stânca se ridica vertical la sute de metri din apă, așa că nu rămânea decât latura vestică, interioară și în direcția Arkham.

Într-o dimineață de august, devreme, Olney se apucă să caute o cale spre piscul inaccesibil. Merse către nord-vest pe drumuri plăcute de țară, trecu de lacul Hooper și de casa veche de cărămidă și se îndreptă spre pășunile care urcau spre culmea ce străjuia fluviul Miskatonic și care ofereau o minunată priveliște a clopotnițelor albe din Arkham. Acolo găsi un drumeag umbros ce conducea spre orașul acela, dar nici unul în direcția mării, cum sperase el. Păduri și câmpuri coborau până la gura fluviului. Nu se vedea nici un semn al prezenței umane, nici măcar vreun zid de piatră ori vreo vacă singuratică, doar iarba înaltă, copacii uriași și mă răcinișurile încâlcite, așa cum trebuie să li se fi înfățișat și primilor indieni. Pe când urca încet spre est, tot mai sus deasupra estuarului aflat în stânga sa, ca să se apropie de mare, descoperi că drumul devenea din ce în ce mai anevoios și în cele din urmă se întrebă cum reușeau oare locuitorii acelui loc detestat să ajungă în lumea de afară și dacă mergeau des la Arkham după cumpărături.

Apoi copacii se răriră și, departe sub el, în dreapta, văzu colinele, acoperișurile vechi și turnurile din Kingsport. Până și Dealul Central era minuscule, privit de la înălțimea aceea, și abia putea distinge vechiul cimitir, în vecinătatea spitalului Congregației, sub care se zvonea că se ascund pivnițe și cripte înspăimântătoare. În față creștea o iarbă deasă, erau tufe de scai și rugi de mure, iar dincolo, stânca golașă a falezei și acoperișul ascuțit al temutei case cenușii. De-acum creasta se îngusta, iar pe Olney îl cuprinse amețeaua văzându-se singur

sub cerul copleșitor. La sud, prăpastia îngrozitoare care străjuia Kingsportul, la nord, țărmul stâncos vertical care se întindea pe un kilometru până la gura de vărsare a fluviului. Deodată, o râpă uriașă de vreo trei metri se căscă în fața lui, așa că se văzu nevoit să coboare ținându-se de stâncă și sări pe o platformă înclinată, după care înfruntă pericolul și se târî de-a lungul unui defileu natural spre peretele opus. Deci așa călătoreau între cer și pământ locuitorii acelei case ciudate!

Când ieși din râpă, ceața dimineții începea să se adune, dar văzu deslușit înaintea casa proscrisă, înaltă, cu zidurile la fel de cenușii ca stânca și cu acoperișul ivindu-se îndrăzneț din albul lăptos al aburului marin. Și observă că nu exista nici o ușă care să dea spre uscat, ci doar câteva ferestruici rotunde cu zăbrele și geamuri opace de sticlă cu plumb ca în secolul al XVII-lea. Pretutindeni în jurul său erau doar hăul și norii; nu vedea nimic altceva decât albeața spațiului nemărginit. Era singur în cer cu casa aceea ciudată și extrem de tulburătoare. Străbătând incinta până la fațadă, descoperi că zidul se continua direct cu peretele falezei, astfel încât la ușa îngustă, singura, nu se putea ajunge decât din eter. Se simți cuprins de o teroare pe care numai altitudinea n-o putea explica. Și era foarte straniu că o șindrilă atât de degradată rezistase timpului și că niște cărămizi atât de sfărâmicioase alcătuiau încă un horn care se ținea în picioare.

Ceața începea să se îngroașe, iar Olney ocoli casa prin dreptul ferestrelor dinspre nord, vest și sud, găsindu-le pe toate zăvorâte. Asta îl mulțumi într-o oarecare măsură, căci, cu cât se uita mai mult la casă, cu atât mai puțin își dorea să intre în ea. Chiar atunci, un zgomot îl făcu să tresară. Auzi un scrâșnet de încuietoare, un scârțâit prelung, ca și cum o ușă grea s-ar fi

deschis încet și prudent, apoi un zăngănit de zăvor. Asta se întâmpla în partea dinspre ocean, unde ușa îngustă se deschidea spre spațiul vid, la sute de metri deasupra valurilor, sub cerul pâcios.

Apoi, în casă răsunară tropăituri grele și hotărâte, iar Olney auzi ferestrele deschizându-se, mai întâi pe latura nordică, în partea opusă, apoi pe cea vestică, după colț chiar. Urmară ferestrele dinspre sud, sub streășina mare și joasă unde stătea el. Și trebuie spus că nu se simțea câtuși de puțin în largul lui gândindu-se la casa odioasă de pe o parte și la golul care se întindea în cealaltă. Când auzi mișcare lângă cercevelele cele mai apropiate de el, se strecură din nou spre latura din vest și se lipi de zid, lângă ferestrele acum deschise. Era evident că se întorsese proprietarul, însă era tot atât de clar că nu venise pe pământ, nici cu vreun balon ori aeronavă ce poate fi imaginată. Din nou răsunară pași și Olney coti spre nord, dar, înainte de a-și putea găsi adăpost, se auzi un glas firav și știu că trebuie să își confrunte gazda.

La fereastra vestică se vedea o față mare cu barbă neagră și ochi ce străluceau fosforescent, în care priveliști nemaipomenite își lăsaseră amprenta. Însă vocea era blândă și părea, ciudat, din alte vremuri, așa că Olney nici nu tresări când o mână negricioasă se întinse spre el, ajutându-l să treacă pragul și să pătrundă în odaia aceea joasă cu lambriuri negre de stejar și mobilier sculptat în stil Tudor. Bărbatul era îmbrăcat în veșminte foarte vechi și părea aureolat de știința mării și de visările înaltelor galioane. Olney nu-și mai amintește multe dintre minunățiile pe care i le-a povestit și nici măcar cine era, dar spune că era un om bizar și binevoitor, plin de magia insondabilelor goluri ale timpului și spațiului. Mica

încăpere părea verde, luminată de o slabă lucoare acvatică, iar Olney văzu că ferestrele dinspre est nu erau deschise, ci zăvorâte, ferind-o astfel de ceață cu geamurile lor groase și spălăcite, ca fundul sticlelor vechi.

Amfitrionul bărbos avea un aer tineresc, însă privirea părea să-i izvorască din misterele veacurilor și, din poveștile extraordinare despre lucruri străvechi pe care le spunea, se putea ghici că oamenii din târg aveau dreptate când ziceau că se aflase în comuniune cu cețurile mării și cu norii cerului încă de la ivirea primei așezări care să-i vegheze, de la câmpie, locuința taciturnă. Ziua se sfârșea, iar Olney tot mai asculta istorisiri din timpurile foarte vechi și din locuri îndepărtate. Află că regii Atlantidei se luptaseră cu blestemățiile viclene ce șerpuiau din crăpăturile de pe fundul oceanului și că templul lui Poseidon, cu coloanele acoperite de alge, încă poate fi zărit la miezul nopții de pe navele rătăcite și care, văzându-l, știu că sunt rătăcite. Fu evocată epoca titanilor, dar gazda începu să ezite pomenind de vremurile dinainte de nașterea zeilor și chiar a Strămoșilor, când numai *ceialți zei* veneau să danseze pe piscul Hatheg-Kla, în pustiul stâncos de lângă Ulthar, dincolo de râul Skai.

Chiar atunci se auziră bătăi în ușă, ușa aceea veche din stejar bătut în cuie, dincolo de care nu era decât abisul norilor albi. Olney tresări speriat, dar bărbosul îi făcu semn să stea liniștit și merse în vârful picioarelor până acolo, ca să se uite pe un vizor minuscule. Văzu ceva neplăcut, fiindcă, ducându-și degetul la buze, reveni tot în vârful picioarelor să închidă ferestrele, după care se așeză din nou pe lavița veche, lângă oaspetele său. Olney distinse atunci o siluetă neagră bizară pe geamurile translucide ale ferestrelor, musafirul trecând

iscoditor pe lângă fiecare înainte să plece, și fu bucuros că amfitrionul nu răspunsese când bătuse la ușă. Căci există lucruri stranii în marele abis, iar cel ce caută visele trebuie să aibă grijă să nu le ațâțe sau să le întâlnească pe cele nefericite.

Apoi umbrele începură să se adune. Mai întâi, unele mici, furișe, sub masă, urmate de altele mai îndrăznețe, prin întunecoasele unghere lambrisate. Omul cu barbă făcu atunci gesturi enigmatice de rugă și aprinse lumânări mari în niște candelabre din aramă ciudat ornamentate. Arunca mereu o privire fugară spre ușă, de parcă ar fi așteptat pe cineva, și nu după mult îi răspunse un ciocănit cu totul aparte, după un foarte vechi cod secret, fără îndoială. De data asta nici nu se mai uită pe vizor, ci dădu la o parte bârna masivă din stejar și descuie ușa grea, deschizând-o larg spre stele și spre ceață.

În clipa aceea, armonii obscure pătrunseră în încăpere din adâncul viselor și amintirilor Puternicilor dispăruți în pământ. Și flăcări aurii începură să joace în plete de alge, încât Olney ameți în vreme ce li se închina. Erau acolo Neptun cu tridentul său, și tritoni jucăuși, și nereide fantastice, și pe spinarea delfinilor se legăna o scoică uriașă cu margini zimțate purtând alcătuirea cenușie și cumplită a ancestralului Nodens, stăpânul Marii Genuni. Cochiliile și tritonii scoaseră zvonuri ciudate, iar nereidele lansară sunete stranii lovind în carapacele unor monștri necunoscuți ce-aveau sălaș ascuns în peșteri marine negre. Atunci venerabilul Nodens întinse mâna veștedă, ajutându-i pe Olney și pe amfitrionul acestuia să urce în scoica uriașă. Cochiliile și gongurile făcură să izbucnească o larmă grozavă, înspăimântătoare. Și în eterul nemărginit se avântă alaiul fabulos, zgomotul strigătelor risipindu-se în ecou de tunet.

Toată noaptea, la Kingsport, privirile se îndreptară spre semeața stâncă de fiecare dată când furtuna și ceața o îngăduiau. Și când, în orele de după miezul nopții, micile ferestre se întunecară, începu să se vorbească în șoaptă despre nenorocire și dezastru. Iar copiii corpolentei soții a lui Olney înălțară rugi zeului blajin și bun al baptiștilor, dorindu-i călătorului să găsească undeva o umbrelă și cizme din cauciuc, dacă ploaia n-avea să se oprească până dimineața. Apoi aurora ieși din mare, picurând de apă și încununată de ceață, iar balizele se auzeau ca un dangăt solemn de clopot în vârtejurile de eter alb. Iar la amiază, goarne fermecate răsunară peste ocean, în vreme ce Olney, coborând dinspre stânci uscat și cu pasul lejer, își făcea intrarea în Kingsport cu aerul aceluia care a văzut ținuturi îndepărtate. Îi fu cu neputință să-și amintească ce visase în cabana cocoțată-n cer a pustnicului fără nume și nici nu se pricepu să explice cum coborâse de pe stânca aceea unde picior de om nicicând nu mai călcase. Nu vorbi cu nimeni despre aventura sa, în afară de Bătrânul cel Strașnic, care de atunci începu să murmure în barba lui albă lucruri ciudate, gata să jure că bărbatul coborât de pe stâncă nu mai era cel care urcase și că spiritul celui numit Thomas Olney plutea acolo, sus, fie sub acoperișul cenușiu și ascuțit, fie printre crestele de necuprins ale sinistrei neguri albe.

Iar din ziua respectivă, de-a lungul multor ani de viață cenușie și istovitoare, filosoful munci, mănă, dormi și duse la bun sfârșit fără să se plângă toate îndatoririle unui cetățean. El nu mai tânjește după magia colinelor îndepărtate și nici nu mai suspină pentru misterele ce urcă asemenea unor recife verzi dintr-o mare fără fund. Monotonia vieții nu-l mai întristează, iar gândurile bine disciplinate îi satisfac imaginația. Soția lui a

ajuns mai corpolentă, copiii, mai mari, mai gălăgioși și de mai mult folos, iar el reușește întotdeauna să zâmbească politicos când vine vreun prilej care o cere. În privire nu-i scapără nici o neliniște, iar dacă uneori ciulește urechile ca să audă clopote solemne sau goarne fermecate-ndepărtate, asta se întâmplă numai noaptea, când vise vechi îi rătăcesc prin minte. N-a mai văzut niciodată Kingsportul, căci familiei sale nu-i plăceau casele vechi și se plângea de proasta funcționare a canalizării. Acum au un bungalow cochet la Bristol Highlands, unde nu există stânci înalte, iar vecinii sunt oameni moderni de la oraș.

Dar la Kingsport se aud istorii ciudate. Până și Bătrânul cel Strașnic admite ceva nepovestit de bunicul său; căci acum, când vântul de nord suflă zgomotos pe deasupra casei una cu cerul, s-a rupt în sfârșit tăcerea neliniștită și amenințătoare statornicită cu mult înainte ca năpasta să se abată asupra Kingsportului. Iar vârstnicii vorbesc de niște glasuri voioase pe care le aud cântând și de un râs încărcat de bucurii nepământești. Ei spun că seara ferestruicile sunt mai luminate decât odinioară. Mai spun că aurora se dezlănțuie mai des în locul acela, sclipind albastră în nord, cu năluciri din lumi înghețate, în vreme ce stânca și casa se conturează, negre și fantastice, pe un fundal de scânteieri puternice. Iar ceturile din zori sunt mai groase. Cât despre marinari, ei nu mai sunt foarte siguri că zvonurile înăbușite ale mării provin de la balizele solemne.

Cea mai rea însă este dispariția vechilor temeri din sufletele tinerilor din Kingsport, care au început acum să asculte noaptea șuierul slab al vântului de nord. Se jură că nici un rău, nici o durere nu poate să se-adăpostească în căsuța aceea cu acoperiș ascuțit, căci în noile sunete se simte bucuria, iar odată cu ele se

aud râsete și muzică. Nu știu ce povești vor mai aduce cețurile mării pe piscul acela bătuit din capătul nordic al târgului, dar ard de dorința să cunoască minunile ce bat la ușa căscată a falezei când norii se îngroașă mult. Iar bătrânii se tem ca nu cumva, într-o bună zi, ei să înceapă să se cațäre, unul după altul, spre vârful inaccesibil, în cer, ca să descopere secretul ascuns de veacuri sub ascuțitul acoperiș de șindrilă care face parte din stâncile, din stelele și din spaimile străvechi de la Kingsport. Nu se îndoiesc că tinerii aceștia aventuroși o să se întoarcă, dar socotesc că o lumină le va pieri din priviri și voința le va părăsi inimile. Și nu doresc ca pitorescul Kingsport, cu ale lui străduțe abrupte și fațade arhaice, să cadă în apatie de-a lungul anilor, pe măsură ce corul de râsete devine, glas cu glas, tot mai puternic și mai dezlănțuit în acel loc retras teribil și necunoscut, unde ceața și visele în care poposește se opresc pentru a se odihni în drumul lor din mare către cer.

Nu vor ca sufletele tinerilor să abandoneze căminele plăcute și tavernele cu acoperișuri țuguiate din vechiul Kingsport și nici ca râsetele și cântecele din acel loc înalt și stâncos să crească în intensitate. Căci, așa cum glasul care a venit a adus alte cețuri din mare și alte lumini dinspre nord, ei spun că noi și noi glasuri vor aduce încă mai multe cețuri, mai multe lumini, până când zeii străvechi (pe care îi pomenesc numai în șoaptă de teamă să nu-i audă pastorul) au să iasă, poate, din adâncuri și din necunoscutul Kadath în pustietatea rece, făcându-și sălaș pe stânca aceea infernal de potrivită, aproape de dealurile și de văile surâzătoare ale neamului lor liniștit de pescari. Asta nu vor, fiindcă pentru oamenii simpli lucrurile nepământești nu sunt bine-venite și, în plus, Bătrânul cel Strașnic amintește adesea spusele lui Olney despre bătaia în ușă de care locatarul

cabanei se temea și despre o siluetă neagră și iscoditoare în ceață care se vedea prin geamurile ciudate, opace, din sticlă și plumb, ale ferestrelor rotunde.

Totuși, doar Strămoșii pot să hotărască lucrurile acestea. Deocamdată, ceața matinală se ridică în continuare deasupra piscului singuratic și amețitor, în vârful căruia stă cocoțată casa de demult, acea casă cenușie, cu streșini joase, unde nu vezi pe nimeni, dar unde seara aprinde lumini tainice, când vântul de la nord se face ecoul unor petreceri ciudate. Albă și pufoasă, ceața se înalță din adâncuri către frații ei, norii, plină de visele pășunilor umede și ale peșterilor Leviatanului. Și, pe când basmele se îndesesc și devin prea numeroase în grotele tritonilor, iar cochiliile răsucite fac să răsunе peste orașele de alge marine uitate melodii deprinse de la Strămoși, atunci, nerăbdătoare, cețuri uriașe se însoțesc spre cer, încărcate cu învățături și taine. Iar când privește spre ocean, târgușorul Kingsport, cuibărit incomod pe stâncile mai joase de sub acea temută santinelă de piatră, nu vede decât o puritate mistică, de parcă marginea falezei ar fi marginea lumii și clopotele solemne ale balizelor ar răsună într-un eter feeric.

Fiara din peșteră

Un gând oribil care mi s-a strecurat treptat în mintea confuză și șovăitoare a devenit de-acum teribilă certitudine. Mă rătăcisem. Mă rătăcisem cu totul, și încă disperat, în labirintul din Grota Mamutului. În orice direcție m-aș fi uitat, vederea mea chinuită nu reușea să descopere nici un lucru care să-mi fie reper și să mă îndrepte spre ieșire. Că nu aveam să mai văd niciodată minunata lumină a zilei, dealurile și încântătoarele văi ale lumii de afară, rațiunii îi era cu neputință să se mai îndoiască. Speranța se năruise. Cu toate astea, îndochinat cum eram de o viață dedicată studiului filosofic, nu mică mi-era mulțumirea că puteam rămâne netulburat în fața evenimentelor. Căci, deși citisem de multe ori că, în situații asemănătoare, victimele cad pradă isteriei, nu simțeam nimic de felul acesta, ci am rămas liniștit imediat ce mi-am dat seama că, evident, mă rătăcisem.

Nici gândul că probabil umblasem aiurea prea mult timp pentru o căutare obișnuită nu m-a făcut vreo clipă să-mi pierd cumpătul. Dacă trebuia să mor, îmi spuneam, acea peșteră înspăimântătoare, dar maiestuoasă, mi-ar fi fost un mormânt la fel de primitiv cum ar putea exista în orice cimitir, perspectivă care-mi aducea mai multă liniște decât disperare.

Urma să mor de foame, eram sigur de asta. În asemenea împrejurări, știam, unii înnebuniseră, dar simțeam că mie nu avea să mi se întâmple așa ceva. Nenorocirea mi-o datoram numai și numai mie, căci nesocotisem povețele ghidului și mă îndepărtasem de grupul vizitatorilor. După mai bine de o oră de rătăcirii prin coridoarele tainice ale peșterii, mi-a fost cu neputință să regăsesc traseul lăturalnic pe care-l urmasem după despărțirea de tovarășii mei.

Torța era pe terminate. Curând aveam să rămân învăluit de întunericul total și aproape palpabil al măruntaielor pământului. Stând în lumina șovăielnică, din ce în ce mai slabă, m-am gândit impasibil la circumstanțele exacte ale sfârșitului care mă aștepta. Mi-am amintit ce auzisem povestindu-se despre colonia de tuberculoși care, stabiliți în această grotă gigantică spre a-și redobândi sănătatea prin liniștea deplină și aerul aparent salubru din lumea subterană, cu temperatura lui constantă pretutindeni, aer pur, aflaseră, în schimb, moartea sub o formă ciudată și înfiorătoare. Văzusem ruinele triste ale barăcilor lor improvizate, trecusem pe lângă ele cu grupul și m-am întrebat care ar putea fi consecințele unei șederi lungi în imensa și tăcuta cavernă asupra unui individ sănătos și plin de vigoare ca mine. Acum, îmi ziceam cu amărăciune, am prilejul să aflu răspunsul, cu condiția ca lipsa hranei să nu-mi aducă sfârșitul mult prea repede.

În vreme ce ultimele raze ale torței au pierit în beznă, am hotărât să nu las nici o piatră neîntoarsă, nici un mijloc posibil de a ieși de-acolo dat la o parte, așa că, adunându-mi toate forțele pe care le aveau plămânii, am început să scot niște urlete puternice, sperând zadarnic ca, prin tărăboiul ăsta, să atrag atenția ghidului. Dar, pe când zbieram, inima îmi spunea

că strigătele nu servesc la nimic și că glasul meu, amplificat și răsfrânt de nenumăratele metereze ale întunecosului dedal din jur, n-avea să întâlnească decât urechile mele. Cu toate astea, deodată, am tresărit, devenind foarte atent, căci avusesem impresia că aud zgomot de pași apropiindu-se pe solul stâncos. Să fi venit salvarea atât de repede? Fuseseră, astfel, toate temerile mele îngrozitoare complet neîntemeiate și, observându-mi lipsa, ghidul pornise în căutarea mea prin labirintul calcaros? În vreme ce în minte îmi încolțeau toate gândurile astea frumoase, m-am apucat să-mi reînnoiesc chemările, din dorința de-a mă vedea salvat cât mai curând, când, într-o clipă, ascultând, bucuria mi s-a preschimbat în groază. Căci auzul meu fin, acum și mai sensibil în liniștea deplină ce domnea prin bârlogul acela, mi-a adus în conștiința amortită neașteptata și cumplita informație că pașii aceștia *nu erau ca ai vreunui om muritor*. Într-adevăr, în încremenirea nepământească a acelei zone subterane, umbletul ghidului, care avea ghetе în picioare, ar fi trebuit să se audă ca o serie de lovituri scurte și clare. Or, zgomotele acestea erau delicate și se apropiau tiptil, ca o felină. De altfel, *uneori*, când ascultam și mai atent, mi se părea că disting *patru* călcături în loc de *două*.

Acum eram convins că prin țipetele mele deșteptasem o fiară sălbatică, poate o puma răătăcită, din întâmplare, în grotă. Poate, îmi spuneam, Atotputernicul alesese pentru mine o moarte mai rapidă și mai îndurătoare decât prin înfometare. Totuși, instinctul de conservare, niciodată adormit cu totul, mi s-a trezit subit în piept și, chiar dacă fuga de pericolul în desfășurare nu făcea, poate, decât să amâne un sfârșit și mai lent, și mai teribil, m-am decis să-mi vând pielea scump. Oricât de straniu ar putea să pară, spiritul meu nu concepea să pună

în seama vizitatorului nevăzut decât ostilitate. De aceea, am rămas nemișcat și tăcut, în speranța că, în lipsa unui sunet care să-l ghideze, o să se rătăcească la fel ca mine și o să mă lase în pace. Dar era o speranță fără sorți de împlinire, pentru că pașii ciudați continuau să se apropie – animalul îmi percepușe, evident, mirosul, care, într-o atmosferă atât de lipsită de orice influență exterioară care să distragă atenția, trebuie să se fi simțit de la mare distanță.

Înțelegând deci că trebuie să mă înarmez ca să mă apăr pe întuneric de un atac neobișnuit și nevăzut, am apucat pe dibuite cele mai mari bucăți de rocă presărate pe jos și, pregătit cu o piatră în fiecare mână, am așteptat resemnat inevitabilul deznodământ. Între timp, zgomotul îngrozitor de pași se apropiase. Comportamentul acelei fiare ciudate era, fără nici un dubiu, extrem de neliniștitor. De cele mai multe ori, umbletul ei semăna cu al unui patruped care avea labele de dinapoi *bizar de necoordonate* cu cele din față, și totuși, uneori, mi se părea că doar două labe erau angajate în procesul de locomoție. Mă întrebam ce soi de animal urma să înfrunt. Trebuie să fie, îmi ziceam, vreo biată jivină care plătește pentru curiozitatea de-a fi cercetat o intrare a înfiorătoarei peșteri, rămânând prizonieră pe viață în galeriile acelea interminabile. Probabil se hrănea cu peștii, lilieci și șoarecii orbi din cavernă, dar și cu pești obișnuiți, din cei ce se pescuiesc în micile cursuri de apă ale lui Green River, care comunică întrucâtva cu apele din grotă. Mi-am petrecut înfiorătoarea așteptare făcând cele mai caraghioase presupuneri în legătură cu transformările pe care viața subterană putea să le producă în aspectul fizic al fiarei, reamintindu-mi de înfățișarea hidoasă pe care tradiția locală o atribuia tuberculoșilor găsiți morți după o lungă ședere în

cavernă. Apoi mi-am dat seama deodată că, și dacă ajungeam să-mi ucid adversarul, *n-aveam cum să-l văd*, pentru că torța mi se stinsese de mult și n-aveam chibrituri. Încordarea din creierul meu ajunsese la culme. Delirantă, închipuirea mea evoca siluete oribile și respingătoare în întunecimea aceea sinistră care mă înconjura și care părea chiar că îmi *apasă* corpul. Mai aproape, și mai aproape, înfricoșătorul zgomot de pași se amplifică. Păream gata să izbucnesc în urlete, și totuși, chiar dacă n-aș fi fost destul de stăpân pe mine încât să mă abțin, cred că vocea nu mi-ar fi dat ascultare. Eram șocat, împietrit de spaimă și mă întrebam dacă, în momentul crucial, brațul meu drept ar mai fi fost în stare să arunce proiectilul. Acum, acel *trop-trop* cadențat al labelor era aproape. Acum, *foarte aproape*. Auzeam respirația grea a animalului și, în ciuda panicii care pusese stăpânire pe mine, îmi spuneam că trebuie să fi venit de departe, că sigur era obosit. Brusc, vraja s-a rupt. Conduasă de auzul care nu mă-nșela niciodată, mâna dreaptă a aruncat cât putea de tare bucata tăioasă de calcar în direcția întunecată din care veneau găfâielile și zgomotul de pași. A trecut foarte aproape de țintă, căci am auzit creatura făcând un salt și aterizând o oarecare distanță, după care păru să se oprească.

Mi-am ajustat ținta, lansând al doilea proiectil, cu mai mult succes de astă dată, căci, cu inima plină de bucurie, am auzit cum creatura a căzut prăbușită definitiv, rămânând, după toate semnele, întinsă și nemișcată. Aproape copleșit de o imensă ușurare, m-am sprijinit de perete. Dar nu făcusem altceva decât să rănesc animalul, mi-am dat seama apoi, căci continua să respire: răsufla greu și sacadat. Și acum nu mă mai încerca nici o dorință să cercetez *creatura*. În cele din urmă, ceva ca o teamă

irațională, izvorâtă din superstiție, mi-a năpădit creierul. Nu puteam nici să mă apropiu de corpul acela, nici să mai arunc altă piatră ca să termin ce începusem și să-i iau viața. În schimb, am încercat să fug, pe cât reușeam să mă orientez, panicat cum eram, în direcția de unde venisem. Pe neașteptate, am auzit un sunet, sau mai degrabă o înșiruire de sunete. În clipa următoare, s-au transformat într-o serie de zgomote metalice, ritmate. De data asta, nu mai încăpea nici o îndoială. *Era ghidul.* Apoi am început să strig, să țip, să urlu, chiar să zbier când am zărit pe plafonul boltit apropiindu-se o lumină slabă și pâlpâitoare a ceea ce trebuia să fie o torță. Am fugit spre făclie și, până să-mi dau seama ce se întâmpla, m-am trezit pe jos la picioarele ghidului, îmbrățișându-i ghetele, trăncănind, în ciuda firii mele rezervate, în modul cel mai absurd și prostesc ce se poate închipui, turuindu-mi înspăimântătoarea poveste și copleșindu-mi totodată ascultătorul cu solemne declarații de recunoștință. În cele din urmă, mi-am revenit oarecum la starea obișnuită. Ghidul îmi observase lipsa când grupul se adunase la ieșirea din peșteră și, bazându-se pe simțul de orientare, pornise într-o explorare riguroasă a galeriilor ce se-ntindeau din locul unde vorbiserăm ultima oară, dând de mine după o căutare de vreo patru ore.

Încurajat de torța și de prezența lui, după ce mi-a povestit toate astea, am început să mă gândesc la strania fiară pe care o rănisem în beznă, la câțiva pași mai încolo, și am propus să mergem să vedem ce fel de creatură era victima mea. Mi-am reconstituit pașii, de data asta cu un curaj izvorât din faptul că nu mai eram singur, până la locul cumplitei mele experiențe. Curând, am zărit pe jos în depărtare ceva alb, mai alb chiar decât calcarul. Înaintând prudent, am lăsat să ne scape

simultan o exclamație de surpriză, fiindcă, dintre toți monștrii nefirești pe care îi văzuse fiecare dintre noi până atunci, acela era de departe cel mai straniu. Părea o maimuță antropoidă de mari dimensiuni, care scăpase, poate, dintr-o menajerie ambulantă. Avea părul alb ca neaua, fără îndoială din cauza sălășluirii îndelungate în întunericul peșterii, unde-și pierduse culoarea, și surprinzător de fin. O mare parte din corp era golașă, dar pe cap părul era atât de bogat, încât îi cădea în valuri pe umeri. Chipul nu-l vedeam, pentru că zăcea aproape cu fața în jos. Membrele îi stăteau în poziții extrem de bizare, explicând însă alternarea pe care o remarcasem înainte, când fiara folosea uneori patru, iar alteori doar două picioare pentru a înainta. Niște gheare lungi, ca niște unghii, îi continuau degetele. Mâinile sau picioarele nu erau prehensile, caracteristică pe care am asociat-o unei îndelungate șederi în peșteră, care, așa cum am spus înainte, părea evidentă după *albeața* aceea generală și aproape nepământească a întregii anatomii. Nu părea să aibă coadă.

Răsufla acum foarte slab și ghidul a scos pistolul cu intenția evidentă să lichideze creatura, când, deodată, dinspre ea s-a auzit un *sunet* atât de straniu, încât arma a căzut, nefolosită, la pământ. Era greu de descris. Nu semăna cu nici un alt sunet scos de maimuțele din speciile cunoscute și m-am întrebat dacă această trăsătură nefirească nu era cumva rezultatul unei tăceri îndelungate și totale, și fusese scoasă la iveală de senzațiile declanșate de apariția luminii, lucru pe care fiara trebuie că nu-l mai văzuse de când intrase în peșteră prima oară. Sunetul, pe care aș putea încerca oarecum să-l clasific ca un murmur gros, a continuat fără vlagă. Brusc, un acces scurt de energie a părut să cuprindă corpul fiarei. Labele au început să se agite

convulsiv iar membrele să se contracte. Cu o zvâcnire, corpul alb s-a rostogolit, așa încât fața i s-a întors spre noi. O clipă, am fost atât de îngrozit de ochii pe care-i vedeam, încât n-am mai remarcat nimic altceva. Erau negri ochii aceia, de un negru intens, ca lignitul, într-un contrast cu albul ca zăpada al pielii și al părului care-ți dădea fiori. Ca și la alte ființe care trăiesc în peșteri, erau înfundați în orbite și complet lipsiți de iris. Când m-am uitat mai atent, mi-am dat seama că maxilarele nu erau atât de proeminente ca la maimuțele obișnuite, și infinit mai păroase. Nasul era puternic reliefat.

Pe când priveam imaginea stranie ce se desfășura dinaintea noastră, buzele groase se dezlipiră și dintre ele ieșiră câteva *sunete*, după care *creatura* se liniști și își dădu duhul.

Ghidul m-a apucat de mânecă și tremura atât de tare, încât lumina pâlpâia spasmodic, aruncând umbre ciudate, mișcătoare, pe pereții din jurul nostru.

N-am schițat nici un gest, ci am rămas încremenit, incapabil să-mi desprind privirea îngrozită de la pământul care se întindea în fața noastră.

Apoi spaima m-a părăsit, iar uimirea, respectul, compasiunea și reverența i-au luat locul, căci *sunetele* scoase de silueta izbitoare care zăcea pe calcar ne revelaseră un adevăr teribil. Creatura pe care o uciseseam, bizara fiară din necuprinsa peșteră, era, sau fusese cândva, un OM!!!

Pastorul blestemat

În mansardă m-a condus un bărbat grav, cu privirea inteligentă, îmbrăcat sobru și purtând barbă căruntă. Mi-a spus următoarele:

— Într-adevăr, *el* a locuit aici, dar vă sfătuiesc să nu atingeți nimic. Curiozitatea te împinge la gesturi iresponsabile. *Noi* nu intrăm niciodată noaptea în camera asta și doar pentru a-i respecta ultimele dorințe păstrăm locul neschimbat. Știți ce a făcut. Societatea aceea abominabilă a preluat controlul în cele din urmă, așa că nu știm unde este înmormântat. Nimeni n-a putut ajunge la membrii sectei, nici măcar oamenii legii. Sper să plecați de aici până la căderea nopții. În plus, vă mai rog să lăsați pe masă obiectul care seamănă cu o cutie de chibrituri. Nu știm ce reprezintă, dar presupunem că are o legătură cu tot ce a făcut *el*. Mergem până acolo încât nici măcar nu-l privim cu insistență.

După o vreme, omul m-a părăsit. Mansarda era murdară și plină de praf. În ciuda mobilelor sărăcăcioase, exista acolo ceva care te făcea să crezi că mai vechiul ei locatar nu era un obișnuit al cocioabelor. O etajeră cu scrieri clasice și teologice acoperea o porțiune de zid, iar altă bibliotecă adăpostea tratate de magie: Paracelsus, Albertus Magnus, Trithemius, Hermes

Trismegistus, Borellus și alte texte, scrise într-un alfabet straniu, pe care n-am reușit să-l descifrez. Camera avea și o ușă, dar aceasta ducea doar spre o debara. Singura ieșire era trapa deschisă deasupra unei scări înguste și abrupte. Ferestrele erau lucrate în ochi-de-bou, iar grinzile de stejar înnegrit trădau o mare vechime. Pe scurt, casa aparținea vechii lumi. Cred că știam unde mă aflu, dar nu-mi amintesc lucrurile pe care le știam atunci. Fără îndoială, orașul acela *nu* era Londra. După mine, era un mic port.

Micul obiect de pe masă mă fascina enorm. Părea că știu la ce folosește, fiindcă am scos din buzunar o torță electrică – sau ceva asemănător – și, concentrat, am testat-o. Lumina nu era albă, ci violetă. Avea mai curând aspectul unei lucruri radioactive decât acela al luminii veritabile. Nu mă serveam de ea, în fond, ca de o lanternă obișnuită. Într-adevăr, *aveam* o lanternă obișnuită într-un alt buzunar.

Începea să se întunece, iar vechile acoperișuri și hornurile aveau o înfățișare stranie, văzute prin minuscule fereastră. Adunându-mi întreg curajul, am sprijinit micul obiect aflat pe masă de o carte. Apoi am îndreptat asupra lui strania lumină violetă. Aceasta părea acum o ploaie sau grindină de mici particule violete mai degrabă decât o rază continuă. Pe când lovea suprafața de sticlă din centrul curiosului obiect, s-au produs niște trosnete seci, precum ale scânteilor ce străbat un tub vidat. Suprafața sticloasă întunecată a emis o strălucire roz și o vagă siluetă albă părea să prindă contur în mijlocul ei. În momentul acela am constatat că nu mai sunt singur în încăpere. Am vârât proiectorul în buzunar.

Dar nou-venitul n-a vorbit și n-am perceput vreun zgomot în minutele următoare. Ca și cum scena ar fi fost o pantomimă

văzută de la mare depărtare, printr-un soi de ceață interpusă, deși nou-venitul și însoțitorii lui erau aproape și erau, totuși, făpturi de talie mare, aflate parcă în același timp aproape și departe, ca guvernați de geometrie anormală.

Primul, un ins slab și negricios, de înălțime mijlocie, era îmbrăcat într-un costum preoțesc al Bisericii anglicane. Avea în jur de treizeci de ani, tenul pământiu și, în ciuda trăsăturilor sale plăcute, fruntea neobișnuit de înaltă. Părul negru îi era bine tuns, pieptănat cu grijă și, chiar dacă se răsese atent, barba foarte închisă la culoare îi lăsa pe obraz o umbră albăstruie. Purta ochelari fără ramă, cu agățătoare de oțel. Nu se prea deosebea, în fond, de alți oameni ai Bisericii anglicane pe care îi cunoșteam, dar avea fruntea mai înaltă, pielea mai întunecată, expresia mai inteligentă – și era, de asemenea, în mod subtil mai *diabolic*. Până să fi avut eu răgazul de-a interveni, își și zvârlise toate cărțile de magie în vatra aflată într-un cotlon al camerei, atât de ascunsă după coturile mansardei, încât n-o remarcasem. Flăcările consumară cu lăcomie volumele într-un uluitor amestec de culori stranii și de mirosuri cumplite, de nedescris, pe măsură ce paginile cu hieroglife și legăturile viermănoase cedau în fața focului devastator.

Dintr-odată, am văzut că mai erau și alții în cameră – bărbați cu înfățișare gravă, îmbrăcați în haine preoțești, dintre care unul purta mantie și pantaloni trei sferturi, de episcop. Deși nu auzeam nimic, vedeam că luau o hotărâre de mare importanță pentru primul. Toți lăsau impresia că-l urăsc și se tem de el în același timp, iar acesta părea că încearcă în privința lor aceleași sentimente. O expresie sardonică îi împietrise pe față, dar am putut vedea că-i tremura mâna dreaptă când a apucat spătarul unui scaun. Episcopul arăta spre biblioteca goală și spre vatra

cu flăcările aproape stinse, părând dezgustat. Primul sosit a surâs răutăcios și a întins mâna stângă spre micul obiect de pe masă. Atunci, întreaga asistență s-a tras înapoi de spaimă. Procesiunea de clerici a dispărut încetul cu încetul pe scară, prin trapa din podea. Plecând, fiecare din ei făcea gesturi amenințătoare. Ultimul a părăsit locul episcopul.

Când am rămas singuri, primul sosit s-a îndreptat spre un dulap și a scos din el un colac de funie. Cățărându-se pe un scaun, a legat un capăt al frânghiei de un cârlig înfipt în grinda de stejar negru din mijloc, iar la celălalt a făcut un laț. Înțelegând că voia să se spânzure, am înaintat câțiva pași, intenționând să încerc să-i schimb hotărârea ori să-l salvez. M-a văzut, s-a întrerupt și m-a privit cu o ciudată expresie de *triumf* care mi-a produs tulburare. A coborât încet de pe scaun ca să se apropie de mine, cu un rânjet diabolic în colțul buzelor sale subțiri.

M-am simțit imediat în pericol de moarte și am scos din buzunar ciudatul meu proiector de raze. Căci, nu știu de ce, ceva îmi spunea că-mi va servi în apărare. I l-am îndreptat spre față. Trăsăturile lui pământii se colorară într-o lumină violetă, apoi deveniră roz. Pe lângă fioroasa lui exaltație și-a făcut loc o teamă adâncă, dar frenezia nu i-a dispărut cu totul. Bătând brutal aerul cu brațele, s-a dat înapoi, poticnit. Se afla nu departe de trapa deschisă. Am strigat ca să-l avertizez, dar nu m-a auzit. În secunda următoare, a căzut pe spate prin deschizătura căscată și a dispărut.

Cu dificultate, m-am apropiat de trapă. Aplecându-mă peste scară, am constatat că jos nu se găsea nici un corp zdrobit. Dimpotrivă, am zărit o mulțime de oameni alergând spre mine cu lanternele aprinse. Vraja liniștii și a fantasmelor se

spulberase, iar eu auzeam din nou glasuri omenești și vedeam iarăși în obișnuitele noastre trei dimensiuni. Ce zgomot să-i fi atras, oare? Cei doi aflați în fruntea trupei (niște săteni obișnuiți) se opriră ca împietriți văzându-mă, iar unul dintre ei începu să strige:

— A! A! Liber, domnule? Din nou?

Cuprinsă de panică, întreaga trupă s-a împrăștiat. Un singur om rămânea. L-am recunoscut pe bărbosul care mă condusesese acolo. Stând drept, singur, cu o lanternă în mână, aștepta. Părea fascinat, însă nu și înspăimântat. A venit alături de mine, în mansardă.

— Prin urmare, *nu* l-ați lăsat în pace. Îmi pare rău. Știu ce s-a întâmplat. S-a mai petrecut o dată, dar atunci omului i s-a făcut frică și s-a împușcat. N-ar fi trebuit să-l faceți să revină. Știți prea bine ce vrea. Dar nu trebuie să vă înspăimântați asemenea celui alt. Vi s-a întâmplat ceva cumplit și straniu, fără să se ajungă totuși atât de departe încât să vă pună în pericol personalitatea și mintea. Dacă vă păstrați sângele rece și dacă acceptați să vă schimbați radical existența, o să vă bucurați în continuare de viață și de rodul activității științifice. Dar nu veți putea trăi aici. Nu cred nici că Londra vă convine. Vă sfătuiesc să mergeți în America. Să nu mai încercați nimic cu obiectul ăla. Nu se mai poate repara nimic. N-ar face decât să agraveze situația dacă întreprindeți – sau chemați – orice. Nu sunteți atât de afectat pe cât ați fi putut fi, dar trebuie să plecați imediat. Și mulțumiți cerului că lucrurile n-au mers mai departe! Mă străduiesc să vă vorbesc sincer. S-a produs o anume schimbare în felul cum arătați. *El* provoacă mereu acest lucru. Dar, într-o altă țară, o să vă puteți obișnui. Veniți, e o oglindă în celălalt

capăt al camerei. Chiar dacă nu sunteți respingător, așteptați-vă la un șoc.

Cum tremuram de frică, omul cu barbă a trebuit să mă susțină până la oglindă, cu lanterna cu lumină slabă în mâna liberă. Iată ce am văzut în oglindă:

Un ins slab și negricios, de înălțime mijlocie, îmbrăcat în costumul Bisericii anglicane, purtând ochelari fără ramă, cu agățătoare de oțel, ce sclipeau sub o frunte nefiresc de înaltă. Era primul sosit pe tăcute, cel care își arsese cărțile.

Pentru tot restul vieții, cel puțin în aparență, trebuia să fiu omul acela!

Cavoul

„Sedibus ut saltem placidis in morte
quiescam.“^{[1](#)}

Vergiliu

Descriind împrejurările care m-au adus în acest azil de nebuni, știu că situația mea actuală aruncă o îndoială firească asupra autenticității propriiei mele istorisiri. Mare păcat că omenirea, în ansamblul ei, are o viziune mentală prea limitată pentru a examina cu răbdare și înțelepciune niște fenomene izolate ce se plasează mult dincolo de experiența comună și care sunt văzute și simțite doar de unii indivizi cu sensibilitate excepțională. Oamenii dotați din punct de vedere intelectual știu că nu există o deosebire netă între real și ireal, că lucrurile ne apar așa cum sunt numai prin delicata sinteză fizică și psihică operată în mod subiectiv în fiecare dintre noi. Însă materialismul prozaic al majorității condamnă drept nebunie sclipirile de clarviziune ce sfâșie, în cazul unora, vâlul obișnuit al empirismului banal.

Mă numesc Jervas Dudley și, din cea mai fragedă pruncie, sunt un visător și un vizionar. Destul de bogat prin naștere ca să nu fiu obligat să muncesc, iar prin temperament nepotrivit pentru studiile formale și pentru distracțiile de societate ale anturajului meu, am trăit mereu în spații situate dincolo de lumea vizibilă, ocupându-mi copilăria și adolescența cu lectura unor opere vechi, foarte puțin cunoscute, și vagabondând fără țință peste câmpurile și prin pădurile învecinate cu locuința mea strămoșească. Sensul găsit de mine în aceste cărți și plimbări nu e, desigur, cel găsit de băieții de vârsta mea, însă nu-i cazul să insist prea mult în privința asta, căci o povestire amănunțită ar confirma calomniile crude pe care le vântură în ascuns unii dintre supraveghetori pe seama inteligenței mele. Mă limitez la relatarea întâmplărilor așa cum sunt, fără să încerc să le analizez cauzele.

Am spus, deci, că trăiam izolat de lumea vizibilă, nu însă și că trăiam singur. Pentru că nimeni nu-i capabil de așa ceva. Lipsa unei tovarășii însuflețite îi determină inevitabil pe solitari să se îndrepte spre lucruri inanimate sau rămase fără suflare. Nu departe de locuința mea se întinde o ciudată vale împădurită, cu adâncimi crepusculare, în scobitura căreia petreceam ore întregi citind, gândind, visând. Primii pași îi făcusem în lungul pantelor sale năpădite de mușchi, iar la rădăcina marelui stejar noduros m-au asaltat primele himere ale copilăriei. Mă duceam acolo ca să fac cunoștință cu driadele, stăpânele arborilor, și mi-a fost dat adesea să privesc dansurile lor sălbatic sub razele lunii gata să apună. Dar nu-i acum momentul potrivit să evoc aceste amintiri. Voi vorbi doar despre mormântul singuratic din cel mai întunecos cotlon al desișurilor, în margine de deal. Cavoul părăsit al familiei Hyde,

un neam vechi și de rang înalt, căruia îi fusese înhumat acolo, neștiut de lume, cu mai multe decenii înainte de nașterea mea, ultimul descendent.

Monumentul este cioplit într-un granit antic, mâncat de intemperii, și pe care negura și umezeala l-au decolorat în decursul generațiilor. Săpat în panta văii, cavoul nu se vede decât atunci când ai ajuns dinaintea intrării. Ușa de piatră, masivă, înfricoșătoare, plină de depuneri vâscoase, se reazemă în balamale de fier ruginit. Niște lanțuri și lacăte metalice o mențin în chip straniu întredeschisă, după moda macabră de acum o jumătate de secol. Conacul celor care se odihneau acolo domina altădată panta unde se află mormântul, dar cu multă vreme în urmă a fost răvășit de fulger și de flăcări. Doar pe ton scăzut și cu neliniște în voce evocă uneori bătrânii din împrejurimi, folosind misterioasa expresie „mânia lui Dumnezeu“, furtuna din miez de noapte care a nimicit tristul conac. Tocmai această aluzie ciudată făcuse, de-a lungul întregii mele tinereți, să crească fascinația exercitată de mormânt asupra mea. Un singur om pierise în incendiul pomenit. Când ultimul Hyde a fost depus în cavoul tăcut și întunecos al familiei, urna funerară conținându-i cenușa venise de foarte departe. Căci familia, după catastrofă, plecase din locurile acelea. Nu mai are cine să aștearnă flori în fața monumentului de granit și puțini mai înfruntă tenebrele ce zăbovesc nefiresc în jurul pietrelor mâncate de apă.

N-o să uit niciodată după-amiaza când am dat prima oară peste această casă a morții, pe jumătate cufundată în umbră. Era în plină vară, la vremea când alchimia naturii transformă peisajul câmpenesc într-un tablou strălucitor, un evantai de nuanțe verzi, în care peste simțurile îmbătate se revarsă valuri

unduitoare de verdeață umedă și miresme subtile, suind din pământ și din plante. În astfel de locuri, spiritul își pierde obiectivitatea, timpul și spațiul devin inconsistente, ireale, iar ecouri ale unui trecut uitat, de dinaintea istoriei, dau să pătrundă insistent în conștiința captivată. Toată ziua rătăcisem printre boschetele văii, pierdut în gânduri pe care nu se cade să le amintesc, conversând cu lucruri pe care nu trebuie să le numesc. La zece ani, cunoșteam deja destule minunății ignorate de restul lumii și, în anumite privințe, atinsesem o surprinzătoare maturitate. După ce-mi croisem drum prin hățișul de tufe sălbatice, m-am trezit brusc la intrarea în cavou, neștiind încă nimic despre natura descoperirii mele. Sumbrele blocuri de granit, ușa, atât de ciudat întredeschisă, motivele funebre de deasupra intrării nu mă înspăimântau câtuși de puțin. Despre morminte și cripte știam și-mi închipuisem multe, însă, datorită temperamentului meu aparte, fusesem ținut departe de cimitire. Bizarul lăcaș de piatră pe care-l descoperisem nu era pentru mine decât un obiect de interes și de speculație, iar interiorul său rece și umed, pe care îl cercetasem prin ușa întredeschisă, nu-mi sugera nici moarte, nici decădere. Dar în acea clipă de curiozitate s-a născut o dorință nebunească, irațională, din cauza căreia am sfârșit în acest azil infernal. Împins de un glas fără îndoială pornit din sufletul hidos al pădurii, am hotărât ca, în ciuda lanțurilor grele ce-mi blocau calea, să mă vâr în bezna ademenitoare. În lumina tot mai slabă a zilei, am zgâlțâit cu zgomot, unul după altul, obstacolele ruginite din fața mea, având de gând să împing ușa de piatră și să-mi strecur corpul subțiratic înăuntru. Degeaba! Din pricina eșecului, curiozitatea mi s-a transformat în mânie. La asfințit, am decis să mă întorc acasă, dar înainte de asta,

furios, am jurat pe toți zeii din pădure că, într-o zi, *cu orice preț*, voi pătrunde în penumbra cavoului, în profunzimile înghețate ce păreau să mă cheme. Medicul cu barbă cărunță care vine zilnic în camera mea i-a spus cândva unui vizitator că hotărârea asta a însemnat începutul jalnicei mele monomanii. Eu însă prefer să las judecata finală cititorilor, care se vor pronunța după ce le povestesc totul.

În lunile ce urmară descoperirii, m-am străduit în zadar să smulg lacătele complicate ale cavoului, dedându-mă și la subtile cercetări privitoare la istoria edificiului respectiv. Multe date prețioase au ajuns astfel la urechile mele de copil atent. Fiind secretos din fire, am ținut însă doar pentru mine tot ce știam și ce intenționez să fac. Trebuie să spun că, în realitate, informațiile adunate nu m-au surprins, nici nu m-au înspăimântat. Convingerile mele mai degrabă insolite asupra vieții și morții mă determinaseră să fac o asociere vagă între pământul rece și corpurile vii, încât simțeam că marea și sinistra familie din conacul incendiat era, într-o oarecare măsură, reprezentată în zidurile de piatră pe care încercam să le explorez. Zvonurile despre riturile magice și despre sărbătorile nelegiuite ce aveau loc odinioară la conacul dispărut mi-au stimulat chinuitoarea atracție pentru mormântul acela dinaintea căruia ședeam, zi de zi, ceasuri întregi. O dată, am vârat o lumânare prin spațiul strâmt de la intrare, dar n-am putut vedea nimic altceva decât o scară de piatră ce ducea în adânc. Am simțit un fel de încântare pe când inspiram mirosul respingător al locului; un miros ce părea să-mi evoce amintiri dintr-un trecut aflat dincolo de orice memorie, urcând fără îndoială până într-o vreme când n-aveam corpul în care locuiesc în prezent.

În decursul anului care a urmat, am descoperit în hambarul meu plin de cărți o traducere a *Vieților* lui Plutarh. Citind povestea lui Tezeu, am rămas foarte impresionat de pasajul unde se vorbește de uriașa piatră sub care îl așteptau înscrise semnele destinului său până când avea să crească suficient cât s-o ridice. Efectul legendei a fost acela că mi-a mai scăzut marea nerăbdare de a pătrunde în cavou, întrucât înțelegeam că nu venise încă vremea. Mai târziu, îmi spuneam, urma să-mi câștig forța sau ingeniozitatea ce mi-ar permite să deschid ușa respectivă. Deocamdată trebuie să mă supun poruncilor Destinului.

După aceea, supravegherile mele asupra portalului umed au devenit mai puțin insistente, iar cea mai mare parte a timpului am dedicat-o altor cercetări, la fel de neobișnuite. Mă sculam uneori, liniștit, în miez de noapte și mergeam să mă plimb prin cimitire sau prin alte locuri funerare de care părinții mă feriseră întotdeauna cu grijă. Nu pot spune ce făceam acolo, fiindcă nu sunt tocmai sigur de realitatea acelor lucruri, însă știu că a doua zi după fiecare plimbare nocturnă îmi surprindeam anturajul prin cunoștințele noi, pe care ai mei le uitaseră de generații. Într-o astfel de zi, am scandalizat comunitatea prin părerea bizară pe care mi-o făcusem în legătură cu înmormântarea bogatului și celebrului cavaler Brewster, înhumat la 1711, un om ale cărui fapte intraseră în istoria locală și a cărui piatră funerară, din ardezie, cu un craniu sculptat deasupra unor oase încrucișate, începuse să se fărâmițeze. Într-un moment de imaginație puerilă, am jurat nu numai că antreprenorul de pompe funebre Goodman Simpson furase eleganții pantofi argintii, ciorapii de mătase și albiturile de satin ale defunctului, dar și că însuși cavalerul, vârat în

sicriu încă viu, se răsucise de două ori în acel lăcaș acoperit cu pământ, a doua zi după înmormântare.

Totuși, ideea de-a pătrunde în cavou nu m-a părăsit niciodată. Căci explorările mele genealogice îmi revelaseră un adevăr pe cât de stimulator, pe atât de neașteptat: propriii strămoși din partea mamei aveau un grad de rudenie – fie și îndepărtat – cu familia pretins dispărută Hyde. Eram cea din urmă mlădiță a descendenței paterne, dar și ultimul din neamul acela misterios. Am început să-mi spun că acel cavou e al *meu* și așteptam cu și mai multă nerăbdare ceasul când Destinul avea să-mi îngăduie să trec dincolo de ușa de piatră și să cobor în bezna scării lunecoase. Îmi făcusem obiceiul de a *asculta* cu atenție lângă portalul întredeschis, în tăcerea netulburată a miezului de noapte. Încetul cu încetul, mergeam spre majorat. De-a lungul anilor, defrișasem micul hățiș de pe panta ce domina mormântul, lăsând în jurul lui o coroană de tufe. Vegetația ajunsese treptat să alcătuiască un umbrar de verdeață. Mi-am construit astfel un templu numai al meu, a cărui ușă închisă ascundea altarul. Mă întindeam acolo, pe pământul acoperit cu mușchi, gândind și visând la lucruri stranii.

Noaptea primei mele revelații a fost sufocantă. Trebuie că adormisem, din pricina oboselii, căci am avut impresia clară că mă trezesc dintr-un somn adânc atunci când am auzit *vocile*. Ezit să le descriu, să vorbesc despre accentele și timbrul lor. Voi spune doar că felul cum rosteau cuvintele și vocabularul folosit erau cu totul aparte. Am putut recunoaște nuanțele graiului din Noua Anglie, de la silabele nu prea elegante ale colonilor puritani și până la retorica inconfundabilă de acum cincizeci de ani. Toate aceste elemente se amestecau în conversația purtată

în beznă, dar asta n-am remarcat-o decât mai târziu. La început, m-a fascinat de-a dreptul un alt fenomen – atât de efemer, încât n-aș putea jura că era real. Am perceput, mi se pare, o *lumină* stinsă în grabă în adâncurile cavoului. Nu cred că m-a copleșit uimirea, nici panica, însă știu că în noaptea aceea ceva s-a *schimbat* în mine definitiv. Întorcându-mă acasă, m-am îndreptat fără nici o ezitare spre un cufăr ce putrezea în hambar și unde am găsit cheia care a doua zi mi-a îngăduit să înlătur cu ușurință obstacolul aflat atâta vreme în calea dorinței mele.

Am intrat pentru prima dată în cavou sub lumina blândă a unei după-amiezi pe sfârșite. Eram ca vrăjit și inima îmi zvâcnea de fericire aproape bolnăvicioasă. Închizând ușa în urmă, am coborât treptele umede cu o flăcăruie în mână. Imediat am avut impresia că știu drumul și, deși lumânarea sfârâia în aerul viciat, m-am simțit ca acasă. La o privire aruncată în jur, am descoperit câteva dale de marmură pe care stăteau coșciugele sau rămășițele acestora. Unele erau sigilate și intacte, altele, dimpotrivă, aproape că dispăruseră, lăsând în loc doar mânerele de argint și ornamentele, pierdute într-o curioasă grămadă de pulbere albicioasă. Pe o placă am putut citi numele lui Sir Geoffrey Hyde, care venise din Sussex în 1640 și murise aici la câțiva ani după aceea. Într-un alcov se afla un sicriu gol, bine păstrat, decorat cu literele unui nume ce m-a făcut să zâmbesc și să tremur în același timp. Un impuls bizar m-a împins să mă cațăr pe dala îngustă, să-mi sting lumânarea și să mă întind în cutia goală.

În lumina cenușie a zorilor, am ieșit împleticindu-mă din cavou și am legat lanțul în urma mea. Nu mai eram prea tânăr, căci douăzeci și una de ierni îmi înghețaseră de-acum

alcătuirea şubredă. Țăranii matinali care au fost martorii întoarcerii mele s-au minunat de semnele vizibilei satisfacții, ale veselei încântări descoperite pentru prima oară la cineva cu reputația unui ins sumbru și singuratic.

În ziua aceea nu m-am înfățișat părinților mei înainte de a-mi fi oferit câteva ore de somn odihnitor.

De atunci, m-am dus la mormânt în fiecare noapte. Am trăit, am auzit, am făcut lucruri pe care nu trebuie să le dezvălui nicicând. Mai întâi s-a schimbat felul meu de a vorbi, mereu susceptibil la influențele mediului; am început deodată să folosesc numeroase arhaisme, fapt remarcat cu promptitudine de cei din jur. Mai târziu, am devenit mai îndrăzneț, mai brutal, iar purtarea mea, încetul cu încetul, a ajuns să fie a unui bărbat care cunoaște viața, situație cu totul surprinzătoare dacă te gândești la reclusiunea ce-mi marcase întreaga existență. Rezerva mi-a dispărut pentru a lăsa loc volubilității lejere a unuia din Chesterfield, sau chiar cinismului din Rochester. Mi-am etalat fără menajamente o erudiție absolut specială, străină de știința monahală căreia mă consacrasem în tinerețe. Am acoperit pagini întregi cu epigrame improvizate, amintind de Gay, de Prior și de versificatorii perioadei augustane. Într-o dimineață, la micul dejun, aproape am provocat un dezastru când am început să recit, cu intonație legănată, un fragment extras dintr-un cântec dedicat zeului Bacchus, un strop din ludicul georgian, neașternut vreodată în scris și care suna cam așa:

*Haideți, ortaci, cu halbele de bere,
Să bem de-acuma cât om mai putea.
Clădiți pe farfurie munți de cărnuri*

*Căci doar pileala și chiolhanul ne țin tari.
Umpleți stacane, viața iute trece;
Când veți ajunge colo, sub pământ,
Nu beți nici pentru iubită, nici pentru rege.*

*Anacreon, se spune, avea nasul roșu,
Dar ce contează, când ești fericit,
Prefer, ce sfântul!, să fiu stacojiu aici
Decât alb ca crinul și pierit de-un an.
Hai, Betty, scumpo, dă-mi o sărutare;
Nu-s fete de hangiu ca tine-n iad.*

*Junele Harry, care-abia de se mai ține,
Peruca-și pierde și alunecă sub masă,
Ci umpleți cănila și dați-le-n primire;
Mai bine zaci sub masă decât sub humă.
Benchetuiți, distrați-vă și beți,
Sub strat de colb cam greu te veselești;*

*La naiba! că abia mă pot mișca
Și blestemat să fiu de mai stau drept.
Hei, zi-i lu' Betty să aduc-un scaun,
O să m-abat spre casă, vai, nevasta nu-i,
Proptește umărul, ci nu pot sta-n picioare,
Dar cât mă ține fața lumii-s fericit.*

În perioada aceea a început să-mi fie teamă de furtuni și de flăcări. Nepăsător până atunci, am căpătat o spaimă cumplită care mă silea să mă refugiez în ungherele cele mai izolate ale casei părintești atunci când cerul devenea amenințător. Dacă

asta se întâmpla ziua, una dintre ascunzătorile mele preferate era pivnița în ruină a conacului care arsese. Mi-l reprezentam, în închipuire, așa cum trebuie să fi fost. O dată, am speriat un țăran conducându-l încrezător într-o pivniță puțin adâncă, despre a cărei existență știam, deși era ascunsă și uitată de generații întregi.

Dar lucrul de care mă temeam de mult a sfârșit într-o bună zi prin a se produce. Neliniștiți de schimbările apărute în comportamentul singurului lor copil, părinții mei începură – din intenții exclusiv binevoitoare – să-mi spioneze mișcările, ceea ce risca să ducă la dezastru. Întrucât din cea mai fragedă copilărie îmi păzisem toate secretele, neîmpărțindu-le cu nimeni, nici despre vizitele făcute în cavou nu suflasem o vorbă nimănui. Acum, străbătând labirintul desişului, trebuia să iau seama la vreun eventual urmăritor și să-l rățăcesc. Aveam mereu la mine cheia cavoului, atârnată de un șnur pe care îl țineam la gât și de care știam doar eu. Nu scoteam niciodată din mormânt vreun obiect pe care-l găseam acolo.

Într-o dimineață, ieșind din cavoul umed, pe când legam lanțul, am remarcat, în adâncul unui hățiș din apropiere, chipul temut al unui ins pus să iscodească. Sfârșitul aventurii mele se apropia, fără nici o îndoială, deoarece ținta rățăcirilor mele nocturne fusese aflată. Omul n-a stat să discute cu mine, așa că m-am grăbit să mă întorc acasă, să aud ce-i va spune tatălui meu. Lumea avea să afle, oare, de popasurile mele în cavou? Închipuiți-vă cât de plăcută mi-a fost surpriza să-l aud pe informatorul acela povestind cu voce scăzută *că-mi petrecusem noaptea în umbrarul din fața mormântului*; cu ochii somnoroși ațintiți asupra ușii crăpate și ferecate cu lacăt. Prin ce miracol se putuse înșela într-un asemenea hal? Eram convins acum că

mă proteja o putere supranaturală. Această siguranță mi-a sporit îndrăzneala, căci am luat hotărârea de-a mă duce de atunci înainte fără griji la cavou, pe față, ca să spun așa, convins că nimeni din lume nu putea să mă vadă pătrunzând înăuntru. Vreme de o săptămână, am gustat din plin bucuria acestor plăceri pământești pe care trebuie să le țin sub tăcere, când, deodată, s-a petrecut *faptul*, iar eu am ajuns în acest loc blestemat al tristeții și monotonei.

Da, în noaptea respectivă n-ar fi trebuit să scot nasul afară. Căci norii aveau culoarea furtunii și lucire diabolică urca dinspre mlaștină. Până și chemarea morților se schimbase. În seara aceea nu mai venea din cavou, ci din pivnița calcinată de pe vârful dealului. Pe când ieșeam dintr-un desiș ca să urc pe tăpșanul din fața ultimelor ruine ale vechii locuințe, s-a întâmplat ceea ce așteptasem dintotdeauna. Sub pâclosul clar de lună, am zărit conacul dispărut acum un secol din nou în picioare, în toată splendoarea sa. Toate ferestrele erau luminate de lumânări, iar pe aleea largă niște trăsurile luxoase lăsausă descindă cele mai de seamă personaje ale aristocrației din Boston, în timp ce o mulțime numeroasă de gentilomi pudrați, în veșminte bogate, venea pe jos dinspre conacele învecinate. M-am amestecat în mulțimea aceea, știind în străfundul sufletului că sunt gazdă, nicidecum invitat. Înăuntru răsunau muzică și râsete, iar vinul curgea în valuri. Am recunoscut mai multe chipuri pe care le văzusem deja pe jumătate devorate, ori complet roase de moarte și descompunere. În mijlocul acelei mulțimi ațâțate, neînfrânate, eu eram cel mai dezlănțuit. Vărsam torente de blasfemii vesele și, în glumele mele deșucheate, puțin îmi păsa de legile umane, divine, cosmice.

Brusc, un tunet a acoperit țipetele noastre, iar fulgerul a făcut să sară în țândări acoperișul, răspândind panică în adunarea aceea zgomotoasă. Limbi de foc și trâmbe sufocante de fum înghițiră casa. Însăpăimântați de calamitatea a cărei violență părea supranaturală, petrecăreții fugiră urlând prin noapte. Am rămas singur, ținut în jilțul meu de o groază necunoscută. Apoi o altă spaimă m-a invadat. Prefăcut în cenușă, mi-am văzut corpul răspândit în cele patru vânturi. Asta însemna că *niciodată n-aveam să mă odihnesc în cavoul familiei Hyde!* Sicriul acela, totuși, nu-mi era oare destinat? N-aveam eu dreptul să zac pentru vecie între descendenții lui Sir Geoffrey Hyde? Îmi pretindeam moștenirea, chiar dacă sufletul meu trebuia să rățăcească veacuri întregi în căutarea unui alt înveliș de carne pentru a-l depune în alcovul vacant din cavou. Nu! *Jervas Hyde* n-avea să cunoască niciodată soarta tristă a lui *Palinurus!*

Pe când fantoma casei în flăcări se ștergea din fața ochilor mei, m-am simțit apucat de doi inși puternici. Unul dintre ei era spionul din desiș. Am urlat și m-am zbatut ca turbat să scap din strânsoarea lor de menghină. Cădea o ploaie torențială și fulgerele brăzdau orizontul. Tata era lângă mine, zdrobit de durere. Cum țipam la oamenii aceia să mă depună în cavou, tata le-a cerut bărbatilor să mă trateze cu mai multă blândețe. Un cerc negru pe jos, în pivnița ruinată, arăta locul unde lovise fulgerul. Acolo, niște săteni curioși desfăceau o cutioară veche, migălită, dezgropată de trăsnet. Oprindu-mă din zvârcolirea zadarnică, i-am urmărit pe acești spectatori cercetând cufărul și am luat parte la descoperirile lor. Acest sipet cu încuietorile sfărâmate de șoc conținea hârtii și obiecte prețioase, însă, atunci când sătenii le-au făcut sub ochii mei inventarul, ceva m-

a fascinat. Era o miniatură de porțelan, reprezentând un bărbat cu o elegantă perucă buclată și-ale cărui inițiale erau J. H. Aș fi putut să-i recunosc fața la fel de bine uitându-mă într-o oglindă.

A doua zi m-au lungit în camera asta cu gratii la ferestre, dar un servitor bătrân, om simplu și devotat, de care mă atașasem din fragedă pruncie și care iubește la rândul lui cimitirul, m-a ținut la curent cu întâmplările. Ceea ce am îndrăznit să relatez din experiențele mele în cavou mi-a atras doar zâmbete compătimitoare. Tatăl meu, care mă vizitează adesea, afirmă că n-am trecut niciodată de portalul cu lanț și că lacătul ruginit n-a fost atins de mai multe decenii încoace. El mai pretinde că întreg satul îmi cunoștea expedițiile nocturne. Toată lumea, se pare, m-a văzut ațipind sub umbrarul de lângă fațada aceea lugubră, cu ochii ațintiți asupra crăpăturii ce duce înăuntru. Eu mă revolt împotriva unor asemenea afirmații gratuite, dar n-am nici o dovadă prin care să le contrazic: am pierdut cheia lacătului în timpul furtunii nocturne. Tata își închipuie că tot ce știu despre lumea defuncților am aflat din vechile cărți ale bibliotecii familiale. Fără prezența bătrânului meu servitor Hiram, aș fi acum convins că-s nebun.

Dar Hiram, loial până la sfârșit, are încredere în mine. El este cel care m-a ajutat să fac publică o parte a istorisirii mele. Acum o săptămână, a rupt lanțul de la intrarea în cavou și a coborât treptele, luminându-și calea cu o lanternă. Pe o dală, într-o nișă, a găsit un vechi sicriu gol, pe a cărui placă înnegrită scria „Jervas“.

Mi s-a promis că voi fi înmormântat în acel sicriu și în acel cavou.

1. Măcar în moarte pot să mă odihnesc în locuri tihnite (lat.) (n.r.).

Alchimistul

Chiar în vârful unei coline înverzite, pe coastele căreia cresc copacii noduroși ai unei păduri datând din epoci imemoriale, se înalță vechiul castel al strămoșilor mei. Vreme de secole, meterezele sale mărețe au dominat câmpia aspră și sălbatică din jur, slujind drept adăpost și feudă neamului nostru semeț, cu o vechime mai mare decât a zidurilor castelului. Turnurile îmbătrânite, purtând pecetea furtunilor stârnite prin generații și fărâmițându-se astăzi sub lenta, dar neînduplecata apăsare a timpului, făceau parte, în epoca feudală, dintr-o fortăreață formidabilă, printre cele mai redutabile din Franța. De la înălțimea turnurilor crenelate și a meterezelor sale, baroni, conți, până și regi au fost ținuți în șah și niciodată spațioasele ei săli de arme n-au răsunat sub pașii cuceritorilor.

Dar lucrurile s-au schimbat mult după acea epocă glorioasă. Sărăcia aproape lucie și mândria care i-a împiedicat să se dedice comerțului nu le-au permis înaintașilor mei să păstreze splendoarea bunurilor posedate. Zidurile măcinate, parcul năpădit de ierburi crescute nebunește, șanțurile de apă goale și turnulețele ce amenință să se prăbușească, împreună cu pardoselile denivelate, tapiseriile învechite, lambriurile mâncate de cari spun toate povestea lugubră a unei măreții

apuse. Pe măsură ce se scurgeau secolele, cele patru turnuri mari au căzut pe rând în ruină, până în ziua când n-a mai rămas decât unul să-i adăpostească pe rarii descendenți ai seniorilor cândva atotputernici.

Într-una din aceste camere spațioase și lugubre ale turnului pomenit, eu însumi, Antoine, ultimul dintre nefericiții și blestemații conți de C..., am văzut lumina zilei cu nouăzeci de ani în urmă. Primii ani ai vieții mele agitate i-am petrecut între aceste ziduri și în aceste păduri întunecoase, ca și prin râpele și peșterile sălbatice din coasta colinei. Nu mi-am cunoscut niciodată părinții. Tatăl mi-a fost ucis la vârsta de treizeci și doi de ani, cu o lună înainte să mă nasc eu, de o piatră desprinsă dintr-un crenel al castelului. Iar mama a murit aducându-mă pe lume. Educația și îngrijirea mea au căzut în seama singurului servitor rămas, un bătrân foarte inteligent și de încredere care se numea, din câte îmi amintesc, Pierre. Eram unicul copil, iar singurătatea îmi era și mai adâncă din pricină că tutorele meu mă obliga cu strictețe să stau departe de copiii țăranilor, ale căror locuințe sunt risipite în câmpie, la poalele dealului. Pe atunci, Pierre îmi spunea că această regulă trebuie respectată deoarece rangul meu nobiliar mă plasa din naștere deasupra oamenilor de rând. Acum știu că țelul său adevărat era să mă împiedice să aflu ceea ce se povestea noaptea, cu voce scăzută, la lumina focului din vetre, despre cumplitul blestem ce apăsa asupra familiei noastre.

Izolată și lăsată de capul meu, mi-am petrecut o bună parte din copilărie citind vechile volume care umpleau biblioteca prăfuită a castelului și plimbându-mă fără țință prin pădurea fantomatică de pe colină. Foarte curând m-a lovit melancolia.

Nu mă mai interesa decât ceea ce ținea de natura misterioasă și de ocultism.

N-am reușit să cunosc prea multe lucruri despre familia mea, însă puținul pe care l-am aflat m-a impresionat profund. Poate că această stare s-a datorat la început reținerilor lui Pierre când se nimerea să-mi vorbească despre ai mei, dar adevărul e că mereu se întâmpla să nu pot auzi pronunțându-se numele stirpei mele fără să tremur de spaimă. Pe măsură ce creșteam, am pus cap la cap fragmentele de informație pe care reușisem să le smulg de pe buzele bătrânului meu preceptor, căruia i se dezlegase limba abia în apropierea senilității. Povestea lui se referea la niște împrejurări care întotdeauna mi-au părut stranii, dar pe care acum le găseam neliniștitoare. E vorba despre vârsta precoce la care toți conții din neamul nostru își găsiseră moartea. Până atunci crezusem că suntem o familie ai cărei membri au o viață foarte scurtă, însă am început să reflectez la toate acele decese premature și să fac legături între ele și divagațiile bătrânului, care pomenea adesea de blestemul ce, de secole, îi împiedica pe toți deținătorii titlului să treacă de treizeci și doi de ani. În ziua când aniversam douăzeci și unu, bravul Pierre mi-a înmănat un document de familie care, spunea el, fusese transmis din tată în fiu de multe generații. Conținutul său m-a îngrijorat profund, iar citirea lui a avut darul să-mi confirme cele mai teribile temeri. Pe vremea respectivă, credința mea în supranatural era de nezdruncinat; altfel, cum să-mi explic faptul că n-am respins cu dispreț istoria aceea incredibilă?

Pergamentul data din secolul al XIII-lea, când vechiul castel se afla la apogeul puterii sale. Evoca portretul unui personaj care trăise odinioară pe pământurile noastre. Un bărbat cu

mari merite, deși condiția sa îl plasa doar cu puțin deasupra țăranilor. Se numea Michel, dar fusese poreclit, Mauvais, cel Rău, din cauza sinistrei sale reputații. Studiase mai mult decât cei de teapa lui și se interesase de lucruri precum piatra filosofală, elixirul vieții veșnice, fiind un cunoscător al înfiorătoarelor secrete ale magiei negre și ale alchimiei. Michel cel Rău avea un fiu, Charles, un băiat la fel de versat în științele oculte și care primise porecla Le Sorcier, Vrăjitorul. Cei doi erauocoliți de oamenii cinstiți și bănuți că se dedau unor practici dintre cele mai odioase. Se spunea, de pildă, că bătrânul Michel își arsese de vie nevasta într-un sacrificiu destinat diavolului, iar răpirea fără urme a mai multor copii de țăran era pusă tot pe seama lor. Cu toate acestea, în întunecata fire a tatălui și a fiului exista o mântuitoare rază de umanitate. Bătrânul își adora fiul, iar tânărul nutrea pentru tatăl său o iubire mistică.

Într-o noapte, castelul a cunoscut o mare agitație ca urmare a dispariției micului Godfrey, fiul contelui Henri. Un grup condus chiar de tatăl disperat a dat buzna în casa vrăjitorilor, unde l-a găsit pe Michel cel Rău aplecat deasupra unui uriaș cazan în clocot. Orbit de deznădejde, furios, pierzându-și cu totul controlul, contele îl înhață de gât, cu violență, pe bătrân. Când își slăbi strânsoarea, victima lui nu mai era în viață. Chiar atunci, servitorii îl anunțară că micul Godfrey fusese găsit într-una din camerele nefolosite ale castelului. Dar era prea târziu pentru sărmanul Michel, care murise degeaba. În vreme ce contele și oamenii lui se îndepărtau de umila locuință a alchimistului, silueta lui Charles Vrăjitorul apăru printre copaci. El înțelese astfel, din vorbăria iobagilor atrași de agitația aceea, tot ce se petrecuse. Mai întâi păru să nu-i pese de soarta tatălui său, apoi înaintă încet spre contele și rosti cu voce

ștearsă, și totuși terifiantă, acest blestem înspăimântător ce ne-a bântuit de-atunci familia:

— Fie ca nici un nobil din stirpea ta ucigașă să nu trăiască mai mulți ani decât ai tu acum!

Cu aceste cuvinte, scoase din tunică o fiolă cu lichid străveziu pe care i-l aruncă în față ucigașului tatălui său. Apoi dispăru în bezna nopții. Contele muri pe loc, fără să scoată un sunet, și fu îngropat în ziua următoare. Abia trecuse de treizeci și doi de ani. Cete de țărani bătură în lung și-n lat pădurile învecinate și pășunile din împrejurimi, dar urma Vrăjitorului nu mai fu găsită niciodată.

Apoi timpul a estompat în memoria familiei contelui Henri amintirea acelui blestem. Când Godfrey, pricină involuntară a tragediei și purtător al titlului, fu ucis în cursul unei partide de vânătoare, cu o săgeată, la vârsta de treizeci și doi de ani, nimeni nu făcu nici cea mai mică legătură între sfârșitul său și prezicerea lui Charles. Dar când, peste încă niște ani, fiul său Robert fu găsit mort fără vreo cauză aparentă, pe un câmp învecinat, țăranii vârstnici nu scăpară prilejul să observe coincidența tulburătoare: și el avea tot treizeci și doi de ani. Louis, fiul lui Robert, fu găsit înecat într-un șanț la aceeași vârstă fatidică. Neliniștitoarea necrologie continua astfel până în zilele noastre. Tuturor acestor Henri, Robert, Antoine și Armand li se smulseseră viețile fericite și virtuose la vârsta pe care o avea nenorocitul strămoș când fusese asasinat.

Dacă era să cred cronica aceea, îmi rămâneau, deci, cu totul, unsprezece ani. Viața, până atunci fără interes pentru mine, mi-a devenit mai prețioasă cu fiecare zi petrecută în studiul vrăjilor magiei negre. Rupt de lume cum eram, știința modernă n-a avut asupra mea nici o influență, îmi petreceam tot timpul,

așa cum trebuie să se fi întâmplat în Evul Mediu cu bătrânul Michel și cu fiul său Charles, însușindu-mi știința demonologică și alchimică. Deși am citit cu atenție toate documentele pe care le puteam aduna, niciunde n-am găsit vreo referire la incredibilul blestem ce apăsa asupra familiei mele. În rarele mele momente de luciditate, mergeam până acolo încât să caut o explicație firească pentru toate decesele, atribuind moartea prematură a înaintașilor mei descendenților sinistrului Charles Vrăjitorul. Totuși, după câte putusem afla, alchimistul nu părea să fi lăsat vreun moștenitor. M-am întors așadar la studiile mele, căutând disperat o formulă magică prin care să-mi eliberez neamul de infernala fatalitate. Oricum, un lucru era sigur: eu, unul, n-aveam să mă însor. Cum eram ultimul membru în viață al casei noastre, blestemul avea să ia astfel sfârșit odată cu mine.

Când mă apropiam de vârsta de treizeci de ani, bătrânul Pierre a fost chemat pe lumea cealaltă. Singur, l-am îngropat sub pietrele curții, acolo pe unde îi plăcuse atâta să se plimbe. Rămas unicul ocupant al acestei uriașe fortărețe, am simțit că teama mi se domolea treptat. Mintea nu-mi mai protesta în van împotriva unei sorți de neocolit și am ajuns chiar să nu mai tremur la gândul unui sfârșit ce fusese al tuturor strămoșilor mei. Începând din clipa aceea, mi-am petrecut cea mai mare parte din timp explorând sălile și turnurile părăsite ale castelului, lucru pe care, din frică, nu-l făcusem niciodată în tinerețe. Unele încăperi nu mai fuseseră vizitate de vreo ființă omenească de mai bine de patru veacuri, după cum îmi spusese cândva bătrânul Pierre. Am descoperit acolo numeroase obiecte ciudate și spectaculoase, mobile acoperite de praf secular, putrezite din pricina umezelii, și cantități incredibile de pânze

de păianjen. Niște lilieci enormi, cu aripi osoase, erau singurii ocupanți ai locului.

Mi-am ținut cu minuție socoteala vârstei, în zile și ore. Fiecare balans al uriașei pendule din bibliotecă îmi smulgea câte o secundă de viață. Mă apropiam în felul acesta de momentul temut de atâta vreme. Întrucât cea mai mare parte a strămoșilor mei muriseră cu puțin înainte de a atinge vârsta exactă a contelui Henri, mă așteptam în orice clipă la un sfârșit. Cum avea să-mi fie moartea? Sub ce formă se va înfățișa blestemul? Nu puteam ști, firește, dar nici n-aveam de gând să mă supun fără împotrivire. Nu voiam să fiu o victimă lașă. În așteptare, am început din nou să scotocesc cu patimă prin ungherele vechiului castel.

Iar în decursul celei mai lungi dintre explorări, cu mai puțin de o săptămână înainte de ora care, conform calculelor, marca limita extremă a vieții mele pe pământ și dincolo de care nu aveam nici cea mai slabă speranță de-a trăi, s-a petrecut cea mai importantă întâmplare din viața mea. După ce aproape toată dimineața urcasem și coborâsem scările unui turn în ruină, după-amiază am cercetat nivelele inferioare, iar acestea m-au condus în ceea ce putea fi la fel de bine o închisoare medievală sau un mai recent depozit de muniții. Străbătând încet coridorul cu urme de salpetru, aflat chiar la capătul ultimei scări, am descoperit la lumina tremurătoare a torței un zid neted și umed care îmi bloca drumul. Tocmai voiam să mă întorc, când privirile mi-au căzut pe o trapă prevăzută cu inel, chiar sub picioarele mele. Cuprins de curiozitate, am reușit nu fără efort să ridic capacul de lemn, dând la iveală o gaură neagră prin care ieșeau aburi atât de toxici, încât sclipirea torței deveni șovăitoare. Îndată ce flacăra, înclinată spre bezna

de dedesubt, a început să ardă iarăși normal, am întrezărit capătul de sus al unei scări de piatră și am hotărât să cobor. Erau trepte multe și conduceau spre un coridor îngust ce trebuie să fi fost săpat adânc sub nivelul solului. Destul de lung, culoarul se termina printr-o masivă poartă de stejar, pătrunsă de umezeală, și care nu ceda deloc încercărilor mele de-a o deschide. După o vreme, mi-am întrerupt eforturile infructuoase. Abia apucasem să fac câțiva pași în direcția scării, că, deodată, am avut parte de un șoc dintre cele mai violente și mai zguduitoare ce se pot imagina. Când mă așteptam mai puțin, *poarta grea s-a deschis încet îndărătul meu, scârțâind înfiorător din balamalele ruginite*. Senzațiile care m-au cuprins mi-au paralizat spiritul analitic. Faptul că mă confruntam cu prezența neîndoielnică a unui om sau unui spirit în acel loc pe care-l consideram pe deplin părăsit m-a umplut de o groază de nedescris. Iar când, în fine, m-am întors spre locul de unde venea zgomotul, ochii aproape mi-au ieșit din orbite la vederea spectacolului ce li se oferea. Acolo, în deschizătura străvechii porți gotice, stătea o ființă omenească. Omul era îmbrăcat cu o tunică lungă, de culoare închisă, și avea pe cap o tichie de felul celor purtate în Evul Mediu. Barba bogată și părul lung erau de un negru intens, iar fruntea – cu mult mai înaltă decât frunțile obișnuite. Obrajii săi scofâlciți erau marcați de riduri adânci; mâinile lungi, noduroase, semănând cu niște gheare, aveau o albeață de marmură, cum nu mai văzusem la cineva niciodată până atunci. Cu un aspect scheletic, silueta era teribil de gârbovită și părea pierdută în pliurile ample ale aceluia veșmânt anacronic. Dar mai ciudați decât orice îi erau ochii, două abisuri de beznă gemene, exprimând o profundă inteligență, dar și o cruzime aparent inumană. Iar ochii aceia erau acum

ațintiți asupra mea, străpungându-mi sufletul cu ura lor și țintuindu-mă. Într-un târziu, omul a început să vorbească pe un ton sepulcral care m-a înghețat până la oase. Limba folosită de el era o formă de latină degradată, întrebuințată de oamenii cei mai instruiți din epoca feudală. Nu-mi era necunoscută, datorită cercetărilor efectuate asupra lucrărilor unor alchimiști și demonologi din vechime. Strania apariție a evocat blestemul ce plana asupra neamului meu, înștiințându-mă că voi muri curând. După ce mi-a amintit crima comisă de strămoșul meu față de bătrânul Michel cel Rău, a insistat copios asupra răzbunării lui Charles Vrăjitorul. Mi-a povestit cum, odată scăpat la adăpostul nopții, tânărul Charles revenise după mulți ani ca să-l ucidă pe moștenitorul Godfrey cu ajutorul unei săgeți, chiar înainte de-a atinge vârsta la care pierise tatăl lui. Fără știrea nimănui, se întorsese ca să trăiască pe domeniu și se mutase tocmai aici, în acea încăpere subterană, veche și părăsită. Pe Robert, fiul lui Godfrey, îl doborâse pe câmp, obligându-l să înghită otravă. Apoi îl omorâse pe fiul lui Robert, și tot așa, până în ziua aceea. De secole, veghea cu stăruință la împlinirea termenelor crude ale blestemului său răzbunător. Am fost lăsat să dezleg singur cel mai mare mister, cum de Charles Vrăjitorul, care trebuie să fi murit cu mai multe sute de ani în urmă, putuse să-i lovească pe înaintașii mei cu atâta regularitate, fiindcă omul începuse să vorbească cu satisfacție despre cercetările alchimice extrem de serioase pe care cei doi vrăjitori, tată și fiu, dar mai cu seamă Charles, le efectuaseră asupra unui elixir ce trebuia să-i aducă aceluia care-l sorbea viața și tinerețea veșnică.

Entuziasmul său era atât de mare, încât pentru o clipă cumplitii lui ochi negri își pierdură din cruzime. Dintr-odată,

Însă, privirea i-a sclipit iarăși halucinant și, cu un șuierat ca de șarpe, străinul a fluturat o fiolă din sticlă cu intenția limpede de-a mă asasina la fel cum făcuse, cu șase sute de ani mai devreme, Charles Vrajitorul cu strămoșul meu. Împins de instinctul de conservare, am rupt brusc farmecele ce mă țineau nemișcat și am aruncat cu putere torța spre arătarea aceea amenințătoare. Fiola s-a spart de pietre, pe când tunica ucigașului lua rapid foc, aruncând o lumină fantomatică peste întreaga scenă. Țipătul de spaimă și de furie neputincioasă scăpat de pe buzele celui ce voia să mă asasineze a depășit atunci, în oroare, ceea ce puteau suporta nervii mei zdruncinați. M-am prăbușit, fără cunoștință, pe pardoseala măloasă.

Când mi-am revenit în simțiri, bezna era deplină; amintindu-mi de cele întâmplare cu puțin timp în urmă, m-am cutremurat la ideea de-a vedea mai multe, însă în cele din urmă curiozitatea a învins spaima. Cine putea fi oare, m-am întrebat, personajul acela diabolic? Cum reușise să pătrundă în castel? De ce se străduia să răzbune cu atâta patimă moartea lui Michel cel Rău? Și, mai ales, cum de se perpetuase prin secole, după moartea lui Charles Vrajitorul, teribilul blestem? Știind că acela pe care tocmai îl doborâsem era omul menit să mă facă să dispar, m-am simțit eliberat cu totul de frica din trecut. Acum, că scăpasem, ardeam de dorința de-a afla cât mai multe despre soarta crudă ce-mi urmărise familia și făcuse din tinerețea mea un coșmar fără capăt. Am găsit prin buzunare un cremene și o pilă și am aprins cealaltă torță pe care o aveam la mine. Lumina palidă mi-a arătat mai întâi silueta deformată și înnegrită a misteriosului străin. Ochii cumpliți îi erau acum închiși. Întorcându-mă, am împins masiva poartă gotică, decis

să intru în încăpere. Am descoperit acolo un fel de laborator de alchimist. Într-un colț zăcea o grămadă de metal galben, scânteietor în lumina torței. Poate că era aur, dar, aflându-mă încă sub puterea emoțiilor, nu m-am oprit să analizez. În celălalt capăt al camerei, am găsit o deschizătură ce dădea spre una din numeroasele râpe ale pădurii. Era locul pe unde pătrunsese necunoscutul în castel. Revenit pe propriile urme, am trecut chiar pe lângă străin și mi s-a părut că aud un geamăt slab, ca și când viața nu-l părăsise cu totul. Însăimântat, m-am răsucit ca să examinez corpul calcinat și zgârcit pe jos. Atunci, pe neașteptate, ochii aceia îngrozitori, mai negri decât fața arsă pe care străluceau, se deschiseră larg, cu o expresie imposibil de descifrat. Buzele plesnite încercară să rostească niște cuvinte pe care nu reușeam să le înțeleg. Am distins totuși numele lui Charles Vrajitorul, cuvintele „an“ și „blestem“ au fost pronunțate și ele de gura deformată, însă nu izbuteam încă să găsesc un sens pentru vorbele acelea incoerente. Întrucât era limpede că nu pricep semnificația cuvintelor pronunțate, ochii negri mă fixară din nou, diavolește. Dezarmat de eforturile adversarului meu, am rămas dinaintea lui, imobil, tremurând.

Deodată, cu o ultimă sforțare, mizerabila arătare a ridicat capul de pe pardoseala de piatră umedă, regăsindu-și vocea pentru a striga niște cuvinte care, de atunci, îmi bântuie zilele și nopțile:

— Smintitule! mi-a spus. Nu mi-ai ghicit secretul? N-ai destulă minte ca să recunoști voința care a făcut să dăinuie teribilul blestem ce apasă de șase sute de ani asupra familiei tale? Nu ți-am vorbit de elixirul vieții veșnice? Ori de tainele aflate de noi în alchimie? Eu sunt, îți spun. Eu! *Eu, care am trăit*

șase sute de ani ca să-mi împlinesc răzbunarea, fiindcă nu sunt altul decât Charles Vrajitorul!

Între zidurile din Eryx

În colaborare cu Kenneth Sterling

Înainte de-a mă odihni, fac aceste însemnări sumare, în pregătirea raportului pe care urmează să-l prezint. Descoperirea mea este atât de neobișnuită și contrară tuturor experiențelor și așteptărilor de până acum, încât merită o descriere amănunțită.

Am aterizat pe aeroportul principal de pe Venus în data de 18 martie, după timpul terestru, 9-VI după calendarul planetei. Făceam parte din echipa lui Miller; mi-am primit echipamentul și un ceas adaptat la rotația ceva mai rapidă a lui Venus și am executat obișnuitul antrenament cu masca. După două zile, am fost declarat apt pentru misiune.

Plecând de la sediul din Terra Nova al Companiei Cristalului în zorii zilei de 12-VI, am urmat ruta sudică, trasată pe hartă de Anderson. Drumul era rău, fiindcă junglele acestea sunt mereu pe jumătate impracticabile după ploaie. Probabil că umezeala dă plantelor cățărătoare consistența pielii: uneori trebuie să le tai cu maceta minute în șir până să-ți poți deschide o cale de trecere. Spre amiază, vremea s-a îmbunătățit. Vegetația a devenit mai suplă și mai elastică, iar maceta lucra mai cu spor,

Însă nici așa nu puteam înainta foarte repede. Măștile de oxigen Carter sunt prea grele și îl epuizează rapid pe un om obișnuit. O mască Dubois cu rezervor din burete în loc de tuburi ar fi produs un aer tot atât de bun, cântărind de două ori mai puțin.

Detectorul de cristale părea să funcționeze perfect, indicând cu regularitate o direcție concordantă cu releveul lui Anderson. E curios să constăți cum acționează principiul afinității, fără trucul vechilor „nuiele de ghicit“ ce se folosesc pe Pământ. Trebuia să existe un important filon de cristal la mai puțin de o mie de kilometri, dar presupun că blestemații aceia de oameni-șopârlă îl țin mereu sub pază. Își închipuie pesemne că suntem caraghioși venind să căutăm acest mineral pe Venus, așa cum și noi îi găsim nătângi pentru că se bălăcesc în noroi când zăresc vreo băltoacă, sau pentru că păstrează bucata aceea uriașă în templul lor, pe un pedestal. Dacă și-ar putea schimba măcar religia! Ei nu folosesc cristalul decât cel mult ca pe obiect de cult. Lăsând la o parte teologia, ar putea să ne dea voie să luăm ce dorim și, chiar dacă ar învăța să trateze cristalele în așa fel încât să obțină energie, există aici mai mult decât suficiente pentru planeta lor și a noastră luate împreună. Cât despre mine, m-am săturat să tot trec pe lângă filoane și să caut cristale răzlețe prin albiile râurilor din junglă. Uneori, mi-aș dori ca o armată zdravănă de la noi să-i măture pe toți cerșetorii ăștia plini de solzi. Vreo douăzeci de nave ar aduce trupe îndestulătoare ca să facă treaba. Nu poți numi creaturile acestea oameni, cu toate orașele și turnurile lor. Nu știu nimic altceva decât să folosească săbii și săgeți otrăvite și să construiască, dar nu cred că prelinsele lor orașe prezintă mai multă importanță decât furnicarele sau barajele ridicate de castori. Mă întreb dacă au măcar vreun limbaj adevărat, căci tot

ce se povestește despre „comunicarea psihologică“ prin tentaculele pe care le au pe piept îmi pare mai degrabă o glumă. Lumea se lasă înșelată de poziția lor verticală, însă aici nu-i decât o asemănare fizică întâmplătoare cu omul.

Mi-ar face o deosebită plăcere să umblu prin jungla planetei Venus fără să fiu nevoit să iau aminte la grupulețele lor și să mă feresc de săgețile lor otrăvite. Poate că erau în regulă înainte de a fi început noi să le luăm cristalele, dar acum au ajuns o adevărată bătaie de cap. Ne întâmpină cu săgeți, ne taie conductele de apă. Sunt din ce în ce mai convins că au un simț special, ca detectorul nostru de cristale. Nimeni nu i-a văzut vreodată legându-se de vreun om care n-avea cristale asupra sa.

Pe la ora unu după-amiază, o săgeată era cât pe ce să-mi dea jos casca, și pentru o clipă am crezut că unul dintre tuburile de oxigen îmi fusese străpuns. Diavolii aceia vicleni nu făcuseră nici cel mai mic zgomot. Totuși, trei dintre ei mă înconjuraseră. I-am lichidat pe toți trăgând roată cu pistolul aruncător de flăcări, căci reușisem să-i localizez în ciuda culorii care-i făcea să se confunde cu jungla. Unul atingea doi metri patruzeci înălțime și avea un bot ca de tapir. Ceilalți doi nu măsurau decât doi metri și zece centimetri, înălțimea lor medie. Ceea ce-i face atât de temuți este numărul, dar un singur regiment de lansatori de flăcări le-ar veni rapid de hac. E totuși curios că au ajuns să domine planeta. Între creaturile vii, nu există nici una mai presus de okmanii și skorahii târători sau de tukahii zburători de pe celălalt continent, dacă, bineînțeles, grotele Platoului Dioneean nu ascund cumva vreo populație necunoscută.

În jurul orei două, detectorul a virat spre vest, indicând cristale izolate în dreapta mea. Asta era în conformitate cu teoria lui Anderson și, prin urmare, mi-am schimbat ruta. Drumul era mai anevoios, nu doar fiindcă solul se înălța, ci și din pricină că animalele și plantele carnivore deveneau mai numeroase. Despicaam mai departe ugrații, călcam în picioare skorahii, iar combinezonul meu de piele era plin de urmele darohilor pe care tocmai îi strivisem. Soarele nu reușea să usuce nămolul. La fiecare pas, picioarele mi se afundau zece-cincisprezece centimetri și, când le trăgeam afară, se auzea un zgomot ca de sorbitură. Mi-aș dori ca, pentru climatul acesta, cineva să inventeze un combinezon dintr-un alt material decât pielea. Stofa ar putrezi, evident, dar o țesătură metalică fină, care nu se destramă, ca tubul menit să ferească documentele de descompunere... Așa ceva ar trebui să se poată face.

Pe la trei și jumătate am mâncat, dacă se poate numi mâncat faptul că-ți vâri niște tablete hrănitoare sub mască. Nu mult după aceea, am observat o netă schimbare a peisajului. Florile vii, cu aspect veninos, deveneau spectrale. Toate contururile începură să oscileze ritmic și apărură puncte de lumină strălucitoare, dansând în aceeași cadență. Apoi temperatura păru să fluctueze la unison cu un straniu ritm de tobe.

Întregul univers lăsa impresia că se zbate într-o pulsație adâncă și regulată ce umplea spațiul, traversându-mi deopotrivă corpul și mintea. Mi-am pierdut simțul echilibrului și, cuprins de amețeli, am început să mă clatin; am închis ochii, mi-am acoperit urechile cu palmele, dar situația nu s-a ameliorat. Totuși, spiritul îmi era încă lucid și, în câteva minute, am priceput ce se întâmplase.

Dădusem în sfârșit peste una dintre acele bizare plante ale mirajelor, despre care circulau multe povești. Anderson mă prevenise, mi le descrisese foarte exact – tija stufoasă, frunzele ascuțite, florile marmorate, emanând gaze generatoare de vise și capabile să pătrundă prin orice fel de mască.

Amintindu-mi ce pățise Bailey cu trei ani în urmă, m-a cuprins panica și am început să fug prin lumea dementă și haotică pe care o țesau în jurul meu manifestările plantei. Apoi mi-am venit în fire și am înțeles că nu-mi rămânea altceva de făcut decât să mă îndepărtez de sursa pulsațiilor, deschizându-mi orbește o cale de trecere, fără să mai țin cont de lucrurile învârtelte pe lângă mine, până când aş fi ajuns la adăpost, dincolo de raza de acțiune a plantei. Deși totul se rotea periculos, am încercat să-mi croiesc drum în direcția cea bună. Calea urmată de mine trebuie să fi fost foarte departe de o linie dreaptă, pentru că a părut că trec ceasuri întregi până m-am eliberat de sub influența puternică a plantei. Încetul cu încetul, sclipirile mișcătoare au dispărut, iar peisajul spectral și unduitor și-a regăsit aspectul solid. Când am fost iarăși în siguranță, mi-am privit ceasul și am rămas uluit de constatarea că nu era decât ora patru și douăzeci. Întreaga încercare durase doar puțin peste o jumătate de oră, deși mi se păruse o eternitate.

Cu toate acestea, fiecare clipă de întârziere era supărătoare. Îndepărtându-mă de plantă, pierdusem teren. M-am avântat acum spre vârful colinei pe care mi-o indica detectorul de cristale, concentrându-mi toată energia ca să ajung acolo cât mai curând. Jungla era încă deasă, dar animalele se răriseră. La un moment dat, o floare carnivoră s-a închis peste piciorul meu

drept și mi l-a imobilizat atât de ferm, încât am fost nevoit s-o fac bucățele, tăind-o cu maceta.

În mai puțin de o oră, jungla s-a rărit, iar pe la cinci, străbătând mai întâi un brâu de tufe de ferigă, am ieșit pe un platou larg, acoperit cu mușchi. Mergeam de-acum mai repede și, după oscilațiile suferite de acul detectorului, am văzut că eram aproape de țintă. Situația era ciudată, pentru că majoritatea cristalelor sferice, asemănătoare unui ou, erau împrăștiate în izvoarele din junglă ce nu se găseau pe munții golași.

Terenul se înălța și se termina printr-o culme. Am atins vârful la cinci și jumătate. În față am descoperit o mare întindere netedă, cu păduri în depărtare. Fără nici o îndoială, era platoul găsit de Matsugawa cu cincizeci de ani în urmă și care pe hărțile noastre poartă numele Eryx sau Munții Erycinieni. Dar ceea ce mi-a făcut inima să tresară a fost un mic amănunt ce nu putea fi departe de centrul geometric al platoului. Un punct de lumină singuratic, strălucind prin pâclă, de o luminozitate pătrunzătoare și care se detașa în mijlocul aburilor gălbui ai zilei. Era, de bună seamă, cristalul căutat de mine, un obiect de mărimea oului de găină, dar conținând destulă energie pentru a încălzi un oraș timp de un an întreg. Cu ochii țintă la lumina din depărtare, nu m-am mirat deloc că mizerabilii oameni-șopârlă aveau un adevărat cult al cristalelor respective. Și totuși, ei n-au nici cea mai vagă idee despre puterea acumulată în ele.

Luând-o la fugă, am încercat să ajung cât mai repede la prada ieșită pe neașteptate în calea mea. Și nu mi-a convenit deloc când mușchiul compact a făcut loc unui mâl presărat cu ierburi și cu rădăcini. Înaintam însă împrôșcându-mă cu noroi,

prea puțin preocupat să observ dacă prin jur nu se pitiseră cumva niște oameni-șopârlă. Pe măsură ce avansam, lumina părea să se intensifice și începeam să-i remarc o particularitate. În mod cert, era vorba de un cristal dintre cele mai minunate, iar bucuria îmi sporea cu fiecare pas.

Acum trebuie să fiu foarte atent la ce scriu în raport, întrucât cele ce urmează din acest moment se referă la niște întâmplări fără precedent, chiar dacă din fericire verificabile. Alergam cu nerăbdare tot mai mare și eram deja la vreo sută de metri depărtare de cristalul așezat destul de straniu pe un fel de moviliță alcătuită din mâlul omniprezent când, deodată, ceva m-a lovit în piept și peste pumnii strânși, răsturnându-mă în noroi. În cădere, am făcut un zgomot cumplit și nici solul moale, nici ierburile și rădăcinile pline de mângă nu mi-au protejat capul de un șoc nemaipomenit. O clipă, am rămas nemișcat, prea surprins încât să mai cuget. Apoi m-am ridicat automat și am început să-mi curăț combinezonul de piele.

Habar n-aveam peste ce dădusem. Nu văzusem nimic în stare să-mi provoace șocul, nu vedeam nimic nici acum. Poate că pur și simplu alunecasem pe mângă, dar durerea din pumni și din piept mă împiedica să cred asta. Ori poate că incidentul nu era decât o iluzie produsă de vreo plantă a mirajelor ascunsă. Era însă puțin probabil, fiindcă nu remarcasem nici unul dintre simptomele știute, iar în locul acela nu exista vreo urmă de asemenea vegetație. Dacă aș fi fost pe Pământ, aș fi suspectat prezența unei bariere de forță N instalată de vreo autoritate oarecare spre a împiedica pătrunderea într-o zonă interzisă, dar în regiunea aceea lipsită de oameni, o atare idee se dovedea absurdă.

M-am adunat în cele din urmă și am hotărât să-mi încep investigația. Ținând maceta cu brațul cât mai întins, ca să întâlnească ea prima forța aceea stranie, m-am îndreptat iarăși, cu multă prudență, spre cristalul strălucitor. La al treilea pas m-am oprit, cu lama proptită într-o suprafață solidă. O suprafață invizibilă pentru ochii mei.

După un moment de ezitare, am prins curaj. Întinzând brațul stâng, am verificat prezența unei materii solide nevăzute – sau iluzia tactilă a unei materii solide – aflate în fața mea. Mișcând mâna, mi-am dat seama că bariera se extindea, că era netedă ca sticla, fără nici o îmbinare. Găsind puterea de a-mi continua explorarea, mi-am scos mănua și am atins lucrul acela cu palma goală. Era tare ca sticla, iar răceala obiectului contrasta în chip curios cu atmosfera ambientă. Mi-am încordat la maximum privirea ca să percep vreo urmă din substanța ce mi se împotriva, dar n-am putut observa nimic. Nici măcar o vagă refracție, judecând după peisajul din față. Iar absența reflecției mi-o dovedea lipsa imaginii strălucitoare a soarelui în orice punct.

O curiozitate arzătoare a luat locul tuturor celorlalte emoții și mi-am extins cercetările pe cât puteam. Explorând cu mâinile, am descoperit că bariera se ridica de la sol până la un nivel unde nu mai ajungeam, și că se întindea până nu se știe unde în ambele părți. Era, așadar, un zid veritabil, dar materialul din care era alcătuit și scopul său îmi depășeau înțelegerea. Din nou, m-am gândit la planta mirajelor și la visele provocate de ea, însă o clipă de reflecție mi-a alungat din cap ideea.

Lovind puternic în barieră cu mânerul macetei, izbind până și cu cizmele, m-am străduit să interpretez sunetele obținute. Te

trimiteau cu gândul la cele produse de beton sau ciment, deși mâinile mele atingeau o suprafață mai curând vitroasă sau metalică. În mod sigur, mă găseam dinaintea unui lucru ce întrecea toate experiențele mele anterioare.

Logic vorbind, trebuia să încerc o evaluare a dimensiunilor zidului. Problema înălțimii ar fi fost dificilă, dacă nu insolubilă, dar lungimea și forma puteau fi determinate cu mai multă ușurință. Întinzând brațele și lipindu-mi corpul de barieră, am început să mă deplasez către stânga, atent să păstrez aceeași direcție. După mai mulți pași, am putut conchide că zidul nu e drept și că urmam sensul unui mare cerc sau al unei spirale. Chiar atunci, atenția mi-a fost atrasă de niște amănunte aflate în directă relație cu cristalul încă îndepărtat, ținta căutărilor mele.

Am mai spus că, până și de la o distanță mai mare, poziția obiectului strălucitor părea ciudată, acolo, pe movilița lui. Acum, de la vreo sută de metri, am văzut, în ciuda pâclei, ce era movilița aceea. Era corpul unui om care purta combinezonul de piele al Companiei Cristalului; zăcea întins pe spate, iar masca de oxigen îi era pe jumătate afundată în mâl, la câțiva metri mai încolo. În mâna dreaptă, crispată convulsiv pe piept, ținea cristalul ce mă condusesse până acolo, un sferoid de dimensiuni incredibile, atât de mare, încât degetele mortului nu ajungeau să-l cuprindă cu totul. De la distanța unde stăteam, am observat că decesul era de dată recentă. Descompunerea abia începuse și mi-am spus că, în climatul venusian, era semn că moartea survenise doar cu o zi în urmă. Curând aveau să se năpustească asupra cadavrului teribilele muște farnoth. M-am întrebat cine era omul acela. În mod clar, nu cineva văzut în timpul călătoriei. Trebuie să fi fost vreunul dintre cei vechi, plecat în

vreo misiune lungă și ajuns în regiune fără legătură cu echipa lui Anderson. Zăcea acolo, iar razele marelui cristal îi tâșneau printre degetele înțepenite.

Vreme de cinci minute bune, am rămas ținut de surpriză și de teamă. M-a asaltat spaima și o nesăbuită dorință de-a fugi a pus stăpânire pe mine. Nu putea fi opera viclenilor oameni-șopârlă, căci mai avea asupra sa cristalul găsit. Să fi avut vreo legătură cu zidul invizibil? Și unde găsise oare cristalul? Instrumentul lui Anderson îl semnalase în acest loc, chiar mai înainte ca omul să fi murit. Am început să mă gândesc la bariera invizibilă ca la ceva funest și m-am îndepărtat de ea tremurând. Totuși, știam că trebuie să lămuiesc misterul, și cu atât mai repede cu cât tragedia era recentă.

Deodată, făcând efortul de a-mi concentra gândurile asupra problemei pe care trebuia s-o înfrunt, am găsit un mijloc de a măsura înălțimea zidului, ori măcar de a ști dacă se ridica la nesfârșit sau nu. Apucând un pumn de mâl, am lăsat apa să se scurgă până când a căpătat o oarecare consistență și l-am aruncat în bariera transparentă. La înălțimea de vreo patru metri, s-a strivit de suprafața invizibilă, împrăștiindu-se imediat și scurgându-se în mici șiroaie cu iuțeală surprinzătoare. Aparent, zidul era foarte înalt. Un al doilea pumn de mâl, aruncat mai sus, a atins suprafața la vreo cinci metri și jumătate de la sol și a dispărut la fel de repede ca primul.

Mi-am adunat toate puterile și m-am pregătit să arunc pentru a treia oară, cât puteam de sus; lăsând apa să se scurgă din mâl și apăsându-l ca să-i dau consistența maximă, l-am azvârlit atât de aproape de verticală, încât mi-a fost teamă că n-o să întâlnească deloc suprafața. De data asta, însă, a trecut peste barieră și a căzut în partea cealaltă, improșcând stropi. În

sfârșit, aveam o vagă idee despre înălțimea zidului, care trebuie să fi fost de aproape șase metri.

Pe un perete vertical de netezimea sticlei, înalt de șase metri, ascensiunea devenea evident imposibilă. Prin urmare, trebuia să dau mai departe ocol barierei, în speranța că voi găsi o intrare, un capăt sau vreo întrerupere oarecare. Obstacolul alcătuia oare un cerc complet sau o altă figură geometrică, ori era doar un arc sau un semicerc? Mi-am reluat înceata mișcare circulară spre stânga, pipăind cu palmele suprafața invizibilă și trăgând nădejde să găsesc o fereastră sau vreo mică spărtură. Înainte de a începe, m-am străduit să-mi marchez poziția printr-o groapă săpată în mâl, însă acesta era prea subțire ca să poată păstra vreo urmă. Am fixat totuși cu aproximație locul, remarcând în pădure un arbore înalt, chiar pe axa cristalului care scânteia la o sută de metri distanță. Dacă nu exista nici o poartă sau vreo altă intrare, puteam să-mi dau seama când aș fi făcut turul complet al zidului.

Nu avansasem prea mult când am ajuns la concluzia că linia curbă reprezenta o împrejmuire circulară cu diametrul de o sută de metri. Dacă acest contur era regulat, însemna că mortul zăcea aproape de zid, într-un punct diametral opus celui din care pornisem și situat fie în interiorul, fie în exteriorul barierei; aveam să mă conving curând.

Cum înconjuram lent obstacolul, fără să dau de o poartă, de o fereastră ori de vreo altă intrare, am apreciat că trupul se afla în interior. Apropiindu-mă, am descoperit ceva alarmant în expresia feței și în căutătura ochilor sticloși! Ajuns foarte aproape, l-am identificat în persoana lui Dwight, un veteran pe care nu-l cunoscusem personal, dar care îmi fusese descris la bază cu un an în urmă. Cristalul ținut strâns în mână era

neîndoielnic o captură frumoasă, specimenul cel mai mare văzut de mine vreodată.

Eram atât de aproape de corp, că l-aș fi putut atinge dacă n-ar fi fost bariera, când, deodată, mâna mea stângă, care își continua explorarea, a dat peste un unghi al suprafeței invizibile. Într-o secundă, am devenit conștient că exista o deschizătură de vreun metru lărgime, pornind de la sol și până într-un loc unde nu mai ajungeam. Nu exista o ușă, nici urmele unor balamale care să amintească de o ușă în alte vremuri. Fără să ezit, am intrat și m-am îndreptat spre corpul căzut în unghi drept față de pasajul descoperit de mine, în ceea ce părea a fi un coridor lipsit de ușă, ce se intersecta cu pasajul. Am constatat cu surprindere că interiorul acelei vaste îngrădituri avea pereți despărțitori.

Aplecându-mă să examinez cadavrul, am văzut că nu prezenta vreo rană. Asta nu m-a surprins prea tare, fiindcă existența cristalului excludea vecinătatea indigenilor cu aspect de reptilă. Căutând o cauză posibilă a morții, ochii mi-au căzut pe masca de oxigen alunecată aproape de picioarele cadavrului. Era ceva cât se poate de semnificativ. Fără mască, nici o ființă omenească nu putea respira aerul de pe Venus mai mult de treizeci de secunde, iar Dwight, dacă el era, părea să și-o fi pierdut pe a sa. Și-o legase pesemne neglijent, așa încât greutatea tuburilor desprinsese cataramele, ceea ce nu s-ar fi întâmplat cu o mască Dubois, cu rezervor din burete. Răgazul de o jumătate de minut fusese prea scurt pentru a-i permite omului să se aplece și să-și recupereze piesa protectoare, sau poate că în momentul acela cantitatea de cianogen din atmosferă fusese neobișnuit de ridicată. Omul era absorbit probabil de contemplarea cristalului. În aparență, tocmai îl

scoasese din buzunarul combinezonului, căci acesta era deschisat.

Am tras cristalul enorm dintre degetele prospectorului mort – o sarcină foarte dificilă, din cauza rigidității cadavrului. Sferoidul era mai mare decât pumnul unui bărbat și strălucea de parcă ar fi avut viață în razele roșietice ale soarelui coborât spre asfințit. Atingându-i suprafața fosforescentă, involuntar m-a străbătut un fior, ca și cum aș fi preluat asupra mea, odată cu prețiosul obiect, și blestemul ce-l lovise pe omul acela. Totuși, mi-am revenit curând din îndoiala care mă cuprinsese și am vârât cu grijă cristalul în buzunarul combinezonului meu de piele. Nu-mi păsase niciodată de superstiții.

Așezându-i mortului casca pe față, mi-am îndreptat spinarea și m-am retras prin pasajul invizibil spre intrarea marii împrejmui. Căzusem din nou pradă curiozității cu privire la straniul edificiu și-mi storceam creierii speculând pe marginea materialului, originii și scopului său. Nu credeam nici măcar o clipă că edificiul era construit de ființe omenești. Trecuseră abia șaptezeci și doi de ani de la descinderea navelor noastre pe Venus, iar singurii oameni de pe planetă erau cei din Terra Nova. Știința omului nu cunoaște nici o substanță solidă atât de perfect transparentă, străină de fenomenul reflexiei. Invaziile omenești preistorice pe Venus sunt categoric excluse, așa că nu mai rămâne decât soluția unei construcții indigene. O uitată rasă de făpturi evolute să-i fi precedat oare pe oamenii-șopârlă în calitate de stăpâni ai planetei Venus? Cu toate orașele lor elaborate, era greu să poți trece în seama pseudoreptilelor o realizare de acest fel. Trebuie să fi existat altă rasă, cu multe ere în urmă, al cărei ultim vestigiu era chiar acolo. Oare expedițiile ce urmează vor mai descoperi ruine asemănătoare? *Scopul* unei

astfel de construcții întrecea simplele speculații, dar materialul său straniu și, la prima vedere, puțin practic sugera un scop religios.

Dându-mi seama că eram incapabil să rezolv problema, am hotărât că tot ce puteam face era să explorez structura invizibilă. Aveam convingerea că îngloba diferite săli și coridoare așezate pe platoul parcă acoperit de mâl neîntrerupt, și mi-am închipuit că o cunoaștere a planului după care erau ele dispuse avea să-mi furnizeze date utile. De aceea, revenind și trecând pe lângă cadavru, am început să avansez în lungul coridorului spre interior, de unde e foarte probabil că ieșise omul. Am lăsat pentru mai târziu investigarea pasajului pe care îl părăsisem.

Pipăind ca un orb, în ciuda strălucirii soarelui, avansam încet. Curând, coridorul a cotit brusc, alcătuiind acum o spirală orientată spre centru. Din când în când, mâna mea descoperea câte o trecere laterală lipsită de ușă, iar de câteva ori am ajuns în puncte de unde porneau trei-patru coridoare divergente. În asemenea situații alegeam întotdeauna ruta interioară, care părea că o continuă pe cea dinainte. Aveam tot timpul să cercetez căile laterale după ce aș fi ajuns în centru. Cu greu pot descrie ciudățenia experienței – să străbați căile nevăzute ale unei structuri invizibile create de mâini uitate pe un tărâm extraterestru.

În sfârșit, am simțit coridorul terminându-se într-un larg spațiu deschis. Tot pipăind în jur, am constatat că eram într-o cameră circulară cu diametrul de vreo trei metri, iar după poziția cadavrului față de unele repere din pădure, am apreciat că încăperea aceea se găsea, cu aproximație, în centrul edificiului. Pe lângă culoarul prin care venisem, se deschideau

de aici încă cinci. Pe primul l-am fixat în memorie aliniind în mintea mea corpul și un arbore de la orizont, când mai stăteam încă la intrarea camerei.

Încăperea n-avea nimic deosebit, decât solul mocirlos existent pretutindeni. M-am întrebat dacă această parte a clădirii avea acoperiș. Aruncând și aici, cum mai făcusem, un pumn de mâl, am descoperit imediat că nu. Dacă o fi avut unul, trebuie să se fi prăbușit cu multă vreme în urmă, fiindcă pașii nu mi se împiedicau de nici o rămășiță. Pe când mă gândeam, m-a frapat că structura, deși părea foarte veche, era lipsită de găuri, de crăpături sau de alte semne ale ruinei...

Ce era în fond, ce fusese?... Din ce era făcută?... De ce nu apărea vreo urmă de perete despărțitor în zidurile cu aspect vitros, surprinzător de omogene? De ce nu exista nici o ușă, interioară sau exterioară? Știam doar că mă găseam într-un edificiu rotund, fără acoperiș, fără porți, construit dintr-un material dur, neted, perfect transparent, care nu reflectă lumina, cu un diametru de vreo sută de metri, cu numeroase coridoare și o mică încăpere circulară în centru.

Cercetările mele nu aduceau nimic în plus. Am observat acum că soarele coborâse mult spre vest, era un disc de aur roșu, plutind într-o baltă stacojie-portocalie de deasupra copacilor înfășurați în cețuri, la orizont. Prin urmare, trebuia să mă grăbesc dacă voiam să descopăr, înainte de lăsarea întunericului, un loc uscat unde să mă culc.

Hotărâsem cu mult mai devreme să înnoptez pe platoul solid și acoperit de mușchi, nu departe de culmea de pe care zărisem cristalul strălucitor, încrezător că norocul meu dintotdeauna mă va păzi de vreun atac al oamenilor-șopârlă. Fusesem mereu de părere că trebuie să călătorim în grupuri de doi sau mai

mulți, pentru ca unul dintre noi să poată asigura paza pe timpul nopții. Dar atacurile nocturne erau atât de rare, încât compania nu-și bătea capul cu asta. Creaturile solzoase păreau să vadă cu dificultate prin întuneric, chiar și la lumina torțelor bizare pe care le aveau.

Pe același coridor pe unde venisem, mi-am reluat mersul ca să ies din edificiu. O explorare ceva mai serioasă putea să mai aștepte o zi. Căutându-mi pe pipăite, cum puteam mai bine, drumul prin coridorul în spirală și ghidat doar de o vagă amintire a unor pete de iarbă de pe platou, m-am trezit încă o dată în vecinătatea cadavrului. Vreo două muște farnoth zburau de-acum pe deasupra feței acoperite de cască și știam că descompunerea începuse. Cu un dezgust instinctiv, am ridicat mâna să alung acea avangardă a necrofagilor, când s-a produs un lucru surprinzător. Un zid invizibil mi-a oprit mâna, dându-mi de înțeles că, în ciuda precauțiilor mele, nu revenisem în coridorul unde zăcea corpul. Eram într-un culoar paralel, deoarece făcusem, fără nici o îndoială, un viraj greșit.

Cu nădejdea că voi găsi în față o ieșire, am mers mai departe, însă m-am lovit de un zid. Trebuia așadar să mă întorc în camera centrală și să reiau drumul. Nu-mi puteam da seama cu exactitate unde greșisem. Am cercetat solul în speranța că urmele îmi rămăseseră întipărite în el printr-un miracol, înțelegând totuși repede că mâlul nu le mai păstra. N-a fost prea greu să ajung din nou în centru și, stând acolo, m-am gândit cu răbdare la calea corectă. Prima oară mersesem prea mult spre dreapta. De data asta trebuia s-o iau la stânga pe undeva, dar pe unde? Aveam să hotărăsc în ultimul moment. Încercând a doua oară, eram aproape sigur că mă aflu pe drumul cel bun și am luat-o în stânga la o cotitură pe care o recunoșteam,

neîndoielnic. Spirala se desfășura mai departe, iar eu mă străduiam să nu mă pierd în vreun coridor secundar. Curând, spre marea mea decepție, am observat că depășisem corpul. Pasajul ducea spre zidul exterior, în cu totul alt punct. Cu speranța că jumătatea de zid pe care n-o explorasem avea să-mi ofere o ieșire, mi-am continuat mersul, dar în final m-am izbit de bariera solidă. După toate semnele, planul construcției era cu mult mai complicat decât crezusem. Mă întrebam acum dacă trebuia să revin în centru sau s-o apuc pe vreun coridor lateral ce m-ar fi scos lângă corp. Dacă alegeam ultima soluție, apărea riscul să mi se dea peste cap schema pe care mi-o făcusem în minte despre locul unde mă găseam. În consecință, era mai important să nu risc așa ceva, cel puțin nu fără să las o urmă vizibilă după mine. Dar asta punea o problemă, și mi-am stors creierii să-i găsesc rezolvarea. N-aveam la mine ceva care să lase cât de cât urme, un obiect de care să mă fi putut dispensa, nimic de împrăștiat. Creionul nu făcea nici o dâră pe zidul invizibil și nici nu puteam presăra prețioasele tablete cu hrană. Chiar dacă aș fi vrut, n-aveam destule și, în plus, s-ar fi scufundat imediat în mâl. Mi-am scotocit buzunarele în căutarea vreunui carnet vechi – folosit adesea pe Venus în ciuda procesului rapid de putrefacție a hârtiei în atmosfera acestei planete – căruia să-i rup paginile și să i le împrăștiu pe jos, dar n-am găsit nici unul. Era cu neputință să rup metalul fin și rezistent al sulului cu documente, și nici hainele nu-mi erau de folos. În atmosfera specifică de pe Venus, nu-mi puteam abandona combinezonul de piele, iar alte veșminte nu purtam din pricina climatului.

Am încercat să mânjesc cu noroi zidurile netede și invizibile, descoperind însă că urmele dispăreau tot așa de repede ca

mâlul aruncat cu scopul de-a măsura înălțimea. Am scos cuțitul și m-am căznit să zgârii pe suprafața sticloasă și fantomatică o linie, ceva ce mâna să poată recunoaște, dacă ochiul nu putea vedea. Inutil totul, pentru că lama nu lăsa nici cea mai mică zgârietură pe materialul acela necunoscut.

Descurajat, am căutat din memorie încăperea centrală, mi se părea mai ușor să revin în camera respectivă decât să mă orientez începând din locul unde mă aflam. Și, într-adevăr, am găsit-o fără prea mare greutate. De data asta, mi-am însemnat pe sul toate virajele luate, desenând o diagramă grosolană și ipotetică a rutei mele, notând toate coridoarele secundare. Bineînțeles, o asemenea muncă mergea înnebunitor de încet, deoarece totul trebuia stabilit pe pipăite, iar posibilitățile de a greși erau infinite. Dar mi-am spus că, la urma urmei, operația avea să fie profitabilă.

Lunga înserare de pe Venus era și mai adâncă în momentul când am ajuns din nou în încăperea centrală. Speram, totuși, să pot găsi ieșirea înainte de căderea nopții. Comparând desenul cu amintirile mele, am crezut că pot repera eroarea și încă o dată m-am pus în mișcare, plin de siguranță, de-a lungul coridoarelor invizibile. Am cotit spre stânga mai mult decât în tentativele precedente, căutând să-mi notez întoarcerile pe sul, pentru cazul că mă înșelam iarăși. În întunericul din ce în ce mai opac, vedeam cadavrul sub un dezgustător nor de muște farnoth. Peste puțină vreme aveau să iasă din mâl și sificligii, gata să-și facă treaba macabră. Apropiindu-mă de corp cu dezgust, m-am pregătit să pășesc peste el, când o bruscă întâlnire cu peretele mi-a arătat că din nou mă înșelasem.

Atunci mi-am dat seama cu claritate că eram pierdut. Clădirea era prea complicată pentru o soluție improvizată și,

probabil, trebuia să cuget ceva mai metodic înainte de-a spera să ies de acolo. Totuși, eram nerăbdător să ajung pe loc uscat până la lăsarea totală a nopții. De aceea m-am întors încă o dată în mijlocul construcției și am început o întreagă serie de încercări și de erori, făcând însemnări la lumina lămpii electrice. Cu acest prilej am observat că lampa nu stârnea nici un reflex, nici cea mai mică strălucire în zidurile transparente ce mă înconjurau. Mă așteptam la așa ceva, căci nici soarele nu se reflectase deloc în materialul lor straniu. Încă tatonom locul când s-a făcut întuneric deplin; o pâclă deasă ascundea cea mai mare parte a stelelor și planetelor, dar Pământul era perfect vizibil, un punct sclipitor, albastru-verzui, spre sud-vest. La telescop ar fi fost o priveliște magnifică. Puteam distinge până și luna când ceața se mai rărea. Îmi era cu neputință să văd cadavrul, singurul meu reper, așa că am revenit în camera centrală după câteva bâjbâieli. Nu mai e nimic de făcut până la ziuă și nu-mi rămâne decât să mă aranjez aici cum pot mai bine. N-o să fie plăcut să mă culc în noroi, însă veșmântul meu de piele îmi permite s-o fac. Cu ocazia altor expediții am dormit în condiții și mai rele; iar epuizarea o să-mi învingă dezgustul.

Stau, prin urmare, ghemuit în mâlul camerei centrale și scriu aceste rânduri în jurnalul de bord, la lumina lanternei electrice. E ceva aproape comic în această aventură stranie. Pierdut într-o clădire fără uși, o construcție pe care n-o pot vedea, voi ieși probabil mâine-dimineață devreme și mă voi întoarce la Terra Nova cu cristalul pe la sfârșitul după-amiezii. Incontestabil, acesta e magnific, cu scânteieri surprinzătoare chiar și sub licărul slab al lămpii. În ciuda oboselii, somnul îmi vine greu, de asta scriu. Acum trebuie să mă opresc. Pericolul ca blestemații de indigeni să apară aici e destul de mic. Ceea ce nu-

mi prea place e cadavrul, însă din fericire masca de oxigen mă ferește de efectele cele mai rele. Folosesc cuburile de clor cu multă zgârcenie. O să iau câteva tablete hrănitoare și o să dorm. Rămâne pe mai târziu.

Mai târziu, după-amiaza de 13-VI

Am avut parte de mai multe necazuri decât mă așteptam. Sunt tot în clădire și e cazul să acționez repede și inteligent dacă vreau să ajung într-un loc uscat la noapte. Am adormit abia după mult timp, încât nu m-am trezit decât pe la amiază. Aș fi dormit încă dacă soarele n-ar fi fost așa de fierbinte. Cadavrul nu arăta deloc agreabil, cu sifcligii forfotind pe el și sub un nor de muște farnoth. Casca îi căzuse de pe față și era mai bine să nu-l privești.

În fine, m-am scuturat, m-am pieptănat, am înghițit câteva tablete cu hrană și am vârat alt cub cu clorură de potasiu în electrolizorul măștii. Întrebuințez aceste cuburi încetul cu încetul, dar mi-ar fi plăcut să am o rezervă mai mare. Mă simțeam mult mai bine după somn și speram să ies din clădire foarte repede.

Revăzându-mi însemnările și desenele, am rămas impresionat de complexitatea coridoarelor și de faptul că făcusem poate o greșală fundamentală. Din cele șase deschideri ce porneau de la încăperea centrală, alesesem la întâmplare una, crezând că e cea prin care intrasem. Când stăteam chiar în gura coridorului, cadavrul, la cincizeci de metri distanță, era în linie cu un anume lepidodendron din pădure. Acum îmi părea că estimarea respectivă n-avea suficientă precizie, distanța până la corp producând o diferență

de unghi relativ mică în raport cu orizontul când priveai din deschiderile învecinate celei pe unde intrasem. În plus, arborele semăna destul de bine cu alții din zare.

După niște verificări, am descoperit cu mult regret că nu pot afirma cu certitudine care din cele trei deschideri e cea bună. Trecusem oare printr-o altă serie de viraje de fiecare dată când încercasem să ies? Cu toate că era imposibil să trasezi o pistă, puteam totuși lăsa o urmă. Dacă îmi era cu neputință să mă lipsesc de combinezon, în schimb, datorită părului meu bogat, puteam renunța la cască. Era destul de mare și de ușoară ca să rămână vizibilă la suprafața mătului. Astfel că mi-am scos acoperământul de formă aproximativ emisferică și l-am așezat la intrarea într-unul dintre coridoarele din dreapta. Urma să parcurg acel culoar pornind de la presupunerea că e cel corect, să fac cotiturile de care îmi aminteam și să notez totul.

Dacă nu găseam o ieșire, aveam să epuizez sistematic posibilitățile, iar dacă acestea eșuau, aveam să explorez în același fel coridoarele ce plecau de la deschiderea următoare, făcând tot așa cu a treia, dacă era nevoie. Mai devreme sau mai târziu aveam să mă aflu pe calea cea bună, trebuia doar să am destulă răbdare. În cel mai rău caz, urma să ies pe platou chiar la timp ca să-mi petrec noaptea la loc uscat.

Rezultatele au fost destul de descurajante, însă mi-au permis să elimin deschizătura din dreapta în mai puțin de o oră. Culoarul acela părea să nu aibă decât o succesiune de fundături, fiecare oprindu-se la mare distanță de cadavru, și am constatat foarte repede că nu fusese niciodată așa în explorările mele din ziua trecută. Totuși, ca și până atunci, am regăsit cu ușurință drumul spre încăperea centrală.

La ora unu după-amiază, mi-am așezat casca în dreptul celei de-a doua deschizături și am pornit să-i cercetez ramificațiile. La început, am crezut că recunosc cotiturile, dar m-am trezit curând într-un ansamblu de coridoare cu totul necunoscut. Nu mă puteam apropia de corp, însă de data asta eram despărțit și de camera centrală, deși cred că-mi notasem toate mișcările făcute. Păreau să fie încrucișări și intersecții trădătoare, prea subtile pentru a reuși să le notez pe schița mea. Am simțit un amestec de mânie și descurajare. Răbdarea, fără îndoială, avea să învingă în cele din urmă, însă vedeam că explorările trebuie să-mi fie minuțioase, neobosite și de cursă lungă.

La orele două după-amiază încă rătăceam prin coridoare bizare, pipăind mereu, privind când casca, când cadavrul și făcând însemnări cu din ce în ce mai puțină încredere, din ce în ce mai puțină speranță. Am blestemat prostia și curiozitatea care mă atrăseseră în acel labirint de ziduri nevăzute, spunându-mi că, dacă nu mi-ar fi păsat de el, dacă aș fi făcut stânga-mprejur imediat după ce luasem cristalul din mâna mortului, aș fi fost acum în deplină siguranță la Terra Nova. Deodată, mi-a trecut prin minte că aș putea să sap cu cuțitul un tunel pe sub zidurile invizibile, scurtându-mi astfel calea spre exterior, ori spre un culoar ce conducea afară. N-aveam nici un mijloc de-a afla până la ce adâncime se afundau temeliile clădirii, dar mîlul prezent peste tot dovedea lipsa vreunei alte podele decât solul. Fixând cadavrul din ce în ce mai oribil, m-am apucat să sap în grabă, cu lama lată și bine ascuțită. Erau în jur de cincisprezece centimetri de mîl, pe jumătate lichid, sub care solul devenea brusc mai tare. Solul acesta părea de altă culoare, o argilă cenușie, semănând cu cea aflată nu departe de polul nord al lui Venus. Cum insistam lângă bariera invizibilă,

am observat că solul devine din ce în ce mai dur. Un mâl lichid umplea groapa îndată ce scoteam argila, însă mi-am continuat eforturile. Dacă reușeam să sap o trecere pe sub zid, mâlul nu m-ar fi împiedicat să ies dincolo târâș.

Dar, la un metru adâncime, duritatea solului nu mi-a permis să sap în continuare. Avea o consistență mai mare decât tot ce întâlneam până atunci, chiar și pe această planetă. Cuțitul zgâria argila compactă, iar fragmentele care săreau din ea erau ca niște pietre tari sau ca niște bucăți de metal. În cele din urmă, până și această operație a devenit imposibilă și a trebuit să abandonez înainte de a putea ajunge la marginea de jos a zidului. Efortul, întins pe o oră întreagă, fusese pe cât de prostesc, pe atât de inutil, pretinzându-mi un mare consum de energie și obligându-mă să iau încă o tabletă de hrană, iar în masca de oxigen să dizolv încă un cub de clor. M-a mai silit și să-mi întrerup căutările, căci sunt prea epuizat ca să pot umbla.

După ce mi-am curățat brațele și palmele de mâl, m-am așezat să scriu rândurile acestea, sprijinit de zidul invizibil, cu spatele la cadavru. Acesta a ajuns acum o masă fremătătoare de vermină, iar mirosul a început să-i atragă pe akmanii junglei, plini de jeg pământiu. Mai observ că multe ierburi efjeh de pe platou trimit într-acolo tentacule necrofage, însă nu cred că-s atât de lungi încât să poată ajunge la corp. Sper să-și facă apariția animalele cu adevărat carnivore, ca skorahii, fiindcă îmi vor simți mirosul și se vor strecura până la mine. Au un dezvoltat simț al orientării. Le voi vedea venind și le voi putea schița cu aproximație drumul. Mi-ar fi de mare folos, în mod precis. Apoi pistolul m-ar scăpa de ele... Ce vis! Acum, că am scris aceste lucruri, mă odihnesc puțin și-o să-mi reiau căutările. Îndată ce revin în încăperea principală, ceea ce ar

trebui să fie destul de ușor, o să încerc deschizătura din stânga. Poate că, după toate astea, o să reușesc să ies înainte de căderea nopții.

Noaptea, 13–VI

Alt necaz. Evadarea va fi extrem de grea, pentru că unele lucruri nici nu le-am putut bănuî. Încă o noapte în mâl, iar mâine, o nouă bătălie a mâinilor mele. Mi-am întrerupt odihna și m-am ridicat la patru dimineața. După vreo cincisprezece minute, am ajuns în camera centrală și mi-am pus casca în fața ultimei dintre cele trei intrări posibile. Angajându-mă în această deschizătură, drumul mi s-a părut mai familiar, însă la mai puțin de cinci minute am fost întrerupt de un spectacol care mi-a pricinuit un veritabil șoc.

Un grup de patru sau cinci dintre nesuferiții ăia de oameni-șopârlă ieșea din pădure, în partea cealaltă a platoului. De la distanță nu-i puteam observa prea bine, dar i-am văzut oprindu-se și făcând semne, întorși către copaci, după care au mai apărut vreo zece din aceeași specie. Grupul s-a pus în mișcare spre construcția invizibilă și, pe când se apropiau, i-am studiat cu atenție. Niciodată nu-i mai văzusem atât de aproape.

Semănau foarte bine cu reptilele, dar știam că-i vorba numai de aparență, căci ființele acelea n-au nimic în comun cu reptilele terestre. Mai precis, doar capul plat și pielea verde, vâscoasă ca a broaștelor, te puteau trimite cu gândul la ele. Mărșăluiau pe cioturile lor groase, iar ventuzele plescăiau ciudat prin mâl. Erau specimene absolut obișnuite, de doi metri și zece înălțime, cu niște lungi tentacule noduroase pe piept. Mișcările tentaculelor – dacă teoriile lui Fogg, Erkberg și Janat

sunt corecte, lucru de care mă îndoiam, dar pe care acum sunt mult mai dispus să-l cred – erau un indiciu că ființele conversează cu însuflețire.

Mi-am scos pistolul cu flăcări, pregătindu-mă să fac față unei lupte aprige. Șansele nu erau egale, dar arma îmi dădea un avantaj serios. Dacă făpturile acelea cunoșteau clădirea, aveau să vină până la mine și în acest fel mi-ar fi arătat cum să ies, tot așa cum ar fi făcut-o și skorahii carnivori. Eram sigur că mă vor ataca. Pentru că, deși nu-mi puteau vedea cristalul din buzunar, îi puteau ghici prezența prin simțul lor special. Totuși, fapt surprinzător, nu m-au atacat. S-au risipit, alcătuiind în jurul meu un cerc larg, la o distanță ce arăta că se plasaseră chiar lângă zidul invizibil. Stând roată, creaturile mă fixau în tăcere, agitându-și tentaculele, scuturându-și capetele și gesticulând cu membrele superioare. La un moment dat, am văzut cum ies altele din pădure ca să se alăture mulțimii. Cele aflate aproape de cadavru i-au aruncat scurte priviri, fără să facă vreun gest în direcția lui. Era un spectacol oribil, dar oamenii-șopârlă aveau aerul că-i lasă indiferenți. Când și când, vreunul dintre ei alunga muștele farnoth, strivea vreun sificlig, vreun akman sau o plantă efjeh.

Privindu-i pe acești nou-veniți neașteptați și grotești și întrebându-mă cu neliniște de ce nu mă atacau imediat, o vreme mi-au pierit voința și puterile necesare căutării unei ieșiri. Am rămas în picioare, iar stupoarea a lăsat loc treptat unei serii de speculații nebunești. O grămadă de mistere păreau să capete deodată un înțeles sinistru și am început să tremur, apucat de o frică pe care n-o cunoscusem nicicând până atunci. Am crezut că știu de ce se adunaseră creaturile acelea respingătoare și de ce așteptau în jurul meu. Am mai crezut că

descoperisem în sfârșit secretul structurii transparente; cristalul tentant capturat de mine, corpul omului care îl luase înaintea mea, totul începea să capete o semnificație amenințătoare.

Nu doar o simplă succesiune de potriveli ale hazardului mă făcuse să pierd drumul prin labirintul culoarelor invizibile și lipsite de acoperiș. Era mult mai mult. Fără nici o îndoială, locul era un veritabil dedal, un labirint construit în mod deliberat de creaturile diavolești cărora le subestimasem atât de prosteste inteligența. N-ar fi trebuit oare să bănuiesc asta dinainte, cunoscându-le prodigioasa iscusință arhitecturală? Scopul lor era foarte limpede. Construiseră o capcană, o capcană menită să prindă ființe umane, iar sferoidul de cristal era momeala; în războiul dus cu hoții de cristale, arătările acelea asemănătoare reptilelor recuseseră la o strategie și se foloseau împotriva noastră de propria noastră lăcomie. Dwight, dacă într-adevăr corpul lui era cel ce putrezea, fusese prima lor victimă. Trebuie să fi căzut în capcană. Lipsa apei îl adusese probabil într-o stare de nebunie, și poate că ajunsese strâmtorat și din pricina cuburilor de clor. Poate că masca nu-i căzuse din întâmplare. Sinuciderea era cu mult mai plauzibilă. Decât să aștepte o moarte lentă, preferase să sfârșească în felul acela, scoțându-și intenționat masca și lăsând atmosfera mortală să-și facă treaba imediat. Oribila ironie a ursitei lui stătea în însăși poziția sa: se afla abia la câțiva pași de ieșirea pe care nu reușise s-o găsească. Încă un minut de căutare și s-ar fi salvat.

Iar acum eu eram prins în aceeași capcană. În capcană, cu hoarda de spectatori bizari care-și băteau joc de soarta mea. Numai gândul ăsta mă înnebunea și, pe când mă consuma, m-a cuprins un brusc acces de panică din cauza căruia am început

să alerg orbește prin coridoarele invizibile. Vreme de mai multe secunde, m-am comportat ca un dement, împleticindu-mă, izbindu-mă, lovind în zidurile invizibile, iar în final m-am prăbușit în mâl, zdruncinat, cu corpul plin de sânge, cu mintea în derută.

Căderea m-a mai liniștit. Pe când mă ridicam încet, am putut să-mi pun din nou creierul în funcțiune. Spectatorii mei își agitau tentaculele în chip curios, parcă râdeau, iar eu am amenințat cu pumnul în direcția lor, furios. Gestul părea că le sporește bucuria sălbatică. Unii m-au imitat stângaci cu membrele lor superioare, verzui. Rușinat, mi-am venit în fire și m-am străduit să-mi adun gândurile ca să fac față situației.

La urma urmei, nu eram într-o situație chiar atât de proastă pe cât fusese Dwight. Spre deosebire de el, eu știam cum stau lucrurile, iar un om prevenit face cât doi. Aveam dovada că se poate ajunge la ieșire și nu intenționez să repet actul lui disperat. Corpul, sau scheletul care avea să fie curând, îmi stătea mereu dinainte ca un reper orientat spre deschiderea căutată, iar o răbdare încăpățânată urma să mă conducă negreșit acolo dacă aveam să acționez cu destulă inteligență. Aveam totuși dezavantajul de-a fi înconjurat de blestemații aceia de reptilieni. Pricepeam acum natura capcanei, al cărei material invizibil dovedea o știință și o tehnologie cu mult mai înaintate decât cele de pe Pământ, încât nu mai puteam subestima inteligența și posibilitățile dușmanilor mei. Chiar și cu pistolul meu aruncător de flăcări, nu era simplu să ies între ei. Știam însă că temeritatea și iuțeala aveau să-mi dea câștig de cauză în timp.

Dar mai întâi trebuia să ies sau măcar să atrag câteva creaturi, să le provoc să vină spre mine. Pe când îmi pregăteam

pistolul și-i verificam consistenta rezervă de muniție, mi-a venit ideea să-i încerc efectele asupra zidurilor. Neglijasem oare un eventual mijloc de evadare? N-aveam habar de compoziția chimică a barierei transparente, dar se putea presupune că flacăra ar fi topit-o. Alegând un loc dinspre cadavru, am descărcat pistolul de la mică distanță și am atins apoi punctul de impact cu vârful cuțitului. Nu se schimbase nimic; văzusem flacăra împrăștiindu-se la întâlnirea cu suprafața și a trebuit să recunosc că speranțele mele fuseseră zadarnice. Doar o lungă și laborioasă căutare a ieșirii avea să mă salveze din acel labirint.

După ce am înghițit o altă tabletă și am pus un cub nou în electrolizorul măștii, mi-am reînceput explorarea, întorcându-mă pe propriile urme până în camera centrală și luând-o de la capăt. Mi-am consultat în permanență notițele și schițele și am făcut unele noi – tot cotind greșit, dar continuând disperat până când lumina după-amiezii a scăzut. Pe când mă îndârjeam, priveam din timp în timp cercul tăcut al ochilor batjocoritori și am observat în rândurile inamicilor o schimbare. Periodic, unii dintre ei se întorceau în pădure, pe măsură ce alții soseau și le luau locul. Cu cât mă gândeam mai mult la tactica lor, cu atât îmi plăcea mai puțin, căci îmi dădea o idee asupra posibilului lor motiv. Diavolii aceia ar fi putut să se apropie și să mă atace în orice moment, dar, aparent, preferau să iscodească eforturile pe care le făceam ca să scap. N-am nici o îndoială că spectacolul le plăcea, iar asta m-a făcut să-mi fie de două ori mai teamă să cad în mâinile lor.

Noaptea mi-am întrerupt cercetările și m-am așezat pentru odihnă. Scriu la lumina lămpii și o să încerc să adorm. Sper să ies mâine de aici. Rezervele mele scad, iar tabletele de lacol sunt un înlocuitor prost pentru apă. N-aș îndrăzni să gust

umezeala mълului, cълci apa acestor locuri nu este potabilъл dacъл nu o distilezi. De-asta am instalat noi conducte lungi, pълnъл ъл regiunile cu argilъл galbenъл, sau bem apъл de ploaie cълnd diavolii aceștia ne descoperъл și ne distrug conductele. Nu prea mai am nici cuburi de clor și trebuie sъл ълncerc sъл-mi reduc consumul de oxigen. ыл dupъл-amiaza asta, tentativa de-a sълpa un tunel și panica mi-au consumat o mare cantitate de aer. Mълne ылmi voi limita eforturile fizice strict la minimum, pълnъл ыл clipa cълnd o sъл am de-a face cu reptilele. Trebuie sъл-mi pълstrez o rezervъл de cuburi pentru drumul de ылtoarcere la Terra Nova. Dușmanii mei sunt foarte aproape, pot vedea cercul torțelor lor slabe ыл jur. Oroarea emanatъл din aceste licълriri o sъл mъл ținъл treaz.

Noaptea, 14-VI

Altъл zi de explorълri și iarълși nici o ieșire! ылncip sъл mъл neliniștesc din cauza apei, cълci plosca mi-e goalъл. ыл timpul dupъл-amiezii a plouat zdravълn și m-am ылtors ыл camera centralъл ca sъл iau casca lълsatъл acolo drept reper. Am folosit-o ca pe un vas, adunълnd aproape douъл cълni de apъл. Am bълut cea mai mare parte din ea și am pus restul ыл ploscъл. Tabletele de lacol nu prea au eficiențъл ыл caz de sete și sper cъл ыл noaptea asta va mai ploua. ылmi las casca rълsturnatъл, sъл se adune ыл ea cъл mai mult. Mi-au rълmas puține tablete de hranъл, dar ылncъл nu mъл ылngrijorez. O sъл-mi micșorez rațია la jumълtate, ылncipълnd chiar de acum.

Cel mai mult mъл ылngrijoreazъл cuburile de clor; marșul de peste zi m-a obligat sъл consum multe. Mъл simt slълbit, fiindcъл respir mai puțin oxigen. ыл acest labirint domnește ceva infernal. Aș fi putut jura cъл, datoritъл hълrții, am eliminat unele

viraje. Și totuși, fiecare încercare nouă mi-a distrus certitudinile. Niciodată n-am mai putut constata, ca acum, în ce măsură poți fi pierdut fără niște repere vizibile. Un orb s-ar fi descurcat mai bine, dar pentru cei mai mulți dintre noi vederea rămâne simțul cel mai important. Sunt profund descurajat. Pot să înțeleg ce trebuie să fi simțit bietul Dwight. Cadavrul lui nu mai e decât un schelet, iar sificligii, akmanii și muștele farnoth au dispărut. Ierburile efjeh devorează echipamentul de piele, căci au crescut mai repede și mai lungi decât mă așteptasem. Și în tot acest timp, spectatorii cu tentacule stau acolo ca să-și bată joc de mine, să râdă și să se bucure de nenorocirea mea. Încă o zi și-o să înnebunesc, dacă nu mor de epuizare.

Dar nu-i nimic altceva de făcut decât să perseverezi. Dwight ar fi ieșit dacă mai continua un minut. Mai e cu puțință și să vină cineva să mă caute, chiar dacă asta nu-i decât a treia zi a expediției mele. Mușchii mă dor cumplit și n-apuc să mă refac lungindu-mă în mîlul ăsta scârbos. Noaptea trecută, în ciuda teribilei mele oboseli, n-am dormit decât cu intermitențe și mi-e teamă ca situația să nu se repete cumva și în noaptea asta. Trăiesc într-un coșmar fără capăt, la jumătatea distanței dintre somn și veghe; îmi tremură mâna și nu mai pot să scriu.

După-amiaza târziu, 15–VI

Progres substanțial. Treaba merge bine. Foarte slăbit, n-am adormit decât în zori. Apoi am dormit până la amiază, dar fără să mă odihnesc cu adevărat. Nu plouă, setea mă vlăguiește. Mâncat încă o tabletă ca să câștig puteri, dar fără apă nu mi-e de mare ajutor. Am gustat ceva apă din mîl, mi-a produs o greață cumplită și mi-e mai sete decât înainte. Trebuie să

economisesc cuburile de clor și aproape mă sufoc din lipsă de oxigen. Cea mai mare parte din timp nu pot umbla, sfârșesc târându-mă prin noroi. Spre două după-amiază am crezut că recunosc niște coridoare și m-am apropiat substanțial mai mult de schelet. O dată m-am pierdut într-o fundătură, dar am regăsit pista principală datorită hărții și însemnărilor. Problema e că sunt atâtea. Cred că acoperă un metru din pergament și trebuie să mă opresc perioade îndelungate ca să desfășor sulul.

Capul mi-e greu de sete, sufocări și epuizare, nu înțeleg ce scriu. Blestemații ăia verzi continuă să mă observe și să râdă cu tentaculele lor. Gesticulează într-un fel ce mă face să cred că-s pe cale să se dedea la o glumă care îmi scapă.

La trei am reușit cu adevărat. Era o poartă prin care, după notele mele, nu trecusem înainte. Iar când am încercat, am descoperit că mă puteam târî spre schelet. Drumul alcătuia un fel de spirală semănând mult cu cea care mă condusesese în camera centrală. De fiecare dată când ajungeam la o trecere laterală sau la o încrucișare, păstram traseul care părea că se aseamănă cel mai mult cu prima incursiune. Pe măsură ce urmam cercurile și mă apropiam de reper, pândarii, afară, își sporeau gesturile neînțelese, râsetele sardonice și tăcute. În mod evident, ei găseau ceva amuzant în înaintarea mea, pricepând fără îndoială în ce măsură voi fi lipsit de apărare când aveam să-i înfrunt. Le-am dat pace cu bucuria lor căci, în toată extrema mea slăbiciune, contam pe pistolul cu flăcări și pe muniția abundantă ca să scap din ghearele detestabililor reptilien.

Reîncepusem să sper, dar n-am îndrăznit să mă ridic. Era mai bine acum să mă târăsc mai departe, să-mi păstrez forțele

pentru înfruntarea cu oamenii-reptilă. Avansam foarte încet, căci pericolul de a mă rătăci într-o fundătură era considerabil. Și totuși mă apropiam cu regularitate de grămada de oase care era ținta mea. Perspectiva m-a înveselit și, pentru moment, n-am mai simțit durerea și setea. Toate creaturile erau masate aproape de intrare. Se agitau și râdeau cu tentaculele. Curând, îmi spuneam, urma să înfrunt întreaga hoardă și întăririle ce aveau să-i vină din pădure.

Am ajuns la câțiva metri de schelet și mă opresc să fac aceste însemnări înainte de-a ieși să țin piept bandei gălăgioase. Sunt sigur că voi reuși să-i pun pe fugă cu ultimele mele puteri. Apoi o să poposesc în loc uscat, pe mușchiul platoului, iar dimineață pornesc prin junglă spre Terra Nova. Voi revedea cu bucurie oamenii. Dinții acestui craniu au un rânjet oribil.

Spre noapte, 15–VI

Oroare și disperare! Înșelat din nou! După ce am făcut însemnările, m-am apropiat de schelet, dar am întâlnit pe neașteptate un zid. Greșisem încă o dată și mă aflu iarăși unde fusesem cu trei zile în urmă, cu prilejul primei mele încercări de a ieși din labirint. Am rămas să zac în mâl, distrus, pe când arătările verzui de afară râdeau și gesticulau.

După câteva clipe mi-am recăpătat cunoștința. Cu ultimele forțe, am vârât un alt cub în electrolizor, deliberat, fără să mai țin seama de nevoile călătoriei de întoarcere. Oxigenul proaspăt m-a înviorat un pic.

Parcă nu eram atât de aproape de Dwight ca prima dată și m-am întrebat dacă nu cumva mă aflu într-un alt coridor,

ceva mai îndepărtat. Cu această speranță slabă, m-am târât anevoie, însă după câțiva metri am dat de o fundătură.

Prin urmare, acesta era sfârșitul. Trei zile nu mă conduseseră nicăieri și nu mai aveam nici o putere. Urma să înnebunesc de sete curând și nici nu-mi mai rămâneau destule cuburi cu care să mă pot întoarce. De ce se adunaseră ființele acelea de coșmar pe lângă intrare? Ca să-și râdă de mine. Probabil asta ținea de gluma lor batjocoritoare – să mă facă să cred că mă apropii de ieșire când ei știau, în fond, foarte bine că lucrurile stau altfel.

Nu mai rezist mult, dar sunt hotărât să nu grăbesc lucrurile. Craniul lui Dwight stă întors spre mine, împins de una din algele care tocmai îi devorează combinezonul de piele. Privirea de coșmar a orbitelor goale e fixă, ca și cea a oribilelor șopârle. Asta imprimă un sens hidos rânjetului mort ce-i descoperă dinții albi.

O să stau nemișcat în mâl, economisind câtă energie mai pot. Acest jurnal, care sper să cadă în mâinile celor ce vor veni să mă caute, va fi terminat curând. Când voi sfârși de scris, o să mă odihnesc ceva mai mult. Apoi, când întunericul nu va permite înspăimântătoarelor fapte să mă vadă, îmi voi aduna ultimele puteri, încercând să arunc tubul metalic cu pergament peste zid, în plin câmp. O să am grijă să-l arunc în stânga ca să nu cadă în mijlocul bandei de creaturi care gesticulează. Poate c-o să se piardă pentru totdeauna în mâl, dar poate că va ateriza între alge și va ajunge în cele din urmă în mâinile oamenilor.

Dacă va fi citit, sper că-i va preveni de această capcană. Sper că va determina rasa noastră să lase cristalele sclipitoare acolo unde se află. Ele aparțin planetei Venus. Planeta noastră nu are

cu adevărat nevoie de ele și cred că noi am violat o lege obscură și misterioasă – o lege venită din străfundurile tainice ale cosmosului. Cine poate spune ce forțe obscure, viguroase însuflețesc aceste creaturi reptiliene care-și păzesc atât de feroce comorile? Dwight și cu mine am plătit, cum și alții au plătit și vor mai plăti. Dar poate că aceste morți izolate nu sunt decât preludiul unor orori și mai mari. Să lăsăm pe Venus ceea ce-i aparține doar lui Venus.

* * *

Acum sunt foarte aproape de moarte și mi-e teamă că n-o să mai am putere să arunc pergamentul în noaptea care se lasă. Dacă nu reușesc s-o fac, presupun că oamenii-șopârlă se vor înstăpâni pe el, dându-și seama, probabil, ce reprezintă. N-au să știe însă că mesajul meu pledează în favoarea lor. Acum, că sfârșitul se apropie, mă simt mai îngăduitor cu ei. La scara cosmosului, cine poate spune care specie este mai mare sau se apropie mai mult de o normă organică spațială? A lor sau a mea?

* * *

Am scos marele cristal din buzunar ca să-l admir în ultimele clipe. Strălucește sălbatic și amenințător în razele roșietice ale zilei ce moare. Hoarda agitată l-a observat. Gesturile lor s-au schimbat într-un mod de neînțeles. Mă întreb de ce rămân

înghesuiți în vecinătatea intrării, în loc să se adune mai aproape, dincoace de zidul transparent.

* * *

Încep să amortesc și nu mai pot scrie multă vreme. Lucrurile se învârtesc în jurul meu, totuși nu-mi pierd cunoștința. Oare pot să arunc pergamentul peste zid? Cristalul strălucește atât de tare, și totuși înserarea crește.

* * *

E noapte. Foarte slăbit. Continuă să râdă și să salte lângă intrare și și-au aprins torțele drăcești.

* * *

Se îndepărtează? Am visat că aud un sunet... departe în cer.

* * *

*RAPORTUL LUI WESLEY P. MILLER, COMANDANTUL
GRUPULUI A
COMPANIA VENUSIANĂ A CRISTALULUI
Terra Nova, pe Venus, 16-VI*

Agentul nostru A-49, Kenton J. Stanfield, din Marshal Street 5317, Richmond (Virginia), a plecat din Terra Nova în dimineața de 12-VI într-o scurtă călătorie către un punct indicat de detector, întoarcerea fiind prevăzută pentru data de 13 sau 14. N-a revenit până în seara de 15. Avionul de recunoaștere FR-58, cu cinci oameni sub comanda mea, și-a luat zborul la ora opt seara, urmărind ruta cu detectorul. Acul nu indica nici o schimbare față de constatările anterioare.

Urmărit semnalul până la Munții Erycinieni, acționat puternicul far de explorare pe tot traseul. Lansatoarele de flăcări cu bătaie triplă și cilindrii cu radiație D puteau dispersa un atac al indigenilor sau o haită de skorahi carnivori.

Ajunși deasupra platoului Eryx, am văzut o îngrămădire de lumini care am înțeles că erau torțe indigene. Pe când ne apropiam, s-au risipit în pădure. Trebuie să fi fost acolo vreo șaptezeci și cinci până la o sută. Detectorul indica un cristal în locul unde se grupaseră ei. Apropiindu-ne de punctul respectiv, farurile au localizat obiecte pe sol. Un schelet în mijlocul algelor efjeh. Un cadavru întreg la trei metri mai încolo. Aterizând cu avionul în vecinătatea cadavrului, vârful unei aripi s-a rupt de un obstacol invizibil. Apropiindu-ne de cadavru pe jos, am fost opriți de o barieră nevăzută care ne-a uimit foarte mult. Pe pipăite, am găsit nu departe de cadavru o deschizătură, iar dincolo de ea un spațiu cu o altă deschidere ce ducea la schelet. Acesta din urmă, chiar despuiat de veșminte de alge, avea alături una din căștile companiei. Era agentul B-9, Frederick N. Dwight, din divizia Koenig, care plecase din Terra Nova de două luni, dar l-am identificat cu ușurință pe cel de-al doilea bărbat ca fiind Stanfield. Ținea un pergament în mâna stângă și un

creion în dreapta și trebuie să fi scris în clipa când l-a surprins moartea. Nu se vedea nici un cristal. Detectorul indica însă un specimen apreciabil alături de corp.

Am ajuns cu greutate lângă cadavru. Încă nu se răcise și un cristal mare, acoperit de mâl, zăcea alături de el. Am studiat imediat jurnalul pe care îl ținea în mâna stângă și ne-am pregătit să acționăm în funcție de indicațiile lui. Conținutul pergamentului cuprinde lunga relatare ce precede raportul, o poveste căreia i-am verificat elementele și pe care o adăugăm ca appendice la ceea ce s-a descoperit. Ultima parte a acestei povestiri atestă apropierea nebuniei, dar nu există în ea nici un motiv de a pune la îndoială adevărul ansamblului. În mod evident, Stanfield a murit în egală măsură de sete, asfixiat, din pricina tensiunii cardiace și a depresiei psihologice. Masca îi era la locul ei și producea fără probleme oxigen, în ciuda unei rezerve de cuburi scăzute până în pragul pericolului.

Avionul nostru fiind avariat, am trimis o telegramă prin radio și l-am chemat pe Anderson cu avionul de sprijin FG-7, o echipă de salvare și explozivi. Dimineață, FR-58 era reparat și a plecat înapoi cu Anderson, luând la bord cele două corpuri și cristalul. Pe Dwight și Stanfield i-am înmormântat în cimitirul companiei, iar cristalul l-am expediat la Chicago cu următorul zbor, având destinația Pământ. Mai târziu vom adopta sugestia lui Stanfield, formulată de el în prima parte a raportului. Vom trimite destule trupe ca să-i extermine pe indigeni până la ultimul. Terenul odată degajat, nu va mai exista practic nici o limită în ce privește cantitatea cristalelor pe care le-am putea obține.

După-amiază am cercetat cu multă atenție clădirea sau capcana invizibilă, explorând-o cu ajutorul unor corzi lungi și

pregătind o hartă detaliată pentru arhive. Am rămas foarte impresionati de felul cum fusese concepută și am prelevat mostre din substanța ei pentru analiza chimică. Toate cunoștințele acestea ne vor fi utile când vom cuceri diverse orașe ale indigenilor. Perforatorul nostru cu cap de diamant tip C a reușit să străpungă materialul invizibil, iar echipele sunt pe cale de a pune dinamita, aruncând totul în aer. Când o să terminăm, nu va mai rămâne acolo nimic. Edificiul reprezintă o amenințare pentru traficul aerian.

Examinând planurile labirintului, nu poți să nu rămâi impresionat nu doar de ironia destinului lui Dwight, ci în aceeași măsură și de soarta lui Stanfield: când încercam să ajungem la cadavru dinspre schelet, n-am putut găsi nici o trecere spre dreapta, însă Markheim a descoperit un pasaj la patru metri și jumătate de Dwight și la un metru și jumătate de Stanfield. Dincolo de pasajul acesta, exista un lung coridor pe care nu l-am explorat decât mai târziu, dar în dreapta respectivului coridor mai era o trecere, conducând de-a dreptul la corp. Stanfield ar fi putut ajunge la ieșire parcurgând încă șase sau șapte metri, dacă ar fi găsit deschizătura aflată chiar în spatele lui – o deschizătură pe care în epuizarea și în disperarea sa o neglijase cu totul.